

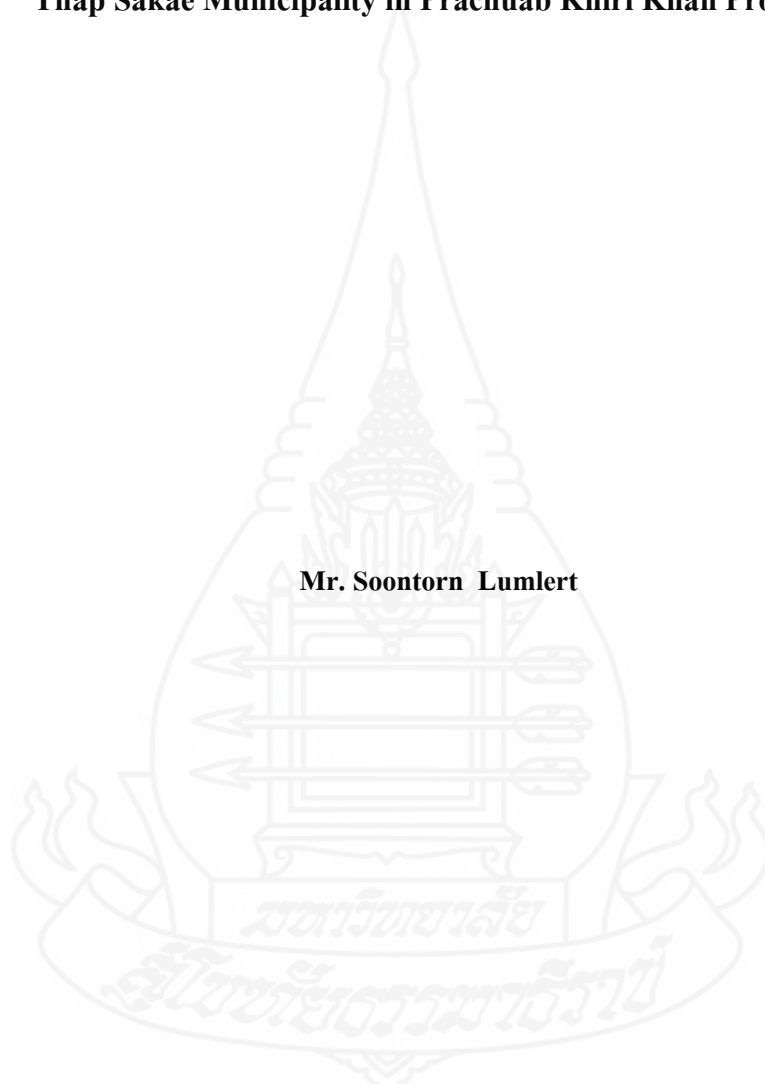
การสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต
แผนกวิชาวิศวกรรมการสื่อสารทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่น สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิราช
พ.ศ. 2564

**Communication for a Garbage Management Campaign by
Thap Sakae Municipality in Prachuab Khiri Khan Province**

Mr. Soontorn Lumlert

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Communication Arts in Communication Innovation for Political and Local Administration

School of Communication Arts

Sukhothai Thammathirat Open University

2021

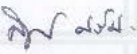
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ชื่อและนามสกุล นายสุนทร ล้ำเลิศ
แขนงวิชา นวัตกรรมสื่อสารทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่น
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. อาจารย์ ดร.หฤทัย ปัญญาอุตระกุล
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ ศรีดี

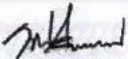
วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2565

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกายภาวิไล ศรีจินดา)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.หฤทัย ปัญญาอุตระกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ ศรีดี)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ ศรีดี

ชื่อวิทยานิพนธ์ การสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผู้วิจัย นายสุนทร ลำเลิศ รหัสนักศึกษา 2621500343

ปริญญา นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (นวัตกรรมสื่อสารทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่น)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) อาจารย์ ดร.หฤทัย ปัญญาจรตระกูล (2) รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ ศรีดี
ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เกี่ยวกับ 1) กระบวนการสื่อสาร และ 2) แนวทางการพัฒนาการสื่อสาร

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม เลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง รวม 15 คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีตำบลทับสะแก เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลทับสะแก จำนวน 4 คน และผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งมีโครงสร้างและแบบสนทนากลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อสรุป

ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการสื่อสาร ประกอบด้วย (1) ผู้ส่งสาร คือ บุคลากรของเทศบาลสื่อสารไปยังผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน และแกนนำเครือข่ายประชาชน (2) สาร ได้แก่ สารด้านความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะ ประเภทของขยะ วิธีการคัดแยกขยะ การจัดสถานที่ในการทิ้งขยะที่เหมาะสม สารด้านทัศนคติเกี่ยวกับการตระหนักถึงหน้าที่ในการจัดการขยะและกระตุ้นให้รักชุมชนและรักสิ่งแวดล้อม และสารด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับทักษะการลงมือทำเพื่อจัดการขยะแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้อง (3) ช่องทางการสื่อสาร คือ สื่อบุคคล และสื่อกิจกรรม (4) ผู้รับสาร คือ ผู้นำชุมชนที่รับข้อมูลในลำดับแรกและส่งต่อไปยังประชาชนในพื้นที่เป็นลำดับถัดไป (5) ผลการสื่อสาร คือ ประชาชนมีความรู้ มีทัศนคติ และมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการขยะในครัวเรือนแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้อง และประชาชนมีความรับผิดชอบต่อชุมชนมากขึ้น 2) แนวทางในการพัฒนาการสื่อสารของเทศบาล ประกอบด้วย (1) จัดทำวางแผนการสื่อสารอย่างเป็นระบบ ใช้สื่อที่หลากหลายในการรณรงค์ (2) จัดอบรมพัฒนาศักยภาพและเพิ่มพูนทักษะการสื่อสารให้กับผู้ปฏิบัติงาน (3) ออกแบบและพัฒนาเนื้อหาให้มีความน่าสนใจ เข้าใจง่าย (4) จัดระบบการวัดและประเมินผลการสื่อสารด้านความรู้ความเข้าใจเพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป (4) ขยายเครือข่ายการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ เครือข่ายภาคประชาชน สถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐเพื่อขยายผลการดำเนินงานด้านการรณรงค์ในการจัดการขยะให้เกิดประสิทธิภาพ

คำสำคัญ การรณรงค์ การจัดการขยะ กระบวนการสื่อสาร เทศบาลตำบล

Thesis title: Communication for a Garbage Management Campaign by Thap Sakae Municipality in Prachuab Khiri Khan Province

Researcher: Mr. Soontorn Lumlert; **ID:** 2621500343;

Degree: Master of Communication Arts (Communication Innovation for Political and Local Administration); **Thesis advisors:** (1) Dr. Harutai Panyarvutakul; (2) Dr. Supaporn Sridee, Associate Professor; **Academic year:** 2021

Abstract

The objectives of this research were to study communications for a Garbage management campaign by Thap Sakae Municipality in Prachuab Khiri Khan Province in terms of 1) the communications process; and 2) approaches for development.

This was a qualitative research done with in-depth interviews and a focus group discussion. The 15 key informants, chosen through purposive sampling, consisted of the mayor of Thap Sakae, 4 officials working at Thap Sakae Municipality, and 10 community leaders. The data collection tools were a semi-structured in-depth interview form and a focus group discussion form. Data were analyzed by drawing conclusions.

The results showed that 1) the communications process consisted of (1) the message senders, who were municipality personnel, and they communicated to community leaders including village chiefs and core leaders of citizen local resident networks; (2) the messages included knowledge about principles of waste management, types of Garbage, methods of separating rubbish, proper waste disposal area management, citizens' awareness, attitudes and conscience about their waste management responsibilities, messages to inspire people to love their communities and the environment, and practical instructions to teach people how to properly separate trash; (3) communication channels consisted of personal media and activities; (4) message receivers were the community leaders, who then transmitted the messages to everyone living in their community; (5) the results of communication were that local residents were informed, their attitudes changed, they changed their behavior and were able to correctly separate their household waste, and they were more responsible to their home communities. 2) Approaches for development: (1) plan communications systematically and use a wide variety of media for the campaign; (2) organize training to develop the capacity and skills of operations personnel; (3) design content to be interesting and easy to understand; (4) set up a system to measure and evaluate the results of communication by surveying message receivers' knowledge and understanding, with an aim to gain information for making improvements; (5) expand networks for participatory operations by tapping into citizen networks, educational institutions, and government agencies in order to expand the benefits of the campaign and make waste management more efficient.

Keywords: Campaign, garbage management, Communications process, Subdistrict municipality

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์นี้ ขอชื่นชมจากการศึกษาสะท้อนว่า การลดปริมาณขยะของครัวเรือน การคัดแยกขยะ และการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยของประชาชน เป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้ปริมาณขยะในชุมชนลดน้อยลง เหลือจำนวนไม่มาก ที่จะนำไปกำจัด ซึ่งจะเป็นการช่วยทำให้ประหยัดงบประมาณของเทศบาลตำบลทับสะแก ที่จะใช้ในการรักษาความสะอาดในชุมชน อีกทั้งยังเป็นการสร้างความตระหนักต่อปัญหาขยะของประชาชนอย่างยั่งยืนอีกด้วยซึ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ สามารถนำแนวทางที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ไปประยุกต์ใช้จัดการขยะของชุมชนได้ผลสำเร็จจากการศึกษาครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือจาก หน่วยงานและบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัยต้องขอขอบคุณ ดังนี้

ขอขอบคุณ นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลทับสะแก ปลัดเทศบาลตำบลทับสะแก กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลทับสะแก และเจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์เทศบาลตำบลทับสะแก ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่อำนวยความสะดวกอย่างดียิ่งในการลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูล และ อาจารย์ ดร.หฤทัย ปัญญาวุธตระกูล คณาจารย์ทุกท่านที่ให้คำปรึกษา การวิจัยนี้จนสำเร็จด้วยดี

สุนทร ถ้ำเลิศ
กรกฎาคม 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
กรอบแนวคิดของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดทฤษฎีกระบวนการสื่อสาร	10
แนวคิดทฤษฎีกระบวนการรณรงค์	13
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่ายการสื่อสาร	19
แนวคิดทฤษฎีการเปิดรับสื่อ	30
แนวคิดทฤษฎีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม	33
แนวคิดการจัดการขยะ	41
ข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลทับสะแก	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การตรวจสอบข้อมูล.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
การนำเสนอข้อมูล.....	62
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	63
ตอนที่ 1 กระบวนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	63
ตอนที่ 2 แนวทางในการพัฒนาการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาล ตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	81
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	84
สรุปการวิจัย.....	84
อภิปรายผล.....	88
ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	98
ประวัติผู้วิจัย.....	102

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ข้อมูลประชากร.....	48
ตารางที่ 4.1 ประเด็นเนื้อหาหลักในการรณรงค์.....	70
ตารางที่ 4.2 สื่อที่ใช้ในการรณรงค์การจัดการขยะ.....	71
ตารางที่ 4.3 รูปแบบการถ่ายทอดให้ความรู้กับชาวบ้าน.....	73
ตารางที่ 4.4 แนวทางในการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก.....	82

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างองค์กรเทศบาล.....	49
ภาพที่ 4.1 การกำหนดนโยบายในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก.....	65
ภาพที่ 4.2 โครงสร้างในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก.....	67
ภาพที่ 4.3 เครื่องมือในการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก.....	72
ภาพที่ 4.4 กิจกรรมเจ้าหน้าที่ออกให้ความรู้กับประชาชนในการจัดการขยะเน้นผู้นำ.....	75
ภาพที่ 4.5 ผู้นำชุมชนศึกษาคูงานด้านการจัดการขยะ.....	76
ภาพที่ 4.6 ประชุมให้ความรู้การคัดแยกขยะ.....	78

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและสำคัญของปัญหา

ขยะเป็นปัญหาสำคัญของมนุษยชาติ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติได้เข้ามาเป็นหน่วยงานกลางที่ประสานความร่วมมือของประเทศต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาขยะล้นเมืองด้วยการกำหนดให้มีโครงการวันรณรงค์เพื่อโลกสะอาดเป็นครั้งแรกในปี 1993 เพื่อเชิญชวนให้ทุกประเทศได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับขยะในชุมชนของตน ทำให้ทุกคนได้เกิดตระหนักถึงปัญหาขยะที่มีผลกระทบต่อสุขภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาขยะการจัดการขยะของชุมชนมีอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างหนึ่งซึ่งแสดงถึงการขาดความร่วมมือในการลด นำขยะกลับมาที่ตัวบุคคลเป็นหลักสำหรับแนวทางที่แก้ปัญหามลพิษในภาคประชาชนนั้นสามารถใช้หลักการ 3R สร้างจิตสำนึกต่อสังคม ได้แก่ 1) ลดการใช้ (Reduce) ลดการบริโภคสินค้าที่ฟุ่มเฟือยใช้อย่างประหยัด และใช้เท่าที่จำเป็น 2) การใช้ซ้ำ (Reuse) การนำสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า 3) การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) การนำขยะมาแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ การลดขยะด้วยวิธีการเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อคุณภาพชีวิตเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ดียิ่งขึ้น โดยประชาชนควรให้ความสนใจ มีการตระหนักและรับรู้ถึงปัญหาของขยะในสถานการณ์ปัจจุบันและที่จะขยายตัวในอนาคตอีกทั้งหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรมีการจัดโครงการรณรงค์พร้อมช่วยเหลือเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาขยะที่เกิดขึ้น

การขยายตัวของชุมชนเมืองและการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดปัญหาขยะเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหลายพื้นที่ได้รับปัญหา ไม่สามารถจัดหาสถานที่กำจัดขยะได้ขาดการบริหารจัดการที่ดี ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการที่เหมาะสม และเกิดความขัดแย้งในการดำเนินการ ปัญหาขยะ จำเป็นจะต้องได้รับการจัดการที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้ปัญหาขยายตัวและรุนแรงยิ่งขึ้น เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548) โดยกฎหมายได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ดังนี้ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 50 กำหนดว่าภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้ (3) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดิน

และที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร ฝุ่นละออง เถ้า มูลสัตว์หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใด ที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่นๆ ซึ่งครอบคลุมถึงเศษสิ่งของทุกชนิดที่เหลือใช้ เศษวัสดุ

แหล่งกำเนิดของขยะมูลฝอยเกิดขึ้นจากกิจกรรมต่างๆ ในครัวเรือนและสถานประกอบการต่างๆ ในชุมชน โดยเป็นขยะที่เก็บรวบรวมได้จากสถานที่ทิ้งขยะต่างๆ เช่น ขยะที่มาจากแหล่งชุมชน หรืออาคารบ้านเรือน ขยะจากร้านอาหาร วัสดุที่ใช้หีบห่อ ขยะที่มาจากการทำงานสะอาดทางเท้า ที่สาธารณะ หรือตลาดขยะที่มาจากโรงงานอุตสาหกรรม หรือแหล่งพาณิชย์ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับขยะที่มาจากแหล่งชุมชนและขยะที่มาจากการทำงานสะอาด

แนวทางการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตามมติ คณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีได้มีมติในคราวประชุมเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2548 รับทราบตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอวิธีการปฏิบัติเพื่อการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย โดยให้มีการเก็บรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลด้วยวิธีการที่ถูกต้อง โดยเฉพาะขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่เกิดขึ้นในเทศบาลทั่วประเทศ ต้องได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง มีการเลือกใช้เทคโนโลยีการกำจัดแบบผสมผสานหลายวิธีที่จะเน้นการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ ทั้งในรูปแบบปุ๋ยอินทรีย์และการแปรรูปเป็นพลังงาน และจะส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาลงทุนและดำเนินการให้มากขึ้น โดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้ 1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์ และใช้สินค้าที่มีส่วนประกอบของวัสดุที่ใช้แล้วหรือวัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐเป็นหน่วยงานตัวอย่าง และให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ผู้ประกอบการที่นำวัสดุใช้แล้วมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้า เพื่อลดต้นทุนให้สามารถแข่งขันกับการใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติได้ 2) กำหนดเป็นนโยบายให้ทุกจังหวัดต้องจัดหาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในระยะยาวและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ที่ผลิตขยะมูลฝอยมากกว่าวันละ 100 ตัน ต้องส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาดำเนินการลงทุนก่อสร้างและบริหารจัดการระบบแทน โดยรัฐสนับสนุนงบประมาณเฉพาะค่าเดินระบบที่ต้องจ่ายให้กับเอกชนในรูปแบบของงบอุดหนุนในช่วงระยะเวลา 3-5 ปีแรก 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลน้อย ให้ใช้ระบบกำจัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่อยู่ใกล้เคียง หรือรวมตัวกันหลายแห่งเพื่อสร้างสถานที่กำจัดไว้ใช้ร่วมกัน โดยรัฐสนับสนุนงบประมาณลงทุนให้บางส่วน 4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีระบบคัดแยกและรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนต่างหากจากขยะมูลฝอยทั่วไป เพื่อนำไปกำจัดที่สถานที่กำจัดของเสียอันตรายของเอกชน ทั้งนี้ ให้รัฐสนับสนุนงบประมาณแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างสถานที่รวบรวมและ

สนับสนุนค่ากำจัดแบบถดถอยในช่วงระยะ 3-5 แรก 5) ให้มีสถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อในลักษณะ ศูนย์รวม ที่สามารถใช้ร่วมกับหลายท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนและดำเนินการ 6) ให้มีระบบการอนุญาต (Permitting system) การติดตามตรวจสอบสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและ รายงานสู่สาธารณชนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 7) ให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาครับซื้อไฟฟ้าซึ่งผลิตจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในราคาสูงกว่าทั่วไป และหน่วยงานของรัฐสนับสนุนการทำปุ๋ยอินทรีย์จากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ การจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้พระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ต้องนำเงื่อนไขการบริหารงานสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพิจารณา

การจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล สามารถแปลงมาสู่การจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบ ในการดำเนินการเพื่อลด และขจัดมลพิษจากขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล ทั้งนี้ในการดำเนินการดังกล่าวในแต่ละด้านต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

การลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยสามารถทำได้ ดังนี้

1. การลดปริมาณการผลิตขยะมูลฝอย (Reduce) ทำได้โดย 1) ใช้สินค้าชนิดเดิม เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน น้ำยาทำความสะอาด และถ่านไฟฉายชนิดชาร์จใหม่ 2) เลือกใช้สินค้าที่มีคุณภาพ มีหีบบรรจุภัณฑ์น้อย อายุการใช้งานยาวนานและตัวสินค้าไม่เป็นพิษ 3) การใช้ภาชนะแทนบรรจุภัณฑ์ เช่น ปิ่นโต จานและกล่องใส่อาหารแทนการใช้ถุงพลาสติก 4) ลดการใช้วัสดุย่อยสลายยาก เช่น โฟมบรรจุอาหาร และถุงพลาสติก 5) ลดการใช้สินค้าฟุ่มเฟือย เช่น การใช้ผ้าเช็ดหน้าแทนการใช้กระดาษทิชชู

2. การลดปริมาณขยะ โดยการใช้ซ้ำ (Reuse) โดยการใช้วัสดุสิ่งของต่างๆ ให้คุ้มค่าที่สุดได้แก่ 1) การใช้กระดาษทั้ง 2 หน้า 2) การนำบรรจุภัณฑ์มาใช้ซ้ำ เช่น การนำกล่อง ถูมาใช้ประโยชน์ซ้ำ 3) ขวดน้ำดื่มที่หมดแล้วนำมาใช้ใส่น้ำดื่ม การนำขวดแก้วมาทำเป็นแจกันดอกไม้

3. การลดปริมาณขยะ โดยการรีไซเคิล (Recycle) โดยการนำวัสดุที่ยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ นำมาแปรรูปใช้ใหม่โดยกรรมวิธีต่างๆ โดยการคัดแยกขยะมูลฝอยแต่ละประเภททั้งที่บ้าน โรงเรียนและสำนักงาน เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล โดยการนำวัสดุรีไซเคิลไปขายหรือนำไปบริจาค นำเข้าธนาคารขยะรีไซเคิล เป็นต้น

การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก ในปัจจุบันนั้น คือการทำให้ขยะเหลือน้อยที่สุดและบำบัดที่เหลือด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ ในพื้นที่ของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และมีประชากรแฝงเป็นชาวต่างชาติ อยู่เป็น

จำนวนมาก ที่ผ่านมาปริมาณขยะชุมชนเริ่มมีปัญหาส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ในชุมชนและที่อาศัยอยู่บริเวณ ใกล้เคียง เนื่องจากวิธีการกำจัดขยะของเทศบาลตำบลทับสะแกใช้วิธีการฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ ที่ดินสำหรับกำจัดขยะเป็นที่ดินของเอกชน ตั้งอยู่บริเวณเขาคัน กระได ตำบลอ่าวน้อย อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์แต่ด้วยปริมาณขยะมีอัตราการเพิ่มอย่างรวดเร็ว ทำให้พื้นที่บ่อฝังกลบไม่สามารถรองรับขยะได้อีก ปัจจุบันจึงใช้วิธีการเทกองทับลงบน พื้นที่บ่อฝังกลบเดิม ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหามลภาวะทางบ้าน ซึ่งเป็นพาหะนำโรคติดต่อ ทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน เทศบาลตำบลทับสะแกจึงจำเป็นต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการขยะ สามารถลดปริมาณขยะที่จะต้องนำไปกำจัดขยะให้น้อยที่สุด สามารถนำขยะมาใช้ประโยชน์ ทั้งในส่วนของการใช้ซ้ำและแปรรูปเพื่อมาใช้ใหม่ ประชาชนสามารถลดปริมาณขยะลงได้ส่งผลให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี สุขภาพอนามัยของประชาชนมีสุขภาพที่ดี สภาพภูมิทัศน์มีความสวยงาม รวมถึงได้ประโยชน์จากการคัดแยกขยะนำไปขายเป็นการเพิ่มรายได้ในครอบครัวและการนำกลับมาใช้ใหม่ ทำให้เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายได้อีกด้วย ประชาชนได้ทราบถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา ขยะการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ พร้อมทั้งสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลด และแยกขยะอย่างเป็นรูปธรรม

การรณรงค์การจัดการขยะ เป็นการสื่อสารเพื่อมุ่งโน้มน้าวใจให้กลุ่มเป้าหมายปรับเปลี่ยน พฤติกรรมหรือเสริมสร้างความคิด ค่านิยมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนนำไปสู่การเข้าร่วมสนับสนุนใน ทิศทางที่มุ่งบรรลุเป้าหมายเพื่อการเอาชนะต่อปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยมีแนวทาง และแผนงานกิจกรรม และการระดม สื่อต่างๆ มาสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบที่ต่อเนื่อง สอดคล้อง สนับสนุนซึ่งกันและกันภายใต้กรอบเวลาที่ชัดเจน การรณรงค์เป็นปัจจัยสำคัญใน การพัฒนา สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่ชุมชน และสังคมการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอาศัย การสร้างความเข้าใจ และเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์กัน ระหว่างบุคคลและสังคม ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคนในสังคม ช่วยสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณี สะท้อนให้เห็นภาพความเจริญรุ่งเรือง วิถีชีวิตของผู้คน ช่วยธำรงสังคมให้อยู่ร่วมกันเป็น ปกติสุข

ในส่วนของ การสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์การสื่อสารมีส่วนสำคัญมากที่จะต้องทำการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อให้ ประชาชนในชุมชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร สาเหตุเนื่องจากขยะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้ม ทวีความรุนแรงมากขึ้น จึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการ ขยะอย่างถูกวิธีเป็นที่ทราบกัน โดยทั่วไปว่าเทศบาลตำบลทับสะแกมีเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด

จำนวน 13.1 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน 10 ชุมชน ได้แก่ หมู่ 3 (บางส่วน), หมู่ 4, หมู่ 5 (บางส่วน), หมู่ 6, หมู่ 9, หมู่ 10, หมู่ 11 ตำบล ทับสะแก และหมู่ 7 ตำบลเขาถ้ำ ซึ่ง มีประชากร 6767 คน 2849 คริวเรือน อำเภอทับสะแกเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด เช่น น้ำตกห้วยยาง น้ำตกบัวสวรรค์ น้ำตกเขาถ้ำและยังมีหาดทรายที่สวยงามเช่น หาดวนกร หาดสุรินทร์ หาดห้วยยาง หาดทับสะแก และหาดแหลมกลุ่ม ส่งผลให้ที่ผ่านมามีปริมาณขยะ ชุมชนเริ่มมีปัญหาส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนซึ่งมีปริมาณขยะ 4.92 ตัน/วัน โดยเฉลี่ย 2.5 กิโลกรัม/ครอบครัว เทศบาลตำบลทับสะแกจึงจำเป็นต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการขยะ เพื่อลดปริมาณขยะที่จะต้องนำไปกำจัดขยะให้น้อยที่สุด

เทศบาลตำบลทับสะแกจึงกำหนดนโยบายการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะ เพื่อชี้แจง ให้ความรู้ ความเข้าใจในการจัดการขยะกับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย มุ่งสู่การจัดการขยะที่มีความยั่งยืนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะ จึงเน้นการใช้สื่อที่มีศักยภาพในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทั้งสื่อใหม่/ สื่อดั้งเดิม และจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมด้านการป้องกันมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อมการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะ ต้องเป็นสื่อที่ควบคุมได้ในด้านการผลิต เนื้อหาสาระ วิธีการ และการนำเสนอ และสื่อที่ใช้วิธีการซื้อพื้นที่สื่อ เช่น สกู๊ปข่าวเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ บทความทางหนังสือพิมพ์ จดหมายข่าว นิทรรศการ โปสเตอร์ เว็บไซต์ และสื่อที่ไม่สามารถควบคุมได้ ได้แก่สื่อมวลชนแขนงต่างๆ ซึ่งมีอิสระในการเผยแพร่ข่าวสาร

เทศบาลตำบลทับสะแก เป็นอีกองค์กรหนึ่งที่ใช้การสื่อสารเพื่อการรณรงค์ในการจัดการขยะ ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร กลุ่มเป้าหมายขาดความรู้ ทักษะคิด พฤติกรรม ในการจัดการขยะผู้บริหารเทศบาลตำบลทับสะแก มีนโยบายชัดเจนในการพัฒนางานสื่อสารเพื่อการรณรงค์ในการจัดการขยะ การสื่อสารจึงเป็นกลยุทธ์ที่มีความสำคัญเพราะการสื่อสารจะนำไปสู่การรับรู้เรียนรู้ ให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันของประชาชน โดยเฉพาะประชาชนในชุมชนหรือท้องถิ่นซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของประเทศ สามารถใช้การสื่อสาร เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ สร้างความชอบธรรม ความเชื่อมั่นศรัทธา เนื่องจากการสื่อสาร มีอิทธิพลต่อกระบวนการรับรู้ การตัดสินใจ การชี้แนะ ทำให้สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ร่วมกันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน โดยอยู่ในความรับผิดชอบของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมร่วมกับฝ่ายประชาสัมพันธ์ของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา กระบวนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะ แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะ ของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เพื่อนำเสนอเป็นนโยบายในการวางแผนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะในระดับท้องถิ่นต่อไป

2. คำถามการวิจัย

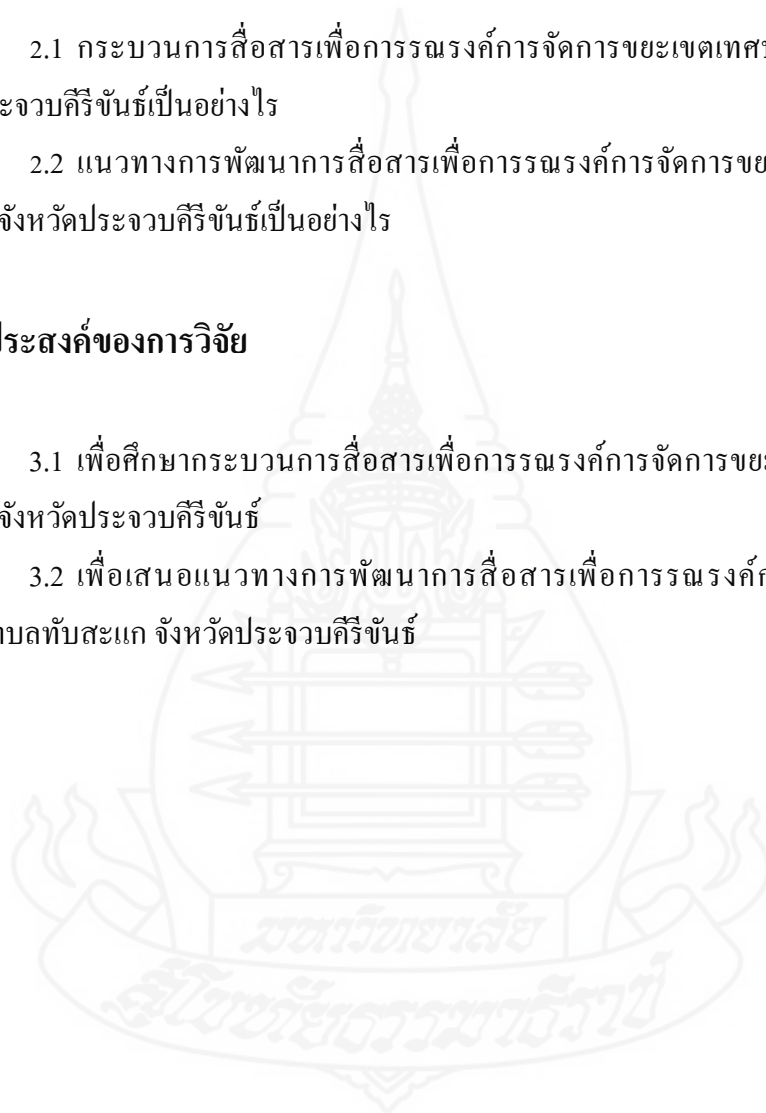
2.1 กระบวนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะเขตเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นอย่างไร

2.2 แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะเขตเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นอย่างไร

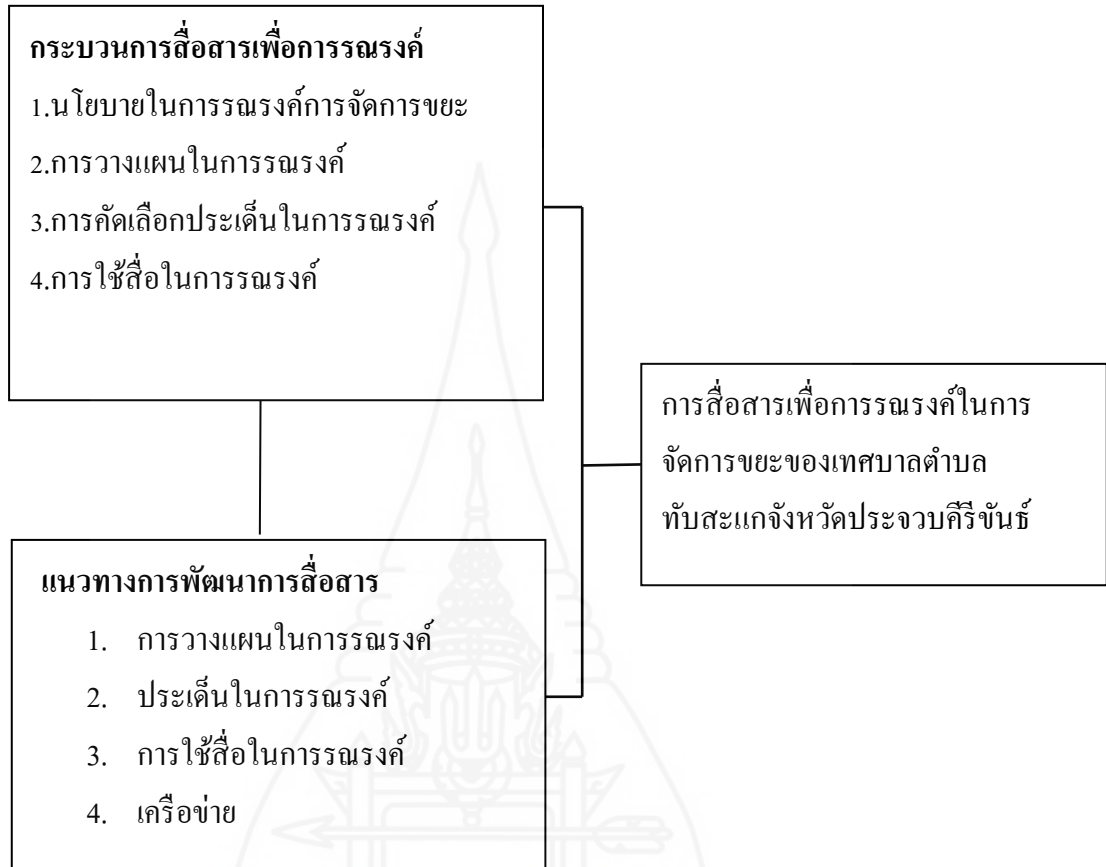
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3.2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยมุ่งศึกษาเนื้อหาในประเด็นที่เกี่ยวข้อง คือ กระบวนการสื่อสาร แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

5.2 ด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก

เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องการดำเนินการ โครงการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวม 15 คน ประกอบด้วย (1) นายกเทศมนตรีตำบลทับสะแก (2) เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลทับสะแกจำนวน 4 คน และ (3) ผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน

5.3 ด้านพื้นที่

เขตเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

5.4 ด้านระยะเวลา

เดือนตุลาคม 2564 ถึง เดือนพฤศจิกายน 2564

6. นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

6.1 กระบวนการสื่อสาร หมายถึง การที่ผู้ส่งสารคือเทศบาลทำการส่งข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการขยะไปยังผู้รับสารคือประชาชนกลุ่มเป้าหมายในเขตเทศบาล รมรงค์ผ่านช่องทางสื่อในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6.2 การรณรงค์ หมายถึง การสื่อสารเพื่อมุ่งโน้มน้าวใจให้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือเสริมย้ำความคิดค่านิยมในการจัดการขยะ จนนำไปสู่การเข้าใจร่วมสนับสนุนในทิศทางที่มุ่งบรรลุเป้าหมายการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6.3 กระบวนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์ หมายถึง การที่ผู้ส่งสารคือเทศบาลตำบลทับสะแก ทำการส่งข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการขยะ ไปยังผู้รับสารคือประชาชนกลุ่มเป้าหมายในเขตเทศบาล รมรงค์ผ่านช่องทางสื่อในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในงานวิจัยชิ้นนี้ ประกอบด้วย 1. การกำหนดนโยบายในการรณรงค์การจัดการขยะ 2. การวางแผนในการรณรงค์ 3. การคัดเลือกประเด็นในการรณรงค์ 4. การใช้สื่อในการรณรงค์

6.4 การจัดการขยะ หมายถึง การลดและคัดแยกขยะอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้หลักการ 3 RS ได้แก่ 1) ลดการใช้ (Reduce) ลดการบริโภคสินค้าที่ฟุ่มเฟือยใช้อย่างประหยัด และใช้เท่าที่จำเป็น 2) การใช้ซ้ำ (Reuse) การนำสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า 3) การนำกลับมาใช้ใหม่ (ReCycle) การนำขยะมาแปรรูป เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งเป็นการดำเนินการในการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6.5 แนวทางการพัฒนาการสื่อสาร หมายถึง เป็นการปรับปรุงในงานการทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ของเทศบาลตำบลทับสะแกในการจัดการขยะ ประกอบไปด้วย 1. การวางแผนในการรณรงค์ 2. ประเด็นสารในการรณรงค์ 3. การใช้สื่อในการรณรงค์ 4. เครือข่ายในการรณรงค์

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้ทราบถึงกระบวนการสื่อสารเพื่อการณรงค์การจัดการขยะที่สร้างความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

7.2 นำเสนอเป็นนโยบายในการวางแผนการสื่อสารเพื่อการณรงค์การจัดการขยะในระดับท้องถิ่นต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์ และแนวทางพัฒนาการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีกรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีกระบวนการสื่อสาร
2. แนวคิดทฤษฎีการรณรงค์
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่ายการสื่อสาร
4. แนวคิด ทฤษฎีการเปิดรับสื่อ
5. แนวคิด ทฤษฎีความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรม
6. แนวคิดการจัดการขยะ
7. ข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลทับสะแก
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสาร

1.1 ความหมายของการสื่อสาร

กองวิจัยทางการศึกษาศึกษากรมหาวิทยาลัย การทรวงศึกษาธิการ (2542) ให้ความหมายของการสื่อสารว่า การสื่อสารเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่อาศัยกระบวนการของการถ่ายทอดสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร โดยอาศัยเครื่องมือวิธีใดวิธีหนึ่งให้ไปถึงเป้าหมายเพื่อให้มีความเข้าใจร่วมกัน การแสดงออกเพื่อการติดต่อสื่อสารนั้นมนุษย์จำเป็นต้องใช้ภาษาในด้านการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน

พิชิต แก้วก้อง (2549) ให้ความหมายของการสื่อสารว่า การสื่อสารเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น เรื่องราวต่างๆ จากผู้ส่งสาร ไปยังผู้รับสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน โดยอาศัยเครื่องนำสื่อสารเป็นตัวกลางถ่ายทอด

ชนันว์ ชามทอง (2550) ให้ความหมายของการสื่อสารว่า การสื่อสารหมายถึง การติดต่อซึ่งกันและกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป โดยอาศัยสื่อกลางต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร และสามารถตอบสนองได้ตรงตามความต้องการ

อรอำไพ ศรีวิชัย (2555) ให้ความหมายของการสื่อสารว่า การสื่อสารเป็นการติดต่อและถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น ข้อมูลของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยอาศัยสื่อต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

จากความหมายของการสื่อสารสามารถสรุปได้ว่า การสื่อสารเป็นพฤติกรรมการติดต่อกันระหว่างมนุษย์ที่อาศัยกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น เรื่องราวต่างๆ ของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยอาศัยสื่อต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

1.2 องค์ประกอบของกระบวนการสื่อสาร

เดวิด เค. เบอร์โล (อ้างถึงใน กิตติมา สุรสุนธิ, 2548) อธิบายถึงคุณลักษณะและปัจจัยในกระบวนการสื่อสาร โดยเบอร์โลได้สรุปองค์ประกอบของการสื่อสารว่ามี 6 ประการ ในแบบจำลอง S M C R ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้ส่ง (Source) ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะความชำนาญในการสื่อสาร โดยมีความสามารถในการ “การเข้ารหัส” (encode) เนื้อหาข่าวสารมีทัศนคติที่ดีต่อผู้รับเพื่อผลในการสื่อสาร มีความรู้ที่ดีเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่จะส่งและควรจะสามารถในการปรับระดับของข้อมูลนั้นให้เหมาะสมและง่ายต่อระดับความรู้ของผู้รับตลอดจนพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับผู้รับด้วย

1.2.2 ข้อมูลข่าวสาร (Message) เกี่ยวข้องด้านเนื้อหา สัญลักษณ์และวิธีการส่งข่าวสาร

1.2.3 ช่องทางในการส่ง (Channel) หมายถึงการที่จะส่งข่าวสารโดยการให้ผู้รับได้รับข่าวสารข้อมูลโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 หรือเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง คือ การได้ยิน การดู การสัมผัส การลิ้มรส หรือการได้กลิ่น

1.2.4 ผู้รับสาร (Receiver) ต้องเป็นผู้มีทักษะความชำนาญในการสื่อสาร โดยมีความสามารถในการ “การถอดรหัส” (decode) สาร เป็นผู้ที่มีทัศนคติ ระดับความ และพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมเช่นเดียวหรือคล้ายคลึงกันกับผู้ส่งจึงจะทำให้การสื่อสารความหมายหรือการสื่อสารนั้นได้ผลตามลักษณะของทฤษฎี S M C R นี้มีปัจจัยที่มีความสำคัญต่อขีดความสามารถของผู้ส่งและรับที่จะทำการสื่อสารความหมายนั้นได้ผลสำเร็จหรือไม่เพียงใดได้แก่

1.3 ทักษะในการสื่อสาร (communication skills) หมายถึง ทักษะซึ่งทั้งผู้ส่งและผู้รับควรจะมี ความชำนาญในการส่งและการรับการเพื่อให้เกิดความเข้าใจกันได้อย่างถูกต้องเช่น

ผู้ส่งต้องมีความสามารถในการเข้ารหัสสารมีการพูดโดยใช้ภาษาพูดที่ถูกต้อง ใช้คำพูดที่ชัดเจน ฟังง่ายมีการแสดงสีหน้าหรือท่าทางที่เข้ากับการพูด ท่วงทำนองลีลาในการพูดเป็นจังหวะน่าฟัง หรือการเขียนด้วยถ้อยคำสำนวนที่ถูกต้องสละสลวยน่าอ่าน เหล่านี้เป็นต้น ส่วนผู้รับต้องมีความสามารถในการถอดรหัสและมีทักษะที่เหมือนกันกับผู้ส่ง โดยมีทักษะการฟังที่ดีฟังภาษาที่ผู้ส่งพูดมารู้เรื่อง หรือสามารถอ่านข้อความที่ส่งมานั้นได้ เป็นต้น

1.4 ทักษะ (attitudes) เป็นทัศนคติของผู้ส่งและผู้รับซึ่งมีผลต่อการสื่อสารถ้าผู้ส่งและผู้รับ มีทัศนคติที่ดีต่อกันจะทำให้การสื่อสารได้ผลดีทั้งนี้เพราะทัศนคดีย่อมเกี่ยวข้องไปถึงการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างผู้ส่งและผู้รับด้วยเช่น ถ้าผู้ฟังมีความนิยมชมชอบในตัวผู้พูดก็มักจะมีความเห็นคล้อยตามไปได้ง่ายแต่ในทางตรงข้ามถ้าผู้ฟังมีทัศนคติไม่ดีต่อผู้พูดก็จะฟังแล้วไม่เห็นชอบด้วยและมีความเห็นขัดแย้งในสิ่งที่พูดมานั้นหรือถ้าทั้งสองฝ่ายมีทัศนคติไม่ดีต่อกัน ท่วงทำนองหรือนำเสียงในการพูดก็อาจจะห้วนห้าว ไม่น่าฟังแต่ถ้ามีทัศนคติที่ดีต่อกันแล้วมักจะพูดกันด้วยความไพเราะอ่านหวานน่าฟังเหล่านี้เป็นต้น

1.5 ระดับความรู้ (knowledge levels) ถ้าผู้ส่งและผู้รับมีระดับความรู้เท่าเทียมกันก็จะทำให้การสื่อสารนั้นลุล่วงไปด้วยดี แต่ถ้าหากความรู้ของผู้ส่งและผู้รับมีระดับที่แตกต่างกันย่อมจะต้องมีการปรับปรุงความยากง่ายของข้อมูลที่จะส่งในเรื่องความยากง่ายของภาษาและถ้อยคำสำนวนที่ใช้เช่น ไม่ใช่คำศัพท์ทางวิชาการ ภาษาต่างประเทศ หรือถ้อยคำยาวๆ สำนวนสลับซับซ้อน ทั้งนี้เพื่อให้สะดวกและง่ายต่อความเข้าใจ ตัวอย่างเช่นการที่หมอรักษาคนไข้แล้วพูดแต่คำศัพท์การแพทย์เกี่ยวกับโรคต่างๆ ย่อมทำให้คนไข้ไม่เข้าใจว่าตนเองเป็นโรคอะไรแน่หรือพัฒนาการจากส่วนกลางออกไปพัฒนาหมู่บ้านต่างๆ ในชนบทเพื่อให้คำแนะนำทางด้านการเกษตรและเลี้ยงสัตว์แก่ชาวบ้านถ้าพูดแต่ศัพท์ทางวิชาการโดยไม่อธิบายด้วยถ้อยคำภาษาง่ายๆ หรือไม่ใช้ภาษาท้องถิ่นก็จะทำให้ชาวบ้านไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิดได้หรือในกรณีของการใช้ภาษามือของผู้พิการทางโสต ถ้าผู้รับไม่เคยได้เรียนภาษามือมาก่อนทำให้ไม่เข้าใจและไม่สามารสื่อสารกันได้เลย เหล่านี้เป็นต้น

1.6 ระบบสังคมและวัฒนธรรม (socio - culture systems) ระบบสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละชาติเป็นสิ่งที่มีส่วนกำหนดพฤติกรรมของประชาชนในประเทศนั้นๆ ซึ่งเกี่ยวข้องไปถึงขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละชาติย่อมมีความแตกต่างกัน เช่นการให้ความเคารพต่อผู้อาวุโส หรือวัฒนธรรมการกินอยู่ ฯลฯ ดังนั้นในการติดต่อสื่อสารของบุคคลต่างชาติต่างภาษาจะต้องมีการศึกษาถึงกฎข้อบังคับทางศาสนาของแต่ละศาสนาด้วย

2. แนวคิดการรณรงค์

การรณรงค์ทางการสื่อสารนั้นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการส่งเสริมความรู้ สร้างหรือปรับเปลี่ยนทัศนคติ เพื่อนำไปสู่การสร้างแนวโน้มในการปฏิบัติตาม หรือทำให้เกิดพฤติกรรมที่คาดหวังจากการรณรงค์การสื่อสาร ทั้งนี้การรณรงค์ทางการสื่อสารนั้นสามารถจัดทำได้หลากหลายจุดประสงค์ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการมุ่งหวังผลเพื่อการกระตุ้นพฤติกรรมการซื้อในตราสินค้าหรือการมุ่งรณรงค์เพื่อประโยชน์ของสังคม หรือประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ

พัชรี เขยจรรยา (2534) อ้างถึงในฐิติพร แก้ววิมล (2559) การรณรงค์คือให้ข้อมูลข่าวสารความรู้ โน้มน้าวใจให้คล้อยตามอันจะนำไปสู่การระดมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรม และให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการเปลี่ยนแปลงการกระทำในที่สุด

จากความหมายของการรณรงค์ทางการสื่อสารพบว่า การรณรงค์ทางการสื่อสารนั้นคือแนวคิดที่สำคัญที่ถูกกำหนดขึ้น และนำมาสื่อสารผ่านรูปแบบสาร (Message) ที่เป็นหนึ่งเดียวโดยอาศัยสื่อประเภทต่างๆ ในลักษณะบูรณาการเป็นเครื่องมือในการส่งสารไปถึงกลุ่มผู้รับสารเป้าหมายเพื่อมุ่งหวังให้เกิดทัศนคติ หรือพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการรณรงค์สาเหตุการใช้การสื่อสารเพื่อการรณรงค์ในการสื่อสารเพื่อการรณรงค์นั้นมีสาเหตุในการใช้การสื่อสารเพื่อให้การรณรงค์นั้นมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจาก

1. ปริมาณข้อมูลข่าวสารที่มากมาย (Information Overload) ปัจจุบันมีการส่งถ่ายข้อมูลข่าวสารผ่านสื่ออย่างมากมายทำให้ผู้รับสารไม่สามารถบริโภคข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นได้หมด ดังนั้นการที่จะทำให้ผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายเลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารนั้น จึงต้องอาศัยกลยุทธ์ในการนำเสนอข่าวสาร เพื่อสร้างจุดดึงดูดให้ผู้รับสารสนใจและเลือกเปิดรับข่าวสารจากการรณรงค์ได้

2. ลักษณะปกป้องตนเองของมนุษย์ (Self-defense) มนุษย์มักไม่ชอบสถานการณ์หรือสิ่งที่ยึดแย้งกับตนเอง ทั้งในด้านความรู้ ความเชื่อ ดังนั้นการรณรงค์จึงช่วยในการสร้างวิธีในการสื่อสารที่ออกแบบเฉพาะเจาะจง ทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่าย

3. ความแตกต่างด้านประชากรศาสตร์ ซึ่งมาจากเพศ อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษาที่แตกต่างกัน ทำให้ความสนใจ ทัศนคติ พฤติกรรมแตกต่างกัน ทั้งนี้การเลือกสาร กลวิธีในการสื่อสารจึงต้องมีความแตกต่างกัน เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความสนใจในตัวสาร เพื่อให้สามารถโน้มน้าวและบรรลุวัตถุประสงค์ของการรณรงค์ได้

4. ข่าวสารถูกจัดในตำแหน่งที่เหมาะสม (Positioning) การรณรงค์นั้นสามารถสร้างสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสร้างจุดแหววอน จูงใจได้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม การรณรงค์จึงเป็นการสร้างสื่อและข่าวสารได้ตรงเป้าหมาย ข่าวสารจึงได้รับความสนใจ

5. การใช้สื่อที่หลากหลายและใช้สื่อหลายชนิดเสริมกันอย่างเหมาะสม การรณรงค์นั้นมีการผสมผสานสื่อหลากหลายประเภทด้วยกัน ทำให้สื่อแต่ละประเภททำหน้าที่ในการรณรงค์ในลักษณะบูรณาการและช่วยให้การรณรงค์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. การแลกเปลี่ยนข่าวสารที่เหมาะสม ในการรณรงค์นั้น ได้เปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้มีส่วนร่วมและประสานการแลกเปลี่ยนข่าวสารตามจังหวะอย่างสอดคล้องเหมาะสม ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมประสบความสำเร็จได้

7. การจัดกิจกรรมอย่างจริงจัง ในการรณรงค์นั้น มักจะมีการจัดกิจกรรมการรณรงค์เพื่อกระตุ้นเตือนกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งทำให้กลุ่มเป้าหมายได้ตระหนัก และกระตุ้นหรือเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์ได้

8. การบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในระยะสั้น ในการรณรงค์นั้น ช่วยเร่งรัดความสำเร็จให้เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในระยะกว่าการส่งข่าวสารอื่นๆ

2.1 หลักการพื้นฐานของการรณรงค์

การรณรงค์ทางการสื่อสารนั้นประกอบด้วยหลักการพื้นฐานในการวางแผน 5 ประการ ดังนี้

2.1.1 การประเมินความต้องการ เป้าประสงค์ และความสามารถในการตอบสนองของผู้รับสารเป้าหมาย

2.1.2 การวางแผนการรณรงค์และการผลิตสื่ออย่างมีระบบซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนด้วยกัน

1) การวางแผนเป้าหมายทางการสื่อสาร (Communication Goals) เกี่ยวกับระดับผลกระทบของเนื้อหาที่ต้องการให้เกิดขึ้น โดยพิจารณาถึงการตอบสนองทางด้านการสื่อสารที่ผู้ส่งสารในการรณรงค์ต้องการให้เกิดขึ้น

โดยแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบด้านความรู้คิด (Cognition) ซึ่งได้แก่ ความสนใจและตั้งใจในการรับสาร (Attention) กระตือรือร้น (Awareness) ความเข้าใจ (Comprehension) และการเรียนรู้ (Learning)

องค์ประกอบด้านเจตคติ (Affection) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสนใจ (Interest) การประเมิน (Evaluation) ทักษะ (Attitude) ความรู้สึก (Feeling) ความเชื่อ (Conviction) และการคล้อยตาม (Yielding)

องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Conation) ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องความตั้งใจหรือเจตนา (Intention) พฤติกรรม (Behavior) และการลงมือกระทำ

2) กลยุทธ์ “สาร” (Message Strategy) สารเป็นแก่นที่ช่วยในการโน้มน้าวใจ เพื่อให้ผู้รับสารปรับเปลี่ยนทัศนคติ หรือพฤติกรรมตามเป้าประสงค์ของการรณรงค์ ทั้งนี้สารที่มีประสิทธิภาพนั้นมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ - ความถี่ (Frequency) ความถี่ในการนำเสนอ จะมีประสิทธิภาพมากในการโน้มน้าวต่างๆ ไม่ว่าจะเนื้อหาของสารจะน่าสนใจหรือไม่ แต่หากมีการนำเสนอบ่อยครั้ง ก็จะส่งผลให้ผู้รับสารสามารถจดจำเนื้อหาสารได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ในการส่งสารนั้นจะต้องใช้อัตราการส่งสารและการซ้ำเตือนเป็นระยะๆ โดยนำเสนออย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการย้ำเตือนให้ผู้รับสารไม่ลืมสารที่ต้องการรณรงค์ แต่ข้อจำกัดในการใช้ความถี่ของการส่งสารนั้นคือ จะต้องส่งสารอย่างในความถี่ที่เหมาะสม หากมีการนำเสนอสารที่มีความถี่สูงเกินไปก็อาจจะทำให้เกิดผลกระทบแบบย้อนกลับ คือทำให้ผู้รับสารเกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้นการนำเสนอสารจึงต้องพิจารณาในเรื่องการใช้ความถี่ให้มีความเหมาะสม และเลือกเวลาในการนำเสนอให้เหมาะสมกับพฤติกรรมการใช้สื่อของผู้รับสาร และนำเสนอในช่วงเวลาที่ผู้รับสารสนใจ - รูปแบบ (Style) การนำเสนอในรูปแบบต่างๆ เช่น การใช้เพลงประกอบการใช้อารมณ์ขัน หรือมีรูปแบบที่เข้าใจง่าย ซึ่งจะทำให้เกิดความสนใจ ไม่มีรูปแบบที่ตายตัวแต่การใช้รูปแบบที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องจัดเนื้อหาและรูปแบบให้เข้าใจง่าย และไม่ต้องตีความมากเกินไป ซึ่งจะทำให้เกิดการเข้าใจในเนื้อหาที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และตรงตามเนื้อหาที่ต้องการรณรงค์ไปสู่กลุ่มผู้รับสาร

3) ช่องทางการแพร่กระจาย (Message Distribution) การเลือกช่องทางในการกระจายข่าวสารนั้น ต้องเลือกจากคุณสมบัติที่ดีของสื่อแต่ละประเภท เพื่อช่วยในการนำเสนอสารให้มีประสิทธิภาพแตกต่างกัน เช่น สื่อโทรทัศน์เหมาะสำหรับการนำเสนอเพื่อให้เห็นภาพสถานการณ์และสามารถกระจายสารได้อย่างรวดเร็วกว้างขวาง ในขณะที่สื่ออินเทอร์เน็ตสามารถใช้ส่งสารได้ในปริมาณมากและราคาถูก รวมถึงสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้งานบนอินเทอร์เน็ตได้เป็นอย่างดี สามารถนำเสนอภาพ เสียง และข้อความได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ข้อดีต่างๆ ของสื่อในการกระจายข่าวสารนั้น จะเป็นประโยชน์ในการสร้างจุดสัมผัสให้กับผู้รับสารได้สูง และทำให้การรณรงค์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.1.3 การประเมินผลอย่างต่อเนื่อง การรณรงค์การสื่อสารนั้นจำเป็นต้องมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยทำการวิจัยตั้งแต่การเริ่มรณรงค์ ระหว่างการรณรงค์ และหลังจากกิจกรรมการรณรงค์สิ้นสุดลง เพื่อนำผลการประเมินความสำเร็จ ข้อผิดพลาดต่างๆ มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2.1.4 บทบาทเสริมของสื่อมวลชนและการสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นสื่อกลางในการสื่อสารเนื้อหาและกิจกรรมต่างๆ ในการรณรงค์ไปสู่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง

2.1.5 การเลือกสื่อให้เหมาะสมกับพฤติกรรมการใช้สื่อของกลุ่มเป้าหมาย โดยพิจารณาจากพฤติกรรมการใช้สื่อผ่านสื่อในชีวิตประจำวัน

2.2 สื่อเพื่อการรณรงค์ทางการสื่อสาร

ในการรณรงค์ทางการสื่อสารนั้นต้องอาศัยสื่อประเภทต่างๆ เป็นเครื่องมือในการนำข่าวสารไปยังกลุ่มเป้าหมายของการรณรงค์ ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเปิดรับข่าวสารซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการรณรงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ การสร้างความตระหนักรู้การปรับเปลี่ยนทัศนคติ และนำไปสู่แนวโน้มการเกิดพฤติกรรมที่คาดหวังไว้ได้ ประมา สตะเวทิน (2546) ได้แบ่งประเภทของสื่อเอาไว้ 3 ประเภท ได้แก่

2.2.1 **สื่อบุคคล** หมายถึง บุคคลซึ่งนำมาใช้ในการสื่อสารในลักษณะเผชิญหน้าทั้งในรูปของการสนทนา หรือในรูปแบบการประชุมกลุ่ม ซึ่งการใช้สื่อบุคคลจะก่อให้เกิดผลดีคือ

- 1) สามารถนำข่าวสารที่ต้องการเผยแพร่ไปสู่ผู้รับสารได้โดยตรง และสามารถชักจูงใจผู้รับสารได้ โดยวิธีการพูดคุยกันเอง
- 2) สามารถทำให้การเผยแพร่ข่าวสารเป็นไปในลักษณะที่ยืดหยุ่น ปรับให้เข้ากับผู้รับสารเป็นรายๆ ไปได้และยังทำให้ได้รับทราบความรู้สึกนึกคิดของผู้รับสารได้ทันที

2.2.2 **สื่อมวลชน** หมายถึง สื่อที่สามารถนำสารจากผู้ส่งสารไปสู่ผู้รับสาร ซึ่งประกอบไปด้วยคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วภายในระยะเวลาเดียวกัน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ นิตยสาร และภาพยนตร์ โดยสื่อมวลชนมีคุณสมบัติที่ดี คือ

- 1) สามารถเผยแพร่ข่าวสารไปสู่ผู้รับสารจำนวนมากได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว
- 2) สามารถให้ความรู้ และข่าวสารแก่ผู้รับสารได้เป็นอย่างดี

2.2.3 **สื่อเฉพาะกิจ** หมายถึง สื่อที่ถูกผลิตขึ้น โดยมีเนื้อหาเฉพาะ และจุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่ผู้รับสาร เฉพาะกลุ่ม เช่น หนังสือ คู่มือ จุลสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ ภาพ สไลด์ นิทรรศการ หรือสิ่งของที่แจกใน วาระต่างๆ เป็นต้น ลักษณะของสื่อเฉพาะที่ดี คือ

- 1) ผู้ส่งสารสามารถส่งข่าวสารเฉพาะเรื่องให้กับผู้รับสารเป้าหมายได้อย่างสอดคล้อง เหมาะสมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการสื่อสารนั้น

2) สื่อเฉพาะกิจ สามารถทำให้ผู้รับสารเป้าหมายได้รับทราบข่าวสารความรู้โดยตรงและถูกต้อง อันจะส่งผลต่อการตัดสินใจและการลงมือปฏิบัติไปในแนวทางที่ผู้ส่งสารต้องการได้การนำสื่อมาใช้ในการรณรงค์นั้นเปรียบเสมือนเครื่องมือที่เชื่อมโยงผู้รับสารและผู้ส่งสารในกระบวนการสื่อสาร จึงควรคำนึงถึงลักษณะและคุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิด เนื่องจากสื่อแต่ละประเภทจะสร้างผลกระทบและมีประสิทธิผลต่อผู้รับสารได้แตกต่างกัน ดังนั้นในการผสมผสาน

และเลือกใช้สื่อจึงต้อง พิจารณาจากคุณสมบัติและข้อดีของสื่อประเภทต่างๆ โดยสื่อแต่ละประเภทมีคุณสมบัติแตกต่างกันดังนี้

(1) สื่อโทรทัศน์ เป็นสื่อโฆษณาที่ทันสมัย สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคจำนวนมากได้ภายในระยะเวลาที่รวดเร็ว และเป็นสื่อที่เหมาะสมกับการโน้มน้าวใจที่สุด เนื่องจากสร้างการรับรู้ได้ง่ายมีทั้งภาพ และการเคลื่อนไหว และเสียง แต่มีข้อเสียคือ ค่าใช้จ่ายสูง

(2) สื่อวิทยุ เป็นสื่อที่ครอบคลุมผู้บริโภคในวงกว้าง ต้นทุนในการโฆษณาต่ำ สามารถเผยแพร่ได้ทุกที่ทุกเวลา เหมาะกับกลุ่มคนที่มีรายได้ต่ำ และสามารถสร้างจินตนาการได้มาก โดยการใช้เสียงประกอบ แต่ไม่เหมาะกับเรื่องที่ต้องการสีสัน การเคลื่อนไหว เพราะไม่สามารถมองเห็นได้และไม่สามารถพูดได้หลายประเด็นพร้อมกัน

(3) สื่อหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อที่สามารถครอบคลุมพื้นที่และจำนวนผู้รับได้กว้างขวาง และมีธรรมชาติของความเป็นข่าว อีกทั้งสามารถให้รายละเอียดได้มาก เนื่องจากมีพื้นที่มาก แต่มีข้อจำกัดคือ ราคาแพง และแบ่งประเภทของผู้อ่านยากมาก และมีข้อจำกัดเรื่องเวลา

(4) สื่อโฆษณากลางแจ้ง เป็นสื่อที่สามารถพบเห็นได้สูง และสร้างความถี่ได้ดี เพราะเวลาผู้รับสารเดินทางมักจะใช้เส้นทางเดิม ทำให้เกิดการพบเห็นซ้ำ การใช้สื่อประเภทนี้ต้องเลือกทำเลที่ตั้งที่ดี และการใช้ข้อความต้องสั้น กระชับ ชัดเจน และสีต้นต้องสะดุดตา สามารถดึงความสนใจบุคคลทั่วไปได้ แต่มีข้อเสียคือ มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างแพง และมีปัญหาของการดูแลมีสูง

(5) สื่อโฆษณาเคลื่อนที่ เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงผู้รับสารได้โดยในระหว่างการเดินทางสามารถเข้าถึงผู้รับสารได้ทุกที่ และสร้างความถี่ได้ดี นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายที่ต่ำด้วย ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบในการพิจารณาเลือกใช้สื่อไว้ดังนี้

ก. เหมาะกับคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย และสามารถแพร่กระจายไปยังผู้รับจำนวนมากได้

ข. ประหยัดค่าใช้จ่าย และราคาข้อมเยา

ค. มีลักษณะยืดหยุ่น และปรับตัวเข้ากับผู้รับสารทุกกลุ่ม ทุกระดับได้

ง. สามารถสื่อสารแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์

จ. สื่ออื่นๆ อาจดำเนินการผ่านสื่อหรือเครื่องมือหลายชนิดรวมกัน

เพื่อครอบคลุมกลุ่มผู้รับสารได้ทั่วถึง

ฉ. สามารถเผยแพร่ข่าวสารได้สะดวก เต็มที่ ไม่จำกัดเนื้อที่และเวลา

2.3 ปัจจัยของการรณรงค์การสื่อสารให้ประสบความสำเร็จ

การรณรงค์การสื่อสารต้องอาศัยปัจจัยและองค์ประกอบต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ซึ่งได้แก่ลูติพร แก้ววิมล (2559)

2.3.1 บทบาทของสื่อมวลชน คือ เรื่องของการสร้างความตระหนักถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากสิ่งที่รณรงค์ ซึ่งทำให้เกิดการรับรู้ได้รวดเร็ว และสามารถกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมและเป็นการกำหนดวาระให้กับสาธารณชนได้

2.3.2 บทบาทการสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นเครื่องมือที่สามารถเข้าใจได้สูงกว่าสื่อมวลชนโดยอาศัยสื่อบุคคลที่แวดล้อมกลุ่มผู้รับสารเป้าหมาย (Peer Group) หรือผ่านทางเครือข่ายสังคม ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อชุมชนซึ่งแวดล้อมตัวผู้รับสาร เนื่องจากกลุ่มนี้มีผลต่อการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือสามารถรักษาพฤติกรรมต่างๆ ให้คงอยู่ได้

2.3.3 แหล่งสารและสื่อ ในการใช้สื่อเป็นเครื่องมือต้องเลือกใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการรณรงค์ทางการสื่อสาร นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร และเลือกสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ให้ตรงกับพฤติกรรมการบริโภคสื่อของผู้รับสารซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย

2.3.4 การประเมิน ในการรณรงค์ทางการสื่อสารต้องอาศัยการทำวิจัยเพื่อประเมินบริบทรอบข้าง เช่น เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ซึ่งมีผลต่อการเปิดรับสารของผู้รับสาร และต้องประเมินข่าวสารที่นำมาเผยแพร่ก่อนการรณรงค์จริงว่าสารนั้นมีความชัดเจนมากน้อยแค่ไหน และสามารถสื่อสารได้ตรงประเด็นตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ในการรณรงค์หรือไม่

2.3.5 การเลือกสรรข่าวสารและการดึงดูดใจที่ถูกต้อง คือ การดึงดูดข่าวสารมาใช้ในการสร้างสารให้เหมาะสมกับเนื้อหาและรูปแบบที่นำเสนอ เพื่อให้สามารถสร้างผลกระทบกับผู้รับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.6 มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน วัตถุประสงค์ในการรณรงค์ทางการสื่อสารต้องสอดคล้องกับปัญหาและช่วยในการแก้ปัญหาได้

2.3.7 ช่วงเวลา ความสอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรม การรณรงค์นั้นต้องใช้จังหวะ และเวลาที่เหมาะในการสื่อสารออกไป โดยเนื้อหาที่รณรงค์นั้นต้องไม่ขัดกับธรรมเนียมประเพณีหรือสังคมในช่วงเวลานั้น จึงจะทำให้การรณรงค์ได้รับการยอมรับและสามารถสร้างผลกระทบกับผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. แนวคิดและทฤษฎีเครือข่ายการสื่อสาร

เครือข่าย หมายถึง กิจกรรมในการก่อให้เกิดกลุ่มองค์กรหรือกลุ่มบุคคล เพื่อวัตถุประสงค์ในการแลกเปลี่ยน การจัดกิจกรรม หรือการผลิตรายหว่างองค์กรสมาชิก ซึ่งต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันมาก่อนที่จะทำความตกลงเป็นองค์กรเครือข่าย เครือข่ายต่างๆ มีจุดเริ่มต้นมาใน 3 ลักษณะ เกิดตามธรรมชาติเกิดจากการจัดตั้ง และเกิดจากวิวัฒนาการ (กุลทัต หงส์ชยางกูร, 2559)

เครือข่ายที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม เป็นเครือข่ายที่ประชาชนตระหนัก ตื่นตัวในปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วลงมือริเริ่มรวมตัวกันเข้าเป็นกลุ่มเป็นเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหา ภาคประชาชนจึงเป็นแกนหลัก ภาครัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุนและผู้อำนวยความสะดวกให้การจัดตั้งเครือข่ายทำได้ง่ายขึ้น บทบาทภาครัฐจะน้อย กลุ่มองค์กรชุมชนประชาคมจะทำงานและมีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ มาก

เครือข่ายที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้ง หรือรัฐเข้าไปเป็นผู้ริเริ่ม กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตระหนักในปัญหา สร้างความตื่นตัวให้เกิดความสนใจ และผลักดันให้เกิดการรวมตัวของประชาชน เช่น การที่ส่วนราชการพยายามผลักดันการสร้างหน่วยเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง (ปรัชญานันท์ เทียงจรรยา, 2559)

เครือข่ายที่เกิดจากวิวัฒนาการ มีกระบวนการพัฒนาที่เริ่มจากกลุ่มบุคคล องค์กรมารวมกันด้วยวัตถุประสงค์กว้างๆ ไม่ชัดเจน สนับสนุนและเรียนรู้ไปด้วยกัน หรือกลุ่มคนเกิดความคิดที่จะรวมตัวกัน สร้างพันธสัญญาเป็นเครือข่ายช่วยเหลือและพัฒนาตนเอง หลังถูกจุดประกายความคิดมาจากการได้รับฟัง ได้เห็นการดำเนินงานของเครือข่ายอื่นๆ เช่น เครือข่ายเกษตรอินทรีย์เครือข่ายผู้สูงอายุ

กระบวนการสำคัญในการสร้างหรือเริ่มประสานเครือข่าย ประกอบด้วย 1) พัฒนาผู้นำ การเปลี่ยนแปลง 2) จัดตั้งเครือข่าย 3) ดำเนินการ และประเมินผล ดังรายละเอียดกุลทัต หงส์ชยางกูร (2559)

3.1 พัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นการเตรียมการศึกษา วิเคราะห์ผู้ที่ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) ระบุผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการสร้างเครือข่าย 2) การแสวงหาแกนนำที่ดีของกลุ่มที่จะเป็นเครือข่ายและ 3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลุ่ม โดยใช้ผังเครือข่าย

3.1.1 ระบุผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการสร้างเครือข่าย เมื่อชุมชนมีความตระหนักต่อปัญหา หรือมีความต้องการที่จะรวมกลุ่มแล้ว ควรเริ่มด้วยการระบุนุบุคคล ชุมชน หน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์กับประเด็นที่กำลังขับเคลื่อน ประกอบด้วย คนที่ได้ประโยชน์ เสียประโยชน์ บุคคลหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงกับประเด็น นักวิชาการ

และประชาชนทั่วไปหรือผู้ที่สนใจ โดยอาศัยหลักคิดของสามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา ร่วมกับเทคนิคการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders analysis) ในการระบุดังกล่าวต้องผ่านการศึกษาพิจารณาอย่างลึกซึ้งถึงความสนใจ พฤติกรรม ความต้องการ ความรู้ จุดประสงค์การทำงาน อิทธิพลอำนาจหน้าที่ที่มี จุดยืนต่อประเด็นที่ดำเนินการ รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้ในกลุ่มที่มีอิทธิพลสูง ความสนใจสูง และกลุ่มที่มีอิทธิพลต่ำ สนใจสูง ซึ่งรายชื่อบุคคล กลุ่มคน องค์กรเหล่านี้ที่อยู่ในกลุ่มอิทธิพลสูง ความสนใจสูง และกลุ่มอิทธิพลต่ำ ความสนใจสูงจะกลายมาเป็นผู้เล่นหลักและใช้เป็นกรอบในการพัฒนาความสัมพันธ์ไปสู่การเป็นแนวร่วมของเครือข่าย

3.1.2 การแสวงหาแกนนำที่ดีของกลุ่มที่จะเป็นเครือข่าย กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่สนใจที่ระบุได้ ถือเป็นกลุ่มผู้เล่นหลัก (key actors) ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและมีอิทธิพลเพียงพอในการผลักดันการทำงานนำการเปลี่ยนแปลงและช่วยขยายเครือข่ายออกไปในแนวกว้าง อย่างไรก็ตามด้วยข้อจำกัดของงบประมาณและบุคลากร การหาผู้นำหลัก (key leaders) หรือบุคคลที่เป็นผู้นำของกลุ่มผู้เล่นหลักจึงมีความสำคัญตัวอย่างผู้นำหลักในกลุ่มสื่อมวลชน ต้องเป็นบุคคลผู้เป็นที่เคารพนับถือของคนในกลุ่มสื่อมวลชน และมีอิทธิพลมากพอที่จะโน้มน้าวทิศทางของกลุ่มหรือวิชาชีพ ผู้นำเหล่านี้มักมีบทบาทสำคัญในการนำและผลักดันคนที่อยู่ในแวดวงของตนให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจกันสนับสนุนเครือข่ายจนประสบความสำเร็จ

3.1.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลุ่ม โดยใช้ผังเครือข่าย การก่อรูปเครือข่าย อาจเริ่มจากกลุ่มองค์กรที่มีอยู่ ที่มีการรวมตัวกันอยู่แล้วอย่างหลวมๆ ทำความรู้จัก ทำความเข้าใจเครือข่าย วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ศูนย์อำนาจ ประเด็นที่เป็นจุดตัด คานงัดการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มเหล่านี้ ความสัมพันธ์ที่มีอยู่ที่ควรเข้าไปแตะ หาผู้เล่นหลักในกลุ่ม หาบุคคลหรือกลุ่มที่อยู่เฉยๆ ที่ควรเข้ามาเกี่ยวข้อง รู้จักระบบที่กำลังจะเข้าไปและมองหาสิ่งที่จะนำไปขยายต่อ เครื่องมือที่จะช่วยให้เข้าใจเครือข่ายได้ดีขึ้น คือ ผังเครือข่าย ที่ช่วยให้เห็นถึงศักยภาพและทุนทางสังคมของเครือข่าย ซึ่งโครงการสามารถนำไปใช้ในการจัดวางระบบเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด วางแผนการเข้าหา และสร้างความร่วมมือที่ดีขึ้น รวมทั้งเข้าใจสัมพันธ์ภาพระหว่างชุมชนในพื้นที่ จากผู้นำในชุมชนเล็กๆ ไปสู่องค์กรอื่นในระดับประเทศ

กรณีเครือข่ายมีการจัดตั้งอยู่แล้วอย่างเป็นทางการ สามารถวินิจฉัยเครือข่ายได้โดยการตอบคำถามเครือข่ายมีการรับรู้ข่าวสารกันอย่างไรถึงหรือไม่ เครือข่ายแสดงให้เห็นถึงมุมมองที่หลากหลายหรือไม่ สมาชิกใหม่เข้าไปร่วมได้ยากหรือง่าย และเครือข่ายสามารถทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้หรือไม่ การเริ่มต้นในกลุ่มที่มีการรวมตัวกันอยู่แล้ว และเป็นกลุ่มที่มีการตื่นตัวในประเด็นเดียวกัน จะช่วยให้การก่อตั้งเครือข่ายเป็นไปได้รวดเร็วเพราะกลุ่มเหล่านี้จะมีบุคลากรและสายสัมพันธ์ในพื้นที่ซึ่งจะช่วยประหยัลดทรัพยากรในการริเริ่มไปเสนอหาเครือข่ายใหม่ๆ วิธีหนึ่งที่

ใช้กันอยู่ในปัจจุบันและประสบความสำเร็จอย่างสูงในการขยายเครือข่ายในระดับชุมชน ได้แก่ การขยายแนวร่วมผ่านระบบความสัมพันธ์แบบตัวต่อตัวในลักษณะ “ดาวกระจาย” โดยเสาะหาคนที่มีความคิดหรือประสบปัญหาแบบเดียวกัน แล้วดึงเข้ามาร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความพึงพอใจ และความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นขึ้น ก่อนที่จะไป “ขยายความคิด” เพื่อเสาะหาสมาชิกร่วมเครือข่าย

3.2 จัดตั้งเครือข่าย เป็นระยะของการเริ่มรวมตัวกันเป็นเครือข่าย ประกอบด้วย 1) สร้างพันธสัญญาสู่เป้าหมายร่วมกัน 2) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม และการสร้างจุดร่วมของผลประโยชน์ 3) พัฒนาแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือ

3.2.1 สร้างพันธสัญญาสู่เป้าหมายร่วมกัน เป็นการสร้างความผูกพันร่วมกัน โดยการตกลงในการที่จะทำงานร่วมกัน เพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหา กลุ่มองค์กรจะต้องมีความรู้ที่จำเป็น ซึ่งอาจจะทำโดยการแลกเปลี่ยนความรู้ และอาจเรียกขั้นตอนนี้ว่ากลุ่มศึกษาเรียนรู้ (Learning group) และจะส่งผลให้ทุกภาคีอยากเข้าไปมีส่วนร่วมกันเป็นเครือข่าย ความรู้ใน 2 มิติที่เครือข่ายต้องมี คือ ความรู้เชิงประเด็นที่ดำเนินการ และความรู้เชิงพื้นที่หรือชุมชน ที่จะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานของเครือข่าย

3.2.2 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม และการสร้างจุดร่วมของผลประโยชน์ เครือข่ายเกิดจากการรวมตัวกันของสมาชิกที่แต่ละคนมีความต้องการของตนเอง การรวมตัวกันของสมาชิกมาจากเหตุผลของผลประโยชน์ร่วมที่มากพอจะดึงดูดใจให้รวมกันเป็นเครือข่าย ผลประโยชน์นี้อาจเป็นตัวเงิน ชื่อเสียง การได้รับการยอมรับโอกาสในความก้าวหน้า ความสุข หรือความพึงพอใจ

จุดร่วมของผลประโยชน์จะเป็นศูนย์กลางทำให้เกิดการรับรู้มุมมองรวมถึงเหตุผลในการเข้าร่วมและผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย จุดร่วมหรือประเด็น (issues) อาจเป็นรูปธรรมหรือนามธรรม มาจากความต้องการเฉพาะของประชาชน หรือความเดือดร้อนของชุมชน เช่น ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในช่วงการระบาดของโควิดที่ทุกคนในชุมชนรับรู้และสัมผัสได้ ซึ่งทุกคนต้องการแก้ปัญหา แต่มีข้อจำกัดของกลุ่มในการแก้ปัญหา จุดร่วมของผลประโยชน์จะนำไปสู่การกำหนดเป็นเป้าหมายร่วม และวิสัยทัศน์ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน

วิสัยทัศน์ร่วม เป็นการมองภาพของจุดมุ่งหมายในอนาคตร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เป้าหมายที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันช่วยให้เกิดเอกภาพในการทำงาน ทำให้ขบวนการเคลื่อนไหวมีพลัง และช่วยบรรเทาความขัดแย้งอันเกิดจากมุมมองความคิดที่แตกต่าง

3.2.3 พัฒนาแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือ เป็นการสร้างเครือข่ายให้ปรากฏเป็นรูปธรรม อย่างเป็นทางการ (Formal Agreement) มีการตกลงในเรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม กำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มกำหนดกิจกรรม จัดวางข้อตกลงในการทำงาน การใช้ทรัพยากรร่วมกัน รวมทั้งกำหนดบทบาทของสมาชิกและสิทธิหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่ม นอกจากนี้ควรเตรียม

โครงสร้างพื้นฐานที่จะช่วยให้เกิดการประสาน nodes เพื่อความยั่งยืนของเครือข่าย หน้าที่ตั้งที่อาจเป็นพื้นที่ทางกายภาพหรือพื้นที่เสมือนในระบบออนไลน์แพลตฟอร์มมาตรฐานเครือข่ายทางสังคม เช่น เฟสบุ๊ก เพื่อเป็นจุดเชื่อมโยงการทำงาน

3.3 ดำเนินการและประเมินผล ประกอบด้วย 1) การพัฒนาความสัมพันธ์และ 2) ติดตามและประเมินผล ดังนี้

3.3.1 การพัฒนาความสัมพันธ์ความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนระหว่างกัน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกันและสร้างความผูกพันภายใน สร้างการยอมรับในความแตกต่างระหว่างสมาชิก ยอมรับในรูปแบบและวัฒนธรรมองค์กรของสมาชิก สร้างความไว้วางใจ เกิดการเชื่อมโยงในระดับที่แน่นแฟ้นมากขึ้น โดยในช่วงเริ่มก่อรูปเครือข่ายควรมีกิจกรรมสม่ำเสมอและมากพอที่จะทำให้สมาชิกได้ทำงานร่วมกัน เป็นกิจกรรมที่ต้องแน่ใจว่าทำได้ และกระจายงานได้ทั่วถึง ควรเลือกกิจกรรมที่ง่ายและมีแนวโน้มประสบความสำเร็จ ผลงานที่ปรากฏเป็นรูปธรรมที่เด่นชัด สร้างความรู้สึกให้สมาชิกเครือข่ายได้รับรู้ถึงผลประโยชน์จากการเข้าเป็นเครือข่าย ความสัมพันธ์ในเครือข่ายจะยิ่งแน่นแฟ้นขึ้น กิจกรรมที่ยากถ้าทำไม่สำเร็จ โดยเฉพาะในครั้งแรกอาจทำให้เครือข่ายที่เริ่มก่อตัวแตกสลายได้

3.3.2 ติดตามและประเมินผล เป็นขั้นตอนการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนที่เกิดจากเครือข่ายความร่วมมือเพื่อไปสู่การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงานนั้น

3.4 การบริหารเครือข่ายเพื่อความยั่งยืน

ในการบริหารเครือข่ายเพื่อความยั่งยืนนั้น เงื่อนไขสำคัญ คือ ธรรมชาติของเครือข่าย ซึ่งแนวคิดการจัดการเครือข่ายเป็นแนวคิดหนึ่งของธรรมชาติหรือการบริหารงานแนวใหม่ของภาครัฐ ที่เป็นการจัดการแบบประชาธิปไตย เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบไปด้วยแนวคิดหลักในเรื่อง 1) การบริหารงานแนวราบที่เน้นการสร้างความร่วมมือ 2) การสร้างความไว้วางใจ และ 3) ความเสี่ยงของเครือข่าย ดังรายละเอียด

3.4.1 การบริหารแนวราบ แนวคิดสำคัญในการบริหารแนวราบ คือ การสร้างความร่วมมือ (Collaborating) การจัดระบบเครือข่ายที่ดีและการกำหนดกลไกสร้างระบบใจ

1) การสร้างความร่วมมือ (Collaborating) ในเครือข่าย เพื่อกระจายอำนาจ โดยการช่วยสร้างศักยภาพของเครือข่ายที่เป็นคู่ความร่วมมืออื่น เพื่อผลประโยชน์และเป้าหมายร่วมกัน (Core objectives/ values) ทั้งการร่วมรับรู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือกระทำเพื่อช่วยสร้างสถานะที่เท่าเทียมในความเป็น “หุ้นส่วน” ของเครือข่ายบนความสัมพันธ์แนวราบ หน่วยงานภาครัฐต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการผูกขาดทางอำนาจและผลประโยชน์ที่เคยกระจุกตัวอยู่ที่ภาครัฐ ไปเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันกับเครือข่ายที่มาจากภาคส่วนอื่น ต้องวาง

สถานะของตนเองเทียบเท่ากับประชาชนในการเป็นสมาชิกเครือข่าย ขอมลคอำนาจของตนเองลงให้กับองค์กรอื่นที่เข้าร่วมมือ โดยที่แต่ละองค์กรจะไม่สูญเสียความเป็นอิสระในการจัดการองค์กรของตนเอง ไม่มีโครงสร้างของสายการบังคับบัญชา ไม่มีการแข่งขันภายในเครือข่าย แต่มีความสัมพันธ์ในเชิงร่วมมือกันในการตัดสินใจจัดการบางอย่างร่วมกัน เพื่อให้เกิดระบบที่ดีขึ้น และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคม ในรูปของการให้องค์กรความร่วมมือเข้ามาช่วยเสริมศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย เพื่อไปสู่เป้าหมายและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นร่วมกัน เช่น โรงเรียนให้องค์กรเด็กเยาวชนเข้ามาจัดงานเพื่อลดความรุนแรงและอาชญากรรมในพื้นที่ โดยการพัฒนาศักยภาพครูและฝึกนักเรียนในการจัดการกับความรุนแรง หรือหน่วยงานด้านการเกษตรสร้างร่วมมือให้กลุ่มสมาร์ฟาร์มเมอร์เข้าไปเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรรุ่นใหม่ในการจัดการฟาร์ม การจัดการดิน เป็นต้น

การทำงานแบบมีส่วนร่วม ที่ทุกฝ่ายหันหน้าเข้าหากัน มีการพึ่งพากันและกัน เกิดความสมดุลของอำนาจในการพึ่งพา สมาชิกเครือข่ายเกิดความรู้ว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย ซึ่งจะนำไปสู่การให้และการรับ รวมถึงการระดมทรัพยากร การให้การสนับสนุนเงินงบประมาณ เพื่อให้ภารกิจที่เครือข่ายดำเนินการร่วมกันนั้นบรรลุเป้าหมาย

2) การจัดระบบเครือข่ายที่ดีเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะช่วยให้เครือข่ายดำเนินไปได้อย่างราบรื่น โดยการจัดโครงสร้างองค์กรที่มีความชัดเจนในอำนาจหน้าที่ วิธีการทำงาน ตลอดจนการประสานงานระหว่างสมาชิก มีการร่วมกันกำหนดเป้าหมายการทำงานและกติกาที่เป็นที่ยอมรับของสมาชิก มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอ การกำหนดผู้นำที่เหมาะสม รวมทั้งมีระบบการช่วยเหลือและช่วยแก้ไขปัญหา

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน ทำให้สมาชิกแต่ละคนรู้จักบทบาทของตนเองและมองเห็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันในเครือข่าย ช่วยป้องกันความสับสนและความขัดแย้งจากการทำงานที่ซ้ำซ้อน การจัดแบ่งบทบาทหน้าที่สมาชิกเครือข่ายควรเป็นไปตามความสนใจ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญและศักยภาพ รวมทั้งเป็นไปในลักษณะที่เอื้อให้สมาชิกเข้าร่วมได้แม้มีเวลาจำกัด ด้วยมีงานประจำที่ต้องรับผิดชอบ

นอกจากนี้การมีระบบการช่วยเหลือและช่วยแก้ไขปัญหาก็จะช่วยให้เครือข่ายที่อาจเกิดปัญหาระหว่างการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครือข่ายที่เพิ่งเริ่มดำเนินการใหม่ๆ การมีที่ปรึกษาที่ดีคอยให้คำแนะนำและคอยช่วยเหลือจะช่วยให้เครือข่ายสามารถดำเนินการต่อไปได้ และช่วยหนุนเสริมให้เครือข่ายเกิดความเข้มแข็งยิ่งขึ้น ควรมีที่ปรึกษาเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เป็นแหล่งข้อมูลให้ศึกษาค้นคว้า และช่วยอบรมภาวการณ์เป็นผู้นำให้กับสมาชิก

เครือข่าย ระบบการช่วยเหลือควรครอบคลุมถึงการดำเนินการ โกล่เกลี่ยให้เกิดความเข้าใจกันใหม่ หากมีความความขัดแย้งเกิดขึ้น เพื่อป้องกันความเสื่อมถอยและความสิ้นสุดลงของเครือข่าย

3) การกำหนดกลไกสร้างระบบจูงใจเป็นสิ่งสำคัญ เครือข่ายจะยังคงอยู่ ทรบเท่าที่มีสิ่งจูงใจเพียงพอที่จะดึงดูดให้เข้าไปมีส่วนร่วม การกำหนดกลไกที่เป็นระบบจะช่วย สร้างความยั่งยืนของเครือข่าย โดยการวิเคราะห์และจัดหาสิ่งจูงใจบนพื้นฐานความแตกต่างของ บุคคลในแต่ละกลุ่มย่อยของสมาชิกเครือข่าย กลุ่มของสิ่งจูงใจอาจเป็นค่าตอบแทน เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือการได้รับการยอมรับ ชื่นชม ทั้งนี้หากใช้เป็นค่าตอบแทนควรเป็นการแลกเปลี่ยนกับ ผลงานที่สนับสนุนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเครือข่ายมากกว่าการให้ ผลตอบแทนในลักษณะเหมาจ่าย และควรแบ่งให้เป็นงวดๆ ตามผลงาน รวมทั้งควรมีการทำสัญญา เป็นลายลักษณ์อักษรให้ชัดเจนเพื่อสร้างทักษะผูกพันระหว่างผู้รับทุนและผู้ให้ทุน

กรณีที่ใช้เกียรติยศและชื่อเสียงเป็นสิ่งจูงใจ โดยเฉพาะในงานพัฒนาสังคมที่ มักจะไม่มีค่าตอบแทนการหาสิ่งจูงใจอื่นมาชดเชยสิ่งตอบแทนที่เป็นตัวเงิน ในรูปของ “สัญลักษณ์” บางอย่างที่ดีถึงการได้รับเกียรติยศ การยกย่องและมีคุณค่าทางสังคม ที่มีคุณค่าพอที่จะจูงใจ สมาชิก เช่น การประกาศเกียรติยศ เข็มเชิดชูเกียรติ โล่เกียรติยศ และควรมีเกียรติยศหลายระดับที่จูงใจสมาชิกเครือข่ายให้ร่วมมือลงแรงเพื่อไต่เต้าไปสู่ระดับที่สูงขึ้นต่อไปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งควรมี การประชาสัมพันธ์เผยแพร่รายชื่อคนกลุ่มนี้อย่างกว้างขวาง

3.4.2 การสร้างความไว้วางใจ (trust) ความไว้วางใจได้มาจากความยุติธรรม (Fairness) การทำให้เกิดสถานะที่เท่าเทียมกัน และการกระจายผลประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน แนวทาง สำคัญในการสร้างความไว้วางใจ มีดังนี้

รับรู้ถึงความเท่าเทียมกันในอำนาจและความรับผิดชอบ มีความเท่าเทียมใน การเข้าถึง การแบ่งปันข้อมูลและความรู้ รับรู้ถึงควมมีคุณค่าของตนเองแม้จะมีความแตกต่างกันใน ความร่วมมือกัน ยินดีที่จะรับคำแนะนำเมื่อผิดพลาดเพื่อให้ไปสู่เป้าหมายร่วมกัน ไม่ทอดทิ้งและ พร้อมที่จะไปสู่ความสำเร็จร่วมกัน

พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และให้ค่ากับการพึ่งพากันและกัน โดยธรรมชาติ สมาชิกของเครือข่ายมีข้อจำกัดของตนเองในด้านทรัพยากรความรู้ เงินทุน กำลังคน จึงไม่สามารถ ดำรงอยู่ได้อย่างสมบูรณ์ด้วยตัวเองการพึ่งพากันและการเสริมสร้างกัน ภายใต้อุดมการณ์ของตนเองที่มี อยู่จะช่วยให้เครือข่ายดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องไปสู่เป้าหมายร่วมกันอย่างไว้วางใจกัน เช่น นักวิชาการมีความรู้เชิงทฤษฎีเข้าไปทำงานร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นที่มีความรู้เชิงพื้นที่ที่จะช่วย ให้เกิดการระดมองค์ความรู้ของท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ มีประโยชน์ต่อชุมชน

สื่อสารอย่างเปิดเผยและซื่อสัตย์ ทุกกลุ่มเครือข่ายต้องการการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ผู้ที่จะสร้างให้เครือข่ายเกิดขึ้นได้ ต้องสร้างความไว้วางใจผ่านการกระทำและคำพูด เปิดเผยตนเองหรือเปิดเผยความคิดความรู้สึก ข้อมูลของตนเองต่อผู้อื่น รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะอย่างเปิดเผย การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางเครือข่ายแบบเปิดจะช่วยสร้างความเข้าใจและคุณค่าร่วม

จัดการแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ การจะทำให้เครือข่ายอื่นไว้วางใจ เชื่อใจต้องทำให้เครือข่ายสามารถที่จะคงไว้ในความไว้วางใจเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาจากภายนอกที่ห้ามไม่ให้บางเครือข่ายเข้าไปยุ่งเกี่ยว ต้องทำให้มั่นใจว่าความไว้วางใจที่มีต่อกันในกลุ่มเครือข่ายจะถูกปกป้องจากความไม่ไว้วางใจที่เกิดขึ้นในองค์กรหลักที่สร้างเครือข่ายมา

3.4.3 ความเสี่ยงของเครือข่าย และธรรมาภิบาล (governance) ความเสี่ยงของเครือข่ายมาจากปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกเครือข่าย

1) ปัจจัยภายในเครือข่าย ได้แก่ ความไม่ชัดเจนของวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของเครือข่าย การขาดผู้นำผู้ประสานที่ดี การสื่อสารไม่ทั่วถึง การบริหารรวมศูนย์ ความไม่โปร่งใส ความไม่สมดุลในการจัดการผลประโยชน์

2) ปัจจัยภายนอกเครือข่าย ได้แก่ การถูกรอรับโดยกลุ่มบุคคลหรือองค์กรภายนอก การขึ้นนำโดยแหล่งทุน การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การตลาด

3.5 ปัจจัยสำคัญในการสร้างและบริหารเครือข่าย

ปัจจัยสำคัญในการสร้างและบริหารเครือข่าย ประกอบด้วย 1) ผู้นำของเครือข่าย 2) ระบบการติดต่อสื่อสาร และการมีกิจกรรมร่วมกัน 3) การจัดระบบสารสนเทศ 4) ทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ และ 5) ระบบการเรียนรู้ร่วมกัน ดังรายละเอียด

3.5.1 ผู้นำของเครือข่าย ในจำนวนสมาชิกของเครือข่ายบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของเครือข่าย คือ ผู้นำของเครือข่าย ดังนั้น การกำหนดตัวผู้นำเครือข่ายที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็งสามารถระดมความร่วมมือร่วมใจจากสมาชิกในกลุ่ม รวมทั้งมีความรู้และประสบการณ์ร่วมกับเครือข่าย มีความเข้าใจในปัญหาและความต้องการของกลุ่ม มีบารมีเป็นที่ยอมรับเชื่อถือของสมาชิก และที่สำคัญคือสามารถบริหารจัดการกลุ่มได้ ทั้งนี้ผู้นำกลุ่มหรือเครือข่ายอาจมิใช่บุคคลเพียงคนเดียว แต่เป็นคณะผู้นำ (collective) ที่ประกอบไปด้วยบุคคลหลากหลายในท้องถิ่นเข้ามาช่วยกัน เครือข่ายจะขับเคลื่อนไปได้อย่างมีพลัง หากคณะผู้นำทำงานประสานกันอย่างแนบสนิท แต่ถ้าคณะผู้นำแตกแยกก็จะส่งผลทำให้เครือข่ายอ่อนกำลังลงไม่สามารถขับเคลื่อนไปสู่ทิศทางที่พึงประสงค์ได้

3.5.2 ระบบการติดต่อ สื่อสาร และการมีกิจกรรมร่วมกัน การติดต่อสื่อสารกัน อย่างสม่ำเสมอระหว่างสมาชิก เป็นช่องทางที่สร้างความยั่งยืนให้กับเครือข่าย ซึ่งต้องอาศัย ผู้ประสาน การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการติดต่อสื่อสาร การมีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

ผู้ประสาน เมื่อเครือข่ายขยายตัวอย่างกว้างขวาง มีกิจกรรม โครงการที่ทำอย่างต่อเนื่องร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ อาจต้องมีผู้ประสานซึ่งเป็นตัวบุคคล กลุ่ม องค์กรทำหน้าที่ ประสานงานที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการในการจัดการงานประจำในลักษณะเช่นนี้ของเครือข่าย ผู้ประสานเป็นผู้เชื่อมโยงและเอื้ออำนวยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาไปด้วยกัน เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเป็นผู้สร้างเสริมให้เกิดความเป็นเครือข่ายต่อกัน กระบวนการสื่อสาร เป็นกลไกที่เชื่อมสมาชิกของเครือข่ายเข้าหากัน ช่วยสร้างความเข้าใจในภารกิจของเครือข่ายให้กับ สมาชิก ช่วยแพร่กระจายความรู้หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และยกระดับความตระหนักในปัญหาของ สมาชิก

การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการติดต่อ สื่อสาร กระบวนการสื่อสารที่ทันสมัยผ่านอินเทอร์เน็ตทั้งทางเฟสบุ๊ค ไลน์ ชุม หรือแพลตฟอร์มอื่นๆ ที่พัฒนาขึ้น ช่วยให้การติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกเป็นไปได้อย่างสะดวก สบาย รวดเร็ว สม่ำเสมอ และทั่วถึง ทั้งในช่วงเวลาปกติ และช่วงที่มีภาวะวิกฤต

แบบแผนการมีกิจกรรมร่วมกัน กิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอให้สมาชิกของเครือข่ายได้กระทำร่วมกัน เป็นกลไกสำคัญที่จะดึงสมาชิกของเครือข่ายให้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์ต่อกัน สร้างความมั่นใจในการคงอยู่ของเครือข่ายให้กับสมาชิกเครือข่าย การดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องที่สร้างความยั่งยืนของเครือข่ายควรถูกพัฒนาจนกลายเป็นแบบแผน (pattern) ของการกระทำที่สมาชิกเครือข่ายยอมรับ โดยทั่วกัน มีการกำหนดโครงสร้างของกิจกรรมที่น่าสนใจและสามารถตอบสนองกับความต้องการของกลุ่มสมาชิกย่อย กิจกรรมมีความหลากหลายเพียงพอที่จะดึงดูดสมาชิกให้เข้าร่วมได้ตามความสมัครใจ มีการกำหนดตารางกิจกรรมไว้ชัดเจนทั้งในแง่ของเวลา ความถี่ และกิจกรรมเหล่านี้ยังคงอยู่ในทิศทางที่จะสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายของเครือข่าย กิจกรรมอาจจัดในรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น การวางแผนงานร่วมกันการพบปะเพื่อประเมินผลร่วมกันทุกเดือน หรือจัดในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น กีฬาสันทนาการระหว่างสมาชิก งาน ประเพณีท้องถิ่นร่วมกัน เป็นต้น กรณีที่เครือข่ายครอบคลุมพื้นที่กว้างขวางมากควรกระจายจุดพบปะสังสรรค์หมุนเวียนกันไปเพื่อให้สมาชิกเข้าร่วมได้โดยสะดวกและทั่วถึง

3.5.3 การจัดระบบสารสนเทศ ในการจัดการเครือข่ายควรมีหน่วยงานที่เป็นแกนกลาง ทำหน้าที่จัดระบบฐานข้อมูล โดยรวบรวมข้อมูลทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมาย รูปแบบ วิธีการ ความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็น รวมทั้งผลการวิจัย ทฤษฎี โครงการ ประสบการณ์

ภาคปฏิบัติเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศต้องใช้งานได้ง่าย (user friendly) ทุกคนเข้าถึงได้ง่าย (accessible) และเผยแพร่ให้กระจายออกไปอย่างกว้างขวาง เครื่องข่ายฐานข้อมูลที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ต่อยอดทางปัญญาระหว่างเครือข่าย ช่วยลดความสูญเสีย สิ้นเปลืองทรัพยากรและเวลาจากการทำงานซ้ำซ้อนและการลองผิดลองถูก

3.5.4 ทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ เงินทุนในการดำเนินงาน เป็นสิ่งจำเป็น สำหรับการดำเนินงานที่มีความยั่งยืนของเครือข่าย เครือข่ายต้องมีงบประมาณเพื่อใช้สำหรับการ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และช่วยให้คนเข้ามามีส่วนร่วม งบประมาณที่นำมาใช้ต้อง เป็นจำนวนไม่มาก และต้องระมัดระวังรวมทั้งไวต่อผลกระทบของเงินต่อการดำเนินงาน โดยเฉพาะกับกลุ่มที่เกี่ยวข้องที่ยังไม่เป็นทางการ หากได้รับการสนับสนุนจะต้องมีระบบตรวจสอบ การใช้จ่ายอย่างรัดกุมและมีการรายงานผลเป็นระยะ

3.5.5 ระบบการเรียนรู้ร่วมกัน เครือข่ายจะแข็งแกร่งก้าวหน้าไปได้ขึ้นอยู่กับ ความสามารถของสมาชิกของเครือข่าย การสร้างองค์ความรู้เฉพาะของกลุ่มเป็นสิ่งจำเป็นเพราะแต่ละกลุ่มอยู่ในบริบทแวดล้อมที่แตกต่างกันทั้งในเชิงของประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม สังคม ความเชื่อ สถานะทางเศรษฐกิจ ฯลฯ การทำให้เครือข่ายแข็งแกร่งจึงต้องอาศัยระบบการพัฒนาสมาชิกของ เครือข่ายอย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน (interactive action learning) การเรียนรู้ร่วมกัน จากการปฏิบัติทั้งการติดต่อกันผ่านทางกรเขียน การพบปะพูดคุย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่ง กันและกัน หรือมีกิจกรรมประชุมสัมมนา ร่วมกัน จะช่วยให้เกิดองค์ความรู้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์จริง ดังนั้น การจัดระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจะ ช่วยสร้างและสะสมองค์ความรู้ที่สามารถนำมาปรับใช้และเพิ่มเติมได้ตลอดเวลา

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders analysis)

1. ระบุวัตถุประสงค์ประเด็นของการวิเคราะห์ ให้ชัดเจน
2. ค้นหาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในประเด็นที่ศึกษา โดยใช้คำถาม ใครมีหน้าที่รับผิดชอบ โดยตรง โดยอ้อม ใครมีความสนใจ มีความรู้ หรืออยู่ในแวดวงที่ศึกษา ใครได้ประโยชน์ หรือเสียประโยชน์ ใครเป็นเจ้าของทุน ข้อมูลหรือวัตถุดิบ ใครรับผลกระทบการเปลี่ยนแปลงนั้น
3. ศึกษาลักษณะของหน่วยงาน การบริหารงาน การตัดสินใจ จุดมุ่งหมาย จุดประสงค์ ในการทำงานผลงาน กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง มุมมอง ความเห็นของหัวหน้าองค์กร สิ่งที่เราคาดว่าจะได้ หรือเสีย

4. ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ

5. ประเมินอำนาจ โดยพิจารณาจาก ความสนใจ และอิทธิพลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อำนาจมาจากลักษณะองค์กร บทบาทหน้าที่ กฎระเบียบที่รองรับ ความสามารถในการสร้างผลกระทบ

6. จัดกลุ่มความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย โดยใช้ตารางวิเคราะห์

ผังเครือข่าย (Network mapping) ผังเครือข่ายทางสังคม เป็นการนำเอาข้อมูลของแต่ละเครือข่ายมาทำการจัดแผนที่หรือแผนผังของเครือข่ายตามความสนใจและวัตถุประสงค์ของเครือข่าย โดยนำเสนอความสัมพันธ์ในความหมายของจุดเชื่อมที่เป็นคนหรือองค์กร (Node) และความสัมพันธ์ (Tie) ในรูปแบบของแผนผัง หรือแผนภาพ เพื่อนำมาใช้ประเมินค่าทุนทางสังคม ในแผนผังใช้การแทนค่า node ด้วยจุด และแทนค่า ความสัมพันธ์ด้วยเส้นผังก่อร่างเครือข่ายถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพื่อก่อรูปหรือสร้างเครือข่าย รวมทั้งใช้แสดงถึงทุนทางสังคมที่มีอยู่ของเครือข่าย

1. การใช้แผนผังเครือข่าย ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพื่อก่อรูปเครือข่ายการนำข้อมูลสมาชิกเครือข่ายและความสัมพันธ์มาเขียนเป็นแผนภาพต่างๆ เพื่อจะได้ทราบถึงจำนวนเครือข่ายการกระจายตัวของเครือข่ายที่มีเป้าหมายการดำเนินการในทิศทางเดียวกันซึ่งจะสามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อวิเคราะห์หาช่องว่างในการดำเนินการไปคู่เป้าหมาย และสร้างเครือข่ายเพิ่มเติมเพื่อเข้าไปปิดช่องว่างเหล่านั้น แผนผังเครือข่ายที่ครบถ้วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเครือข่ายในภาพรวม ช่วยขยายเครือข่ายให้กว้างขวาง และจะให้แนวทางในการก่อรูปเครือข่ายในชุมชน การติดขัดของข้อมูล หรือการที่ข้อมูลไปกระจุกตัวอยู่ในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งดังตัวอย่าง การสร้างเครือข่ายความมั่นคงทางอาหารความสัมพันธ์เครือข่ายอย่างหลวมๆ ในเครือข่ายที่ได้แผนผังแสดงลักษณะความสัมพันธ์ในเครือข่ายเป็นแบบหลวมๆ โดยเครือข่ายมีความสัมพันธ์ผ่าน node เดียว กลุ่มที่มีความสัมพันธ์หลวมๆ อาจเป็นนักวิชาการที่มีความสัมพันธ์แบบหลวมกับกลุ่ม เช่น วิศวกรเคมีที่มีความรู้เรื่องการผลิตก๊าซชีวภาพและปุ๋ยจากเศษพืชผักระดับครัวเรือน นักจุลชีววิทยาที่ทำเรื่องการใช้จุลินทรีย์แปรรูปอาหาร ซึ่งจะเป็นแหล่งประโยชน์ในด้านความรู้ของการลดต้นทุนการผลิต และการแปรรูปอาหาร การจัดหาเวลาพบปะกันจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในเครือข่าย

ในเครือข่ายที่แผนผังออกมาในลักษณะของความสัมพันธ์เครือข่ายผ่าน Hub หรือองค์กรประสานที่มีอิทธิพลต่อสมาชิก 2 จุด ซึ่งแต่ละองค์กรประสานเหล่านี้เป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงบุคคล องค์กรในพื้นที่ที่อยู่ใกล้เคียง ในการก่อรูปเครือข่ายควรเลือกองค์กรทั้ง 2 เป็นจุดเริ่มต้นเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายในแต่ละพื้นที่เข้ามาในเครือข่ายที่แผนผังแสดงออกมาในลักษณะที่เครือข่ายมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้น เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน มีการทำงานร่วมกันอย่างอิสระ ในการก่อรูปเครือข่าย

อาจไม่มีความจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์ แต่ควรทำ ให้เกิดกิจกรรมในการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กระจายไปทั่วทั้งเครือข่าย

ผังเครือข่ายที่ดีต้องทันสมัย ครอบคลุมและชัดเจน มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ช่วยให้ทราบถึงเครือข่ายที่เพิ่มขึ้นมาและเครือข่ายที่ล้มเลิกหายไป มีองค์กร หน่วยงานรับผิดชอบเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ

2. การใช้แผนผังเครือข่ายแสดงทุนทางสังคมแผนผังจะช่วยบอกถึงทุนทางสังคมที่สามารถประสานเพื่อสนับสนุนการทำงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยให้เครือข่ายประสบความสำเร็จในการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่วางไว้

ตัวอย่างการสร้างเครือข่าย

เครือข่ายภาคประชาชนนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

→ เป็นเครือข่ายที่มีอยู่เดิมมีการรวมตัวกันแบบหลวมๆ ลักษณะการสร้างเครือข่ายเกิดจากล่างขึ้นสู่บน (Vertical Integration)

→ เป็นการรวมตัวกันจากประชาชนโดยกลุ่มแกนนำชุมชน ซึ่งมีความหลากหลายอาชีพ แล้วขยายไปสู่ระดับ ตำบล ระดับอำเภอ และระหว่างเครือข่ายกับเครือข่ายเป็นเครือข่ายเชิงพื้นที่ (Area Network)

→ เป็นสังคมกลุ่มใหญ่ สมาชิกมีความสัมพันธ์กันแบบหลวมๆ มีรูปแบบการประสานงานแบบเป็นทางการ

→ เดิมวัตถุประสงค์ในการรวมตัวกันเพื่อตรวจสอบการทำงานของ อปท. หลังปรับวิสัยทัศน์และสร้างความเข้าใจแก่กลุ่มแกนนำ มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดใหม่โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อช่วยสนับสนุนการทำงาน อปท. และคนในหมู่บ้านรู้จักหน้าที่และเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีจิตสำนึกเสียสละเพื่อพัฒนาตนเองและแผ่นดินเกิด (ทวีคุณ, สมหมาย, สิริพัฒน์, 2552)

เครือข่ายภาคประชาชนคูเมือง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

→ เป็นเครือข่ายแบบสมานฉันท์ ชุมชนมีความร่วมมือและเสียสละ

→ มีลักษณะการสร้างเครือข่ายในแนวนอน (Horizontal Integration)

→ เป็นเครือข่ายที่ถูกจัดตั้งใหม่ด้วยความเห็นชอบของชุมชน ภายใต้การสนับสนุนของผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง ทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำ

→ เป็นเครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม (Issue Network) แม้จะเป็นสังคมกลุ่มเล็ก แต่สมาชิกในกลุ่มเครือข่ายก็มีความสัมพันธ์อย่างเหนียวแน่น และมีรูปแบบการประสานงานส่วนใหญ่ เป็นแบบไม่เป็นทางการ

→ วัตถุประสงค์หลักของกลุ่มจัดขึ้นเพื่อให้ชาวบ้านเข้ามาร่วมช่วยพัฒนาชุมชนแผ่นดินเกิดของตัวเอง มีความสามัคคีและร่วมมือกันพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เจริญและเข้มแข็ง ตลอดจนเพื่อให้ชุมชนได้เข้ามาร่วมติดตามตรวจสอบการทำงานของ อปท. เพื่อให้เห็นถึงความโปร่งใสในการทำงาน

(ทวีคุณ, สมหมาย, สิริพัฒน์, 2552)

4. ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร (Media Exposure)

เมื่อมนุษย์ถือเป็นสัตว์สังคมที่จำเป็นต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนความรู้ ข่าวสารและประสบการณ์จึงทำให้การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตมนุษย์และเพื่อที่จะบรรลุสิ่งต่างๆ เพื่อให้ได้มีความรู้ ความเข้าใจ จูงใจ หรือมีอิทธิพลต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน มนุษย์จึงมีความจำเป็นต้องอาศัยการสื่อสาร

เสถียร เขยประทับ (2542) ข่าวสารจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ความต้องการข่าวสารจะเพิ่มมากขึ้น ต่อเมื่อบุคคลนั้นต้องการข้อมูลในการตัดสินใจ หรือไม่แน่ใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นอกจากนั้นข่าวสารยังเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เปิดรับมีความทันสมัย สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ดียิ่งขึ้น ดังที่ (Atkin, 1973) อ้างถึงใน อิศเรศ คำแหง, 2553) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีการเปิดรับข่าวสารมากย่อมมีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมและความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์กว่าบุคคลที่มีการเปิดรับข่าวสารน้อยซึ่งตามธรรมชาติแล้ว มนุษย์จะไม่รับข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนที่มีประโยชน์ต่อตนเองเท่านั้น เมื่อข่าวสารจากช่องทางต่างๆ ที่ผ่านเข้ามายังตัวบุคคลนั้น จึงมักถูกกลั่นกรองและคัดเลือกอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นมนุษย์จึงมักเลือกเฉพาะข่าวสารที่น่าสนใจ มีประโยชน์เหมาะสมตามความนึกคิดของผู้รับสาร ซึ่งจะ เป็นข่าวสารที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการสื่อสาร

(Klapper, 1960, อ้างถึงใน โชติหทัย นพวงศ์, 2542) กล่าวว่า เครื่องกรองข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์ หรือกระบวนการเลือกรับสารข่าวสารหรือการเปิดรับข่าวสารนั้น ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) หมายถึง แนวโน้มที่ผู้รับสารเลือกรับและมีความสนใจ หรือเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดด้วยกันหลายแหล่งในการเปิดรับข่าวสาร ผู้รับสารจะเลือกรับสิ่งที่สนับสนุนความคิดของตนอยู่เสมอ

2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) เมื่อบุคคลเลือกรับข่าวสาร บุคคลยังเลือกข่าวสารที่ตนเองให้ความสนใจซึ่งสัมพันธ์กับความเชื่อและทัศนคติดั้งเดิมของบุคคลนั้นๆ ในขณะที่เดียวกันพยายามหลีกเลี่ยงการเปิดรับข่าวสารที่ขัดต่อความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติเดิม เพราะได้รับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้สึก จึงทำให้บุคคลนั้นไม่พอใจก่อให้เกิดภาวะทางจิตที่ไม่สมดุล (Cognitive Dissonance)

3. การเลือกรับรู้หรือตีความ (Selective Perception or Interpretation) เป็นกระบวนการกลั่นกรองของขั้นต่อมาเมื่อบุคคลเปิดรับข่าวสารแล้วผู้รับสารจะเลือกรับข้อมูล หรือเลือกตีความหมายตามความเข้าใจของตนเอง และตามทัศนคติตามประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ ความคาดหวัง ตามสภาวะร่างกาย

4. การเลือกจดจำ (Selective Retention) เป็นแนวโน้มการเลือกจดจำข่าวสารในส่วนที่ตรงกับความสนใจของตนโดยเฉพาะ ความต้องการ และทัศนคติ ฯลฯ การเลือกจดจำเปรียบเสมือนเครื่องกรองในขั้นตอนสุดท้ายที่มีผลต่อการส่งสาร ในบางครั้งข่าวสารที่ส่งอาจถูกปฏิเสธในครั้งแรกด้วยวิธีการอ่าน ฟัง หรือชมสื่อมวลชนบางฉบับ กล่าวคือ ความพร้อมที่จะจดจำสารของผู้รับสารจึงมักเกิดขึ้นกับคนที่พร้อมจะเข้าใจและพร้อมที่จะลืม สำหรับคนที่ไม่พร้อมที่จะเข้าใจ ดังนั้นกระบวนการเลือกสรรของมนุษย์จึงเปรียบเสมือนเครื่องกรองข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์เรา

สำหรับความหมายของการเปิดรับข่าวสารนั้น ปรเม สตะเวทิน, (2546) ได้ให้ความหมายของการเปิดรับข่าวสารโดยจำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร คือ

การแสวงหาข้อมูล (Information Seeking) กล่าวคือ บุคคลที่จะแสวงหาข้อมูล เมื่อต้องการให้มีความคล้ายคลึงกับบุคคลอื่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเรื่องทั่วไป

การเปิดรับข้อมูล (Information Receptivity) กล่าวคือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพื่อทราบข้อมูลในส่วนที่ตนเองมีความอยากรู้ สนใจ หากมีข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตนเอง บุคคลจะให้ความเอาใจใส่อ่าน หรือการฟังสิ่งนั้นเป็นพิเศษ

การเปิดรับประสบการณ์ (Experience Receptivity) กล่าวคือ บุคคลที่จะเปิดรับข่าวสารเพราะ ต้องการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเพื่อผ่อนคลายอารมณ์

สำหรับเหตุผลในการที่มนุษย์เลือกสนใจหรือตั้งใจรับข่าวสารอย่างไรจากสื่อใดนั้นมี นักวิชาการหลายท่านที่มีความเห็นสอดคล้องกัน ดังนี้ (McCombs & Becker, 1979, อ้างถึงใน ฌูริสตา ทรัพย์คงเจริญ, 2557) ได้ให้ แนวคิดที่ว่า โดยทั่วไปบุคคลแต่ละคนมีการเปิดรับสื่อหรือข่าวสาร เพื่อตอบสนองความต้องการ 6 ประการดังนี้

1. เพื่อให้เรียนรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ (Surveillance) บุคคลสามารถสังเกต หรือติดตาม ความเคลื่อนไหวสิ่งต่างๆ รอบตนเองได้จากการเปิดรับข่าวสารหรือการเปิดรับสื่อ เพื่อให้ตนเป็นคน ที่ทันโลก ทันยุค ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และรู้ว่าในตอนนี้อะไรเป็นเรื่องที่คนอื่นๆ ให้ความสนใจ ในสังคม

2. เพื่อต้องการช่วยตัดสินใจ (Decision) การเปิดรับข่าวสารทำให้บุคคลสามารถกำหนด ความเห็นของตนเองต่อสถานการณ์ สภาวะ หรือเหตุการณ์ต่างๆ รอบตนเอง เพื่อการตัดสินใจ โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องชีวิตประจำวัน

3. เพื่อพูดคุยสนทนา (Discussion) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนทำให้บุคคลสามารถ นำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่นได้

4. เพื่อความต้องการมีส่วนร่วม (Participation) เพื่อรับรู้และมีส่วนร่วม ในเหตุการณ์ ความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมรอบๆ ตัว

5. เพื่อเสริมสร้างความคิดเห็นหรือสนับสนุนการตัดสินใจที่ตนเองได้กระทำลงไปแล้ว (Reinforcement)

6. เพื่อความบันเทิง (Entertainment) เพื่อความเพลิดเพลิน การพักผ่อนหย่อนใจและ เพื่อผ่อนคลายความเครียด

นอกจากนี้ (Schramm, 1973, อ้างถึงใน ฌูริสตา ทรัพย์คงเจริญ, 2557) ได้กล่าวถึง หลักทั่วไปของการเลือกความสำคัญของข่าวสารว่าขึ้นอยู่กับการใช้ความพยายามน้อยที่สุด (Least Effect) และผลที่ได้ (Promise of Reward) ซึ่งอยู่ในรูปของสูตรการรับข่าวสารดังนี้ การเลือกรับ ข่าวสารความพยายามที่ต้องใช้สิ่งตอบแทนที่คาดหวังจากสูตรนี้จะเห็นได้ว่า บุคคลมีแนวโน้มที่จะ เปิดรับข่าวสารที่ใช้ความพยายามน้อย เช่นข่าวสารที่อยู่ ใกล้ตัว ข่าวสารที่สามารถเลือกรับได้ง่าย และข่าวสารที่มีประโยชน์ต่อตนเองนอกจากนี้ยังกล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกรับข่าวสาร ของบุคคล ไว้ดังนี้

1. ความสะดวกในการใช้ข่าวสาร บุคคลมักจะเลือกใช้สื่อที่เข้าถึงง่าย ไม่ซับซ้อนและ ไม่มีความยุ่งยากในการ เลือกใช้ โดยเฉพาะสื่อที่อยู่ใกล้ตัวจะเป็นสื่อที่บุคคลเลือกนำมาใช้เป็น อันดับแรก เช่น การเลือกเปิดรับโทรทัศน์ หรือการเลือกเปิดรับช่องรายการที่ตรงกับความสนใจ

2. ความเป็นจุดเด่น บุคคลมักเลือกให้ความสนใจกับสารที่มีจุดเด่นแตกต่างไปจากสื่ออื่นๆ

3. ประสบการณ์ของบุคคลมีผลต่อการตัดสินใจเลือกรับข่าวสาร โดยเฉพาะความต้องการ ค่านิยม และทัศนคติของบุคคลเอง ดังนั้นผู้รับสารจะเลือกใช้สื่อ และเลือกให้ความสนใจกับสาร ที่ตรงตามความต้องการของตนเอง และเลือกตีความหมายของเนื้อหา ส่งผลต่อการเลือกจดจำสาร ตามทักษะ และประสบการณ์ของตนเอง

4. การศึกษาและสถานภาพทางสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือก เปิดรับและเลือกรับเนื้อหาของข้อมูลข่าวสาร เช่น ระดับการศึกษาจะทำให้ผู้รับสารมีความสามารถในการอ่านและเข้าถึงข่าวสารได้หลากหลายยิ่งขึ้น

5. ความสามารถในการรับสาร ทั้งสภาพร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาของคนจะมีส่วน สัมพันธ์กับความสามารถในการรับข่าวสารของบุคคล อาทิเช่น ผู้รับสารที่อยู่ในวัยทำงานจะมีความสามารถในการเปิดรับสารได้ดีกว่าผู้รับสารที่อยู่ในวัยผู้สูงอายุ นอกจากนี้ระยะเวลาในการรับ ข่าวสารของบุคคล สามารถส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดของบุคคลได้ โดยอาจจะเป็นทั้ง ความคิด ทัศนคติในแง่บวก หรือในแง่ลบก็ได้จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การเปิดรับข่าวสาร เป็นปัจจัยสำคัญของบุคคลที่จะตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ยิ่งบุคคลนั้นๆ มีความไม่แน่ใจมากเท่าไร บุคคลดังกล่าวต้องเปิดรับข่าวสารให้มากขึ้นเท่านั้นเพื่อนำการเปิดรับข่าวสารมาประกอบการ ตัดสินใจของตนเองในเรื่องนั้นๆ บุคคลแต่ละคนจะมีเกณฑ์ในการเลือกรับข่าวสารที่แตกต่างกัน ตามลักษณะส่วนบุคคล ความรู้ ทัศนคติสภาพแวดล้อม หรือความต้องการที่แตกต่างกันออกไปซึ่ง ก่อให้เกิดพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารที่แตกต่างกันได้

5. แนวคิดเกี่ยวกับ ความรู้ทัศนคติพฤติกรรม

เดิมศักดิ์ คทวนิช (2546) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมาย ที่เกิดขึ้นภายหลังร่างกายเกิดการรับสัมผัสจากสิ่งเร้าทั้งหลาย ในการแปลความหมายของสมองจะ ถูกต้อง ละเอียด และชัดเจนมากน้อยเพียงใด จะขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม ความรู้ ที่สะสมไว้ ความจำ ความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยมซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

จิตติรัตน์ บำรุงวงศ์ (2555) สรุปว่า การรับรู้ คือความรู้ที่นึกคิด ความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ต่างๆ ที่เกิดจากการสัมผัสของร่างกายซึ่งจะแตกต่างกันแต่ ละบุคคล โดยอาศัยประสบการณ์และ สิ่งแวดล้อมเป็นตัวตีความและแปลความหมายออกมา

ทัศนีย์ ลักษณะวิเศษ และคณะ (2550) สรุปการรับรู้ว่าเป็นกระบวนการทางจิตวิทยา พื้นฐานของบุคคลที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยการมีสิ่งเร้าเข้ามากระตุ้นอวัยวะรับสัมผัสด้วยการได้เห็น

ไฉน ฯลฯ และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยมีสมองทำหน้าที่แปลความหมายโดยอาศัย ความจำ ความรู้สึก และประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล ทำให้บุคคลเกิดการรับรู้ในเรื่องต่างๆ ขึ้น

วรวิทย์ พัฒนาอิทธิกุล (2553) อ้างถึงใน อมร โททำ, (2555) การรับรู้ หมายถึงกระบวนการที่บุคคลได้รับแล้วทำการตีความและมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าซึ่ง โดยปกติแล้วมนุษย์จะ มองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในโลกนี้ในสายตาของการรับรู้มากกว่าหาข้อเท็จจริงที่เป็นจริง

สมถวิล ผลสอาด (2555) ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้มาใช้ในการกำหนดตัวแปรต่างๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการรับรู้จะเกิดขึ้น ได้ขึ้นอยู่กับกระบวนการของผู้รับสารจะ ทำหน้าที่ กลั่นกรองข่าวสารในการรับรู้ของบุคคล โดยมีองค์ประกอบด้านจิตใจและองค์ประกอบด้านสังคมเป็นตัวกำหนดในการแปลข่าวสารและนำไปใช้ในแต่ละบุคคล ทั้งนี้บุคคลสองคนอาจเปิดรับข่าวสาร จากสื่อเดียวกันในสถานการณ์เดียวกัน แต่อาจมีพฤติกรรมในการตอบสนองที่แตกต่างกัน ในเรื่องของการรับรู้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งเร้าที่มาในรูปแบบของข่าวสารเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับ ความสัมพันธ์กับสิ่งเร้าภายนอกกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัว รวมถึงเงื่อนไขในแต่ละบุคคลอีกด้วย

สุธรรม รัตนโชติ (2553) บุคคลจะถูกรูมล้อมด้วยสิ่งเร้าซึ่งมาจากสิ่งแวดล้อมที่ผ่านเข้ามา ในความรู้สึกสัมผัส (senses) โดยการเห็น การไฉน ได้กลิ่น ได้รส หรือประสาทสัมผัส ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง บุคคลจะเลือกรับรู้เฉพาะสิ่งที่สนใจ กระบวนการรับรู้ (Perception Process) เป็นกระบวนการทางความคิด (Cognitive process) ที่ประกอบด้วยสิ่งเร้า (stimuli) ซึ่งอยู่ในสิ่งแวดล้อมของการดำเนินชีวิต กระบวนการรับรู้ (Perception Process) ซึ่งประกอบด้วย การสังเกต เลือกลงและแปลความหมาย และก่อให้เกิดการตอบสนอง (Response) โดยมีทัศนคติความรู้สึก แรงจูงใจ พฤติกรรม เหล่านี้เป็นต้น

5.1 กระบวนการรับรู้

กระบวนการรับรู้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง ซึ่งการรับรู้ถือเป็นกระบวนการซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

รุ่งฤติกกล้าหาญ (2546) อ้างถึงใน ศิริวรรณ อุดมเวชภัณฑ์ (2559) ได้กล่าวถึง กระบวนการรับรู้ไว้ว่า กระบวนการรับรู้เป็นกระบวนการทางจิตวิทยาเบื้องต้นในการตีความสิ่งเร้าที่สัมผัสต่างๆ เพื่อสร้างประสบการณ์ที่มีความสำคัญสำหรับผู้ การรับรู้เป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกัน เมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้าก็จะประมวลสิ่งที่รับรู้นั้นเป็นประสบการณ์ที่มีความหมายเฉพาะตนเอง

กระบวนการรับรู้จะเกี่ยวข้องกับขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การเลือก (Selection) การเลือกจะเกี่ยวข้องทั้งการเลือกโดยจงใจและไม่จงใจ กล่าวคือ การตัดสินใจบางครั้งจะกระทำการเลือกกว่าเราจะรับสิ่งกระตุ้นใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ปัจจัยด้านกายภาพ ปัจจัยด้านที่ตั้ง ความสนใจ ประสบการณ์ที่ผ่านมา

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวม ในด้านการรับรู้สิ่งต่างๆ เรามักมีแนวโน้มที่จะรวบรวมตัวกระตุ้นต่างๆ เข้าเป็นรูปแบบต่างๆ หลักในการรวบรวมตัวกระตุ้นมีหลายประการ เช่น การรวบรวมโดยการพิจารณาจากที่อยู่ใกล้เคียง (Proximity) รวบรวมโดยพิจารณาจากความคล้ายคลึง (Resemblance) รวบรวมโดยพิจารณาจากการกระทำไปทางเดียวกัน (Common Fate) รวบรวมโดยพิจารณาถึงการต่อเติมส่วนที่ขาดไป

ขั้นตอนที่ 3 การตีความ (Interpretation) เป็นการแปลความหมายประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับในการแปลความหมายนี้อาจทำได้หลายลักษณะ เช่น แปลความหมายตามประสบการณ์ (Context) แปลความหมายโดยพิจารณาถึงเจตนาของบุคคล (Intent) แปลความหมายโดยยึดเอาบุคลิกลักษณะของตนเองเป็นหลัก (Projection)

จากความหมายของการรับรู้ และ กระบวนการรับรู้ที่กล่าวมา สรุปได้ว่าการรับรู้หมายถึง กระบวนการทางความคิด และจิตใจของมนุษย์ที่แสดงออกถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิด ที่มีผลมาจากกระบวนการรับและตีความสิ่งเร้าต่างๆ ที่มาสัมผัสด้วยความแตกต่างกันทางด้านปัจจัยส่วนบุคคลและประสบการณ์ที่ผ่านมา แต่ละบุคคลจึงมีการรับรู้ที่แตกต่างกัน ซึ่งกระบวนการรับรู้นี้จะส่งผลต่อทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ

ทัศนคติ (Attitude) เป็นสภาพทางจิตของบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้ที่จะตอบสนองต่อบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยแสดงออกทางความรู้สึกว่าชอบหรือไม่ชอบตามปกติแล้วบุคคลจะต้องมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเสมอ โดยทัศนคติสามารถบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับสิ่งของ และบุคคลกับสถานการณ์และส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมต่อไปกล่าวคือ ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ ที่แสดงออกมาเป็นการประเมินค่าการบอกความรู้สึกดี-ไม่ดี ชอบ-ไม่ชอบ

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545)

ทัศนคติ เป็นแนวคิดที่มีความสำคัญมากแนวคิดหนึ่งจากจิตวิทยา สังคมการสื่อสารทำให้มีการใช้คำนี้ กันอย่างแพร่หลาย สำหรับการนิยามคำว่า ทัศนคตินั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ดังนี้

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533) ได้กล่าวว่า ทัศนคติเป็นตัวชี้วัดว่า บุคคลนั้นคิดและรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง สิ่งของ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนสถานการณ์ต่างๆ โดยทัศนคตินั้น มีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ ทัศนคติจึงเป็นเพียงความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า และเป็นมิติ ของการประเมินเพื่อแสดงว่าชอบ หรือ ไม่ชอบ ต่อประเด็นหนึ่งๆ ซึ่งถือเป็นการสื่อสารภายในบุคคล (Interpersonal Communication) ที่เป็นผลมาจากการรับสารและจะมีผลต่อพฤติกรรมต่อไป

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526) กล่าวว่า ทักษะคิดเป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์ และอื่นๆ รวมทั้งท่าทีที่แสดงออกที่บ่งบอกถึงสภาพจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทักษะคิดเป็นนามธรรม และเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการแสดงออกด้านการปฏิบัติ แต่ทักษะคิดไม่ใช่แรงจูงใจ (Motive) และขับชี้ (Drive) หากแต่เป็นสภาพแห่งความพร้อมที่จะตอบโต้ (State of readiness) และแสดงให้ทราบถึงแนวทางของการสนองตอบของบุคคลต่อสิ่งเร้า (Gordon 1975 อ้างถึงใน ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2526) กล่าวว่า ทักษะคิด หมายถึงสถานะของความพร้อมทางด้านจิต ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ ซึ่งสถานะความพร้อมนี้ จะเป็นแรงที่กำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

5.2 องค์ประกอบทักษะคิด

ธีรพร อุวรรณ โณ (2541) กล่าวว่า มีนักจิตวิทยาเสนอองค์ประกอบไว้ 3 แบบดังนี้

ทักษะคิด 3 องค์ประกอบ แนวคิดนี้ระบุว่าทักษะคิดมี 3 องค์ประกอบ คือ (1) องค์ประกอบด้านปัญญา (Cognitive Component) ประกอบด้วยส่วนย่อยคือ ความรู้ ความคิด และความเห็นที่บุคคลมีต่อที่หมายของทักษะคิด (Attitude Object) (2) องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) หมายถึงความรู้สึก ชอบ-ไม่ชอบ หรือท่าทางที่ดี-ไม่ดีที่บุคคลจะปฏิบัติต่อที่หมายของทักษะคิด (3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior Component) หมายถึงแนวโน้มหรือความพร้อมที่บุคคลจะปฏิบัติต่อที่หมายของทักษะคิดจะเห็นได้ว่าการที่บุคคลมีทักษะคิดต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดต่างก็เนื่องจากบุคคลมีความเข้าใจ มีความรู้สึกหรือ มีแนวคิดแตกต่างกันนั่นเอง

ทักษะคิดมี 2 องค์ประกอบ แนวคิดนี้ระบุว่าทักษะคิดมี 2 องค์ประกอบ คือองค์ประกอบด้านปัญญา และ องค์ประกอบด้านความรู้สึก

ทักษะคิดที่มีองค์ประกอบเดียว แนวคิดนี้ระบุว่าทักษะคิดมีองค์ประกอบเดียว คือ อารมณ์ความรู้สึกในทางชอบ หรือ ไม่ชอบที่บุคคลมีต่อที่หมายของทักษะคิด

ลักษณะที่สำคัญของทักษะคิด (Scott, 1975 อ้างถึงใน) ได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของทักษะคิดไว้ดังนี้

(1) ทักษะคิดเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือเกิดจากการสะสมประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ไม่ใช่สิ่งที่มีติดตัวมาแต่กำเนิด

(2) ทักษะคิดมีคุณลักษณะของการประเมิน (Evaluative Nature) ทักษะคิดเกิดจากการประเมินความคิดหรือความเชื่อที่บุคคลมีอยู่เกี่ยวกับสิ่งของ บุคคลอื่น หรือเหตุการณ์ ซึ่งจะเป็นสื่อกลางทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนอง คุณลักษณะของทักษะคิดในด้านการประเมินนี้

(3) ทักษะคิดมีคุณภาพและความเข้ม (Quality and Intensity) โดยคุณภาพและความเข้มของทักษะคิดจะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความแตกต่างของทักษะคิดที่แต่ละคนมีต่อสิ่งต่างๆ คุณภาพของ

ทัศนคติเป็นสิ่งที่ได้จากการประเมิน เมื่อบุคคลประเมินทัศนคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ก็อาจมีทัศนคติบวก (ความรู้สึกชอบ) หรือ ทัศนคติทางลบ (ความรู้สึกไม่ชอบ) ต่อสิ่งนั้น

(4) ทัศนคติมีความคงทนไม่เปลี่ยนแปลง (Permanence) เนื่องจากทัศนคติเกิดจากการสะสมประสบการณ์ และผ่านกระบวนการเรียนรู้มามาก

(5) ทัศนคติต้องมีที่หมาย (Attitude Object) โดยมีที่หมายต่อสิ่งต่างๆ เช่นคน วัตถุ สิ่งของ สถานที่ หรือเหตุการณ์ เป็นต้น

(6) ทัศนคติมีลักษณะความสัมพันธ์ โดยทัศนคติจะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับวัตถุ สิ่งของ บุคคลอื่น หรือสถานการณ์

เครช และ ครัทซ์ฟิลด์ (Krech and Crutchfield, 1948) ได้ให้ความเห็นว่าทัศนคติอาจเกิดขึ้นจาก

(1) การตอบสนองความต้องการของบุคคล นั่นคือ สิ่งใดตอบสนองความต้องการของตนได้ บุคคลนั้นก็จะมี ทัศนคติ ที่ดีต่อสิ่งนั้น หากสิ่งใดตอบสนองความต้องการของตนไม่ได้ บุคคลนั้นก็จะมี ทัศนคติ ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

(2) การได้เรียนรู้ความจริงต่างๆ อาจโดยการอ่าน หรือ จากคำบอกเล่าของผู้อื่นก็ได้ ฉะนั้น บางคนจึงอาจเกิด ทัศนคติ ไม่ดีต่อผู้อื่น จากการฟังคำติฉินที่ใครๆ มาบอกไว้ก่อนก็ได้

(3) การเข้าไปเป็นสมาชิก หรือสังกัดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง คนส่วนมากมักยอมรับเอา ทัศนคติ ของกลุ่มมาเป็นของตน หาก ทัศนคติ นั้นไม่ขัดแย้งกับ ทัศนคติ ของตนเกินไป

(4) ทัศนคติ ส่วนสำคัญกับบุคลิกภาพของบุคคลนั้นด้วย คือ ผู้ที่มีบุคลิกภาพสมบูรณ์ มักมองผู้อื่นในแง่ดี ส่วนผู้ปรับตัวยากจะมี ทัศนคติ ในทางตรงข้าม คือ มักมองว่า มีคนคอยจิกจาม ริชยา หรือคิดร้ายต่างๆ ต่อตน

กอร์ดอน อัลพอร์ต (Gordon Allport, 1975) ได้ให้ความเห็นเรื่อง ทัศนคติ ว่าอาจเกิดขึ้นจากสิ่งต่างๆ ดังนี้

(1) เกิดจากการเรียนรู้ เด็กเกิดใหม่จะได้รับการอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรม และประเพณีจากบิดามารดา ทั้ง โดยทางตรง และทางอ้อม ตลอดจน ได้เห็นแนวการปฏิบัติของพ่อแม่แล้ว รับมาปฏิบัติตามต่อไป

(2) เกิดจากความสามารถในการแยกแยะความแตกต่าง คือ แยกสิ่งใดดี ไม่ดีเช่น ผู้ใหญ่กับเด็กจะมีการกระทำที่แตกต่างกัน

(3) เกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งแตกต่างกันออกไป เช่น บางคนมี ทัศนคติ ไม่ดีต่อครู เพราะเคยตำหนิตน แต่บางคน มี ทัศนคติ ที่ดีต่อครูคนเดียวกันนั้น เพราะเคยเชยชมตนเสมอ

(4) เกิดจากการเลียนแบบ หรือ รับเอา ทักษะคติ ของผู้อื่นมาเป็นของตน เช่น เด็กอาจรับทักษะคติของบิดามารดา หรือ ครูที่ตนนิยมชมชอบ มาเป็น ทักษะคติ ของตนได้

5.3 ประเภทของทักษะคติ

คารณี พานทอง (2542) จำแนกการแสดงออกทางทักษะคติเป็น 3 ประเภท คือ การแสดงออกทางทักษะคติสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ทักษะคติในทางบวก คือ ความรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อมในทางที่ดี หรือยอมรับ ความพอใจ เช่น บุคคลมีทักษะคติที่ดีต่อโครงการจัดการขยะเพราะตนเองนั้นเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบต่อขยะโดยตรง

2. ทักษะคติในทางลบ คือ การแสดงออก หรือความรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อมในทางที่ไม่พอใจ ไม่ดี ไม่ยอมรับ ไม่มีความรู้มาก เช่น โจไม่ชอบคนที่ทิ้งขยะไม่เป็นที่เพราะเห็นว่าขยะนั้นก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม

3. การไม่แสดงออกทางทักษะคติ หรือมีทักษะคติเฉยๆ คือ มีทักษะคติเป็นกลางอาจจะเพราะว่าไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ หรือไม่มีแนวโน้มทางความรู้ในเรื่องนั้นๆ มาก่อน

อิทธิพลของทักษะคติที่มีต่อพฤติกรรมทักษะคติเป็นสิ่งที่มียู่ภายใน เป็นเรื่องของการจัดระเบียบแนวความคิด ความเชื่อและสิ่งจูงใจที่บุคคลสนใจกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ฉลอง ภิมรัตน์ (2521 อ้างในคารณี พานทอง,2542) กล่าวว่า ทักษะคติมีลักษณะเป็นนามธรรม ทั้งความคิด ความเชื่อจนก่อให้เกิดแรงจูงใจ (Motivation) ของบุคคลที่พร้อมที่จะกระตุ้นให้เกิดการแสดงออกทางพฤติกรรม และแรงจูงใจนี้เองเป็นตัวที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่จะทำหรือละเว้น สิ่งการกระทำต่างๆ จะเห็นได้ว่าเมื่อบุคคลมีทักษะคติเกิดขึ้น ก็จะเกิดแรงจูงใจแนวทางนั้น และส่งผลต่อการแสดงออกด้านพฤติกรรมที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้นการที่บุคคลมีทักษะคติที่เป็นไปในทางบวก อาจจะส่งผลให้พฤติกรรมถูกเปลี่ยนไปในทางบวก แต่ในทางกลับกัน หากบุคคลมีทักษะคติในทางลบ ก็จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมในทางไม่ดีได้เช่นกัน การเปลี่ยนแปลงทักษะคติจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกันโดยตรงกับความรู้ และพฤติกรรม หากถูกกระทบกระเทือนในระดับใดก็ตามจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทักษะคติทั้งสิ้น นอกจากนี้ องค์ประกอบต่างๆ ในกระบวนการสื่อสาร เช่น คุณสมบัติของผู้ส่งสาร/ผู้รับสาร ลักษณะของข่าวสาร ตลอดจนช่องทางในการสื่อสารล้วนมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทักษะคติทั้งสิ้น ซึ่งทักษะคติของบุคคลเมื่อเกิดขึ้นแล้วแม้จะคงทนแต่ก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยตัวบุคคล สถานการณ์ ข่าวสาร การชวนเชื่อที่ทำให้เกิดการยอมรับสิ่งใหม่ๆ แต่จะต้องมีความสัมพันธ์กับค่านิยมของบุคคลนั้น

5.4 พฤติกรรม (Practice)

พฤติกรรมเป็นกิจกรรมต่างๆ ซึ่งบุคคลแสดงออกโดยผู้อื่นอาจเห็นได้ เช่น การยืน การเดินหรือผู้อื่นอาจเห็นได้ยากต้องใช้เครื่องมือช่วย เช่น การเต้นของหัวใจ พฤติกรรมทุกอย่างที่บุคคลแสดงออกมานั้น มีผลมาจากการเลือกปฏิกิริยาตอบสนองที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุดตามสถานการณ์นั้นๆ พฤติกรรมหรือการกระทำใดๆ จะมีพื้นฐานมาจากความรู้ และทัศนคติที่คอยผลักดันให้เกิดพฤติกรรมซึ่งแต่ละคนจะมีพฤติกรรมแตกต่างกันออกไป เนื่องจากได้รับความรู้จากแหล่งต่างๆ ไม่เท่ากัน มีการตีความสารที่รับมาไปคนละทิศคนละทางทำให้เกิดการเรียนรู้ และการตั้งสมมติฐานในเรื่องความรู้ที่ไม่เท่ากัน นักจิตวิทยามักสนใจศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ เช่น ทัศนคติ นำไปสู่พฤติกรรมของมนุษย์อย่างไร ซึ่งเมื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ภายในจิตใจของมนุษย์แล้ว สิ่งที่เกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้คือ พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกต่อผู้อื่น

5.5 องค์ประกอบของพฤติกรรม

ครอนบาค (Cronbach, 1951 อ้างถึงใน บุษกร ชีวะธรรมานนท์, 2552) ได้อธิบายว่า พฤติกรรมของบุคคลจะเกิดขึ้นจากองค์ประกอบ 7 ประการ ดังนี้

1. ความมุ่งหมาย (Goal) เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรม คนเรามีพฤติกรรมเกิดขึ้นก็เพราะต้องการตอบสนองความต้องการของตนเอง หรือต้องการทำตามวัตถุประสงค์ที่ตนได้ตั้งไว้ คนเรายังมีความต้องการหลายๆ อย่างในเวลาเดียวกัน และมักจะเลือกสนองตอบความต้องการที่รีบด่วนก่อนความต้องการอื่นๆ
2. ความพร้อม (Readiness) ระดับวุฒิภาวะ หรือความสามารถที่จำเป็นในการประกอบพฤติกรรมเพื่อสนองตอบความต้องการ คนเราจะมีความพร้อมในแต่ละด้านที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้น พฤติกรรมของทุกคนจึงไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน และไม่สามารถจะประกอบพฤติกรรมได้ทุกรูปแบบ
3. สถานการณ์ (Situation) คนเรายังจะประกอบพฤติกรรมที่ตนเองต้องการ เมื่อมีโอกาสหรือสถานการณ์นั้นๆ เหมาะสมสำหรับการประกอบพฤติกรรม
4. การแปลความหมาย (Interpretation) แม้จะมีโอกาสในการประกอบพฤติกรรมแล้วคนเรายังมักจะประเมินสถานการณ์ หรือคิดพิจารณาก่อนที่จะทำพฤติกรรมนั้นๆ ลงไป เพื่อให้พฤติกรรมนั้นมีความเสี่ยงน้อยที่สุด และสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของเขาได้มากที่สุด
5. การตอบสนอง (Respond) หลังจากได้แปลความหมาย หรือได้ประเมินสถานการณ์แล้วพฤติกรรมก็จะถูกกระทำ ตามวิธีการที่ได้เลือกในขั้นตอนของการแปลความหมาย

6. ผลที่ได้รับ (Consequence) เมื่อประกอบพฤติกรรมไปแล้วผลที่ได้จากการกระทำนั้นๆ อาจจะตรงกับความต้องการ หรืออาจจะไม่ตรงกับความต้องการที่ตนเองได้คาดหวังไว้

7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to Threat) เมื่อคนเราไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้ก็จะประสบกับความผิดหวัง ซึ่งเมื่อเกิดความผิดหวังแล้วคนๆ นั้นก็อาจจะกลับไปแปลความหมายใหม่ เพื่อที่จะหาวิธีที่จะสนองความต้องการของตนเองใหม่

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า พฤติกรรมมนุษย์นั้นจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่างด้วยกันได้แก่ เป้าหมาย ความพร้อม สถานการณ์ การแปลความหมาย การตอบสนอง ผลลัพธ์ที่ตามมา และปฏิกริยาต่อความผิดหวัง สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมต่างๆ เกิดขึ้นทั้งสิ้น นับว่าเป็นเงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมของมนุษย์นั่นเอง

5.6 ประเภทของพฤติกรรม

สุภัททา ปิณฑะแพทย์ (2542) ได้แบ่งประเภทของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในลักษณะต่างๆ ได้ดังนี้

1. พิจารณาจากพฤติกรรมที่ปรากฏด้วยการสังเกต พฤติกรรมภายนอก (Overt) คือพฤติกรรมที่ปรากฏเห็นได้อย่างชัดเจน และพฤติกรรมภายใน (Covert) คือพฤติกรรมที่ไม่ปรากฏให้สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน

2. พิจารณาจากแหล่งที่เกิดพฤติกรรม พฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในร่างกายเมื่อบุคคลมีวุฒิภาวะเป็นพฤติกรรมความพร้อมที่เกิดขึ้น โดยมีธรรมชาติเป็นตัวกำหนดให้เป็นไปได้ตามเผ่าพันธุ์ และวงจรชีวิตและพฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยมีสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกระตุ้น เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเนื่องจากประสบการณ์ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น

3. พิจารณาจากภาวะทางจิตของบุคคล พฤติกรรมที่กระทำโดยรู้ตัว (Conscious) เป็นพฤติกรรมที่อยู่ในระดับจิตสำนึก และพฤติกรรมที่กระทำโดยไม่รู้ตัว (Unconscious) เป็นพฤติกรรมที่อยู่ในระดับจิตไร้สำนึก หรือจิตใต้สำนึก หรือเรียกอีกอย่างว่า พฤติกรรมที่ขาดสติสัมปชัญญะ

4. พิจารณาจากแหล่งพฤติกรรมการแสดงออกของอินทรีย์ พฤติกรรมทางกายภาพ (Physiological Activities) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกโดยใช้อวัยวะของร่างกายอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การเคลื่อนไหวร่างกายด้วยแขนหรือขา การปรับเปลี่ยนอวัยวะของร่างกาย การพยักหน้า การโคลงตัว เป็นต้น และพฤติกรรมทางจิตใจ (Psychological Activities) เป็นพฤติกรรมที่อยู่ในระดับความคิด ความเข้าใจหรือเกิดอารมณ์ เป็นต้น

5. พิจารณาจากการทำงานของระบบประสาท พฤติกรรมที่ควบคุมได้ (Voluntary) เป็นพฤติกรรมที่อยู่ในความควบคุม และการสั่งการด้วยสมอง จึงสามารถแสดงพฤติกรรมได้ตามที่

ต้องการ และพฤติกรรมที่ควบคุมไม่ได้ (Involuntary) เป็นพฤติกรรมการทำงานของระบบร่างกายที่เป็นไปโดยอัตโนมัติ เช่น กิริยาสะท้อน สัญชาตญาณ และการทำงานของระบบอวัยวะภายใน เป็นต้น จากแนวคิดข้างต้นชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมของมนุษย์แบ่งออกได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ พฤติกรรมที่เกิดจากภาวะทางกาย และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากสภาวะทางจิตใจ ซึ่งมีทั้งประเภทที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว แบ่งออกเป็นที่ควบคุมได้ และแบบที่ไม่สามารถควบคุมได้

6. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะ

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2535) ได้ให้ความหมายของขยะมูลฝอยไว้ว่าหมายถึง เศษกระดาษ เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถัง วัสดุสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงหรือที่อื่นๆ

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2540) ได้ให้ความหมายของคำว่า ขยะมูลฝอย (Solid waste) หมายถึง บรรดาสิ่งของต่างๆ ซึ่งคนไม่ต้องการ และทิ้งไปทั้งนี้รวมตลอดถึง เศษผ้า เศษอาหาร วัสดุสัตว์ ซากสัตว์ ถัง ฝุ่นละอองและเศษวัสดุสิ่งของที่เก็บกวาดจากเคหสถาน อาคาร ถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ โรงงานอุตสาหกรรม และที่อื่นๆ

สวัสดิ์ โนนสูง (2543) มูลฝอย หมายถึง สิ่งของเหลือทิ้งจาก กระบวนการผลิตและอุปโภคซึ่งเสื่อมสภาพจนใช้การไม่ได้หรือไม่ต้องการใช้แล้วบางชนิดเป็นของแข็งหรือกากของเสีย (Solid waste) มีผลเสียต่อสุขภาพทางกายและจิตใจเนื่องจากความสกปรก เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค ทำให้เกิดมลพิษและทัศนียภาพ

สุกาญจน์ รัตนเลิศสุธรรม (2550) ได้ให้ความหมายของขยะมูลฝอยไว้ว่า หมายถึงเศษของเหลือทิ้งจากกระบวนการผลิต และการใช้สอยของมนุษย์ ขยะมูลฝอยอาจมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามแหล่งที่ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยนั้นๆ

กรมควบคุมมลพิษ (2551) ได้กล่าวว่า การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมต่างๆ ย่อมจะต้องมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องมีการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อการอุปโภคบริโภค ผลจากการใช้ทรัพยากรดังกล่าวได้ก่อให้เกิดผลผลิตถูกทิ้งไปในรูปของมูลฝอยการเกิดขยะในชุมชนที่ไม่ใช้แล้วหรือที่ทิ้งแล้วหรือสิ่งอื่นใดที่ต้องเก็บกวาดจากที่ใดๆ

กล่าวโดยสรุป ขยะมูลฝอย หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร ฝุ่นละออง ถัง วัสดุสัตว์หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่นๆ ซึ่งครอบคลุมถึงเศษสิ่งของทุกชนิดที่เหลือใช้ เศษวัสดุ

6.1 แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย

แหล่งกำเนิดของขยะมูลฝอยเกิดขึ้นจากกิจกรรมต่างๆ ในครัวเรือนและสถานประกอบการต่างๆ ในชุมชน โดยเป็นขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้จากสถานที่ทิ้งขยะต่างๆ เช่น

6.1.1 ขยะที่มาจากแหล่งชุมชน หรืออาคารบ้านเรือน ขยะจากร้านอาหาร วัสดุที่ใช้หีบห่อ

6.1.2 ขยะที่มาจาก การทำความสะอาดทางเท้า ที่สาธารณะ หรือตลาด

6.1.3 ขยะที่มาจาก โรงงานอุตสาหกรรม หรือแหล่งพาณิชย์ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับขยะที่มาจากแหล่งชุมชนและขยะที่มาจาก การทำความสะอาด

6.2 ประเภทของขยะมูลฝอย

กรมควบคุมมลพิษ (2544) ได้แบ่งประเภทของขยะมูลฝอย ไว้ดังนี้

6.2.1 มูลฝอยอินทรีย์หรือมูลฝอยสด ได้แก่ เศษผัก ผลไม้ เศษอาหาร ฯลฯ สามารถนำไปกำจัดโดยการหมักทำปุ๋ยได้ (Compost) หรือนำไปกำจัดโดยวิธีฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary landfill)

6.2.2 มูลฝอยรีไซเคิล ได้แก่ กระดาษลูกฟูก (กระดาษกล่อง) กระดาษแข็ง กระดาษหนังสือพิมพ์ ขวดแก้ว ได้แก่ เหล็กหนาหรือบาง กระป๋องอลูมิเนียมบรรจุน้ำอัดลม กรอบมุ้งลวด อลูมิเนียม ลวดทองแดง เป็นต้น กำจัดโดยการนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle) โดยเป็นวัตถุดิบในการผลิตเยื่อกระดาษเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

6.2.3 มูลฝอยทั่วไป หรือมูลฝอยสำหรับกำจัด ซึ่งวัสดุเหล่านี้โดยปกติจะไม่นำไปใช้งานอีก และจะถูกทิ้งไปที่บ่อมูลฝอย ได้แก่ ถุงพลาสติกที่ไม่สะอาด ซองบะหมี่ ถุงกรอบแกรบ หากต้องนำกลับมาใช้รีไซเคิล จะต้องใช้น้ำในปริมาณที่มากในการทำให้สะอาด อีกทั้งต้องสูญเสียพลังงานในการรีไซเคิลสูง ไม่คุ้มเมื่อพิจารณาถึงสภาพการตลาดของประเทศไทยในปัจจุบัน มูลฝอยอื่นๆ เช่น พลาสติกบางประเภท ก็สามารถนำมาใช้รีไซเคิลได้ แต่ติดขัดอยู่ที่เทคโนโลยี ซึ่งยังไม่มีในประเทศไทย อย่างไรก็ตามยังมีมูลฝอยบางส่วนที่ไม่นำมาใช้ประโยชน์ได้อีก ได้แก่ ฟลอย โฟม เป็นต้น การนำไปกำจัดโดยการอัดแท่งแล้วนำไปปรับปรุงพื้นที่ เช่น นำไปถมที่ลูม แต่จะมีปัญหาในการย่อยสลายสำหรับพลาสติกชิ้นใหญ่ๆ กำจัดโดยวิธีฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary landfill)

6.2.4 มูลฝอยอันตรายและเป็นพิษ ที่มาจากครัวเรือนแม้จะมีปริมาณน้อย แต่ก็เป็นมูลฝอยที่มีผลกระทบในระยะยาว มูลฝอยประเภทนี้ ได้แก่ หลอดไฟนีออน ที่มีสารปรอทเป็นส่วนผสมเช่นเดียวกับในแบตเตอรี่ราคาถูก ส่วนแบตเตอรี่ชนิดอื่นที่ประกอบด้วย Cadmium และ Nickel เช่น แบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือ องค์กรประกอบอื่นๆ ที่เริ่มจะมีมากขึ้น คือ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

ซึ่งมีส่วนผสมของโลหะหนักอยู่ด้วย และจำพวกสารประกอบอินทรีย์ที่เป็นพิษ นอกจากนี้ อาจพบ ภาชนะบรรจุยาฆ่าแมลง สี หรือแม่แต่น้ำมันที่ใช้แล้วเพียงปริมาณเล็กน้อยที่สารเหล่านี้ปะปนอยู่กับ มูลฝอยก็สามารถก่อให้เกิดมลภาวะต่อน้ำใต้ดินอย่างรุนแรง และสามารถปนเปื้อนไปกับมูลฝอย อินทรีย์ ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะนำไปทำปุ๋ยหมัก

6.3 นโยบายป้องกันและขจัดมลพิษจากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 มีความมุ่งหมายที่จะให้มีการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติ และการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติให้ควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อันจะยังผลให้การพัฒนา ประเทศเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและเสริมสร้างคุณภาพแห่งชีวิตของประชาชน โดยได้กำหนด แนวทางที่จำเป็นเร่งด่วนในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดทดแทนได้ ให้เข้าสู่สภาพสมดุลของ การใช้และการเกิดทดแทน และกำหนดแนวทางการแก้ไขจัดภาวะมลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล สารอันตราย และของเสียอันตราย ตลอดจนการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในอนาคตต่อไป

6.4 แนวทางการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตามมติ คณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีได้มีมติในคราวประชุมเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2548 รับทราบตามที่ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอวิธีการปฏิบัติเพื่อการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย โดยให้มีการเก็บรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลด้วยวิธีการที่ถูกต้อง โดยเฉพาะขยะมูล ฝอยและสิ่งปฏิกูลที่เกิดขึ้นในเทศบาลทั่วประเทศ ต้องได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง มีการเลือกใช้ เทคโนโลยีการจัดแบบผสมผสานหลายวิธีที่จะเน้นการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ ทั้งในรูปแบบ ปุ๋ยอินทรีย์และการแปรรูปเป็นพลังงาน และจะส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาลงทุนและดำเนินการให้มาก ขึ้น โดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

6.4.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์ และใช้สินค้าที่มีส่วนประกอบของวัสดุที่ใช้แล้วหรือวัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยให้ส่วน ราชการและหน่วยงานของรัฐเป็นหน่วยงานตัวอย่าง และให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้สิทธิ ประโยชน์ทางภาษีแก่ผู้ประกอบการที่นำวัสดุที่ใช้แล้วมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้า เพื่อลดต้นทุน ให้สามารถแข่งขันกับการใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติได้

6.4.2 กำหนดเป็นแนวนโยบายให้ทุกจังหวัดต้องจัดหาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ในระยะยาวและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ที่ผลิตขยะมูลฝอยมากกว่าวันละ 100 ตัน ต้องส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาดำเนินการลงทุนก่อสร้างและบริหารจัดการระบบแทน โดยรัฐสนับสนุน

งบประมาณเฉพาะค่าเดินระบบที่ต้องจ่ายให้กับเอกชนในรูปแบบของงบถดถอยในช่วงระยะเวลา 3-5 ปีแรก

6.4.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลน้อย ให้ใช้ระบบกำจัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่อยู่ใกล้เคียง หรือรวมตัวกันหลายแห่งเพื่อสร้างสถานที่กำจัดไว้ใช้ร่วมกันโดยรัฐสนับสนุนงบประมาณลงทุนให้บางส่วน

6.4.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีระบบคัดแยกและรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนต่างหากจากขยะมูลฝอยทั่วไป เพื่อนำไปกำจัดที่สถานที่กำจัดของเสียอันตรายของเอกชน ทั้งนี้ ให้รัฐสนับสนุนงบประมาณแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างสถานที่รวบรวมและสนับสนุนค่ากำจัดแบบถดถอยในช่วงระยะ 3-5 ปีแรก

6.4.5 ให้มีสถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อในลักษณะศูนย์รวม ที่สามารถใช้ร่วมกับหลายท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนและดำเนินการ

6.4.6 ให้มีระบบการอนุญาต (Permitting system) การติดตามตรวจสอบสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและรายงานสู่สาธารณชนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

6.4.7 ให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาครับซื้อไฟฟ้าซึ่งผลิตจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในราคาสูงกว่าทั่วไป และหน่วยงานของรัฐสนับสนุนการทำปุ๋ยอินทรีย์จากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ การจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ต้องนำเงื่อนไขการบริหารงานสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพิจารณา

6.5 การจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

จากแนวโน้มขยายข้างต้น สามารถแปลงมาสู่การบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบ ในการดำเนินการเพื่อลดและขจัดมลพิษจากขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล ทั้งนี้ในการดำเนินการดังกล่าวในแต่ละด้านต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

6.6 แนวทางการลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด

การแก้ไขปัญหาในชุมชนควรมุ่งเน้นไปที่การลดปริมาณขยะมูลฝอยมิให้เกิดขึ้นจำนวนมาก ซึ่งการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งผลิตจะช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยรวมที่เกิดขึ้นในแต่ละแห่งของชุมชนได้ในระดับหนึ่ง อันก่อให้เกิดผลดีหลายประการ เช่น สามารถลดปริมาณสารพิษหรือสารอันตรายปนเปื้อนในขยะมูลฝอยได้ ช่วยประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ ลดค่าใช้จ่าย

ในการจัดการขยะมูลฝอยและลดปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งวิธีการลดปริมาณขยะมูลฝอย ผู้ผลิตหรือผู้ทิ้งขยะมูลฝอยโดยใช้แนวคิด ได้แก่

6.6.1 การลดจำนวน (Reduction) เป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตพฤติกรรมในการลดปริมาณขยะมูลฝอย เช่น เวลาที่จะไปซื้อสินค้าที่ตลาดหรือร้านค้าต่างๆ ควรนำถุงผ้าจะเป็นถุงผ้าดิบไม่ย้อมสี เพื่อไม่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม และราคาถูก อาจใช้ตะกร้าหรือภาชนะบรรจุลักษณะอื่นที่สามารถใช้ซ้ำได้หลายๆ ครั้ง สำหรับไว้ใส่สินค้าที่จะซื้อ เช่นนี้จะเป็นการช่วยลดปริมาณการใช้ถุงกระดาษ และถุงพลาสติกจากร้านค้าได้ นอกจากนี้ควรเลือกซื้อสินค้าที่มีอายุการใช้งานยาวนาน ซื้อสินค้าที่มีปริมาณมากแทนการซื้อสินค้าที่มีปริมาณน้อยเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบรรจุภัณฑ์ที่จะเกิดขึ้น

6.6.2 การใช้ซ้ำ (Reuse) เป็นการนำสิ่งของที่ทิ้งเป็นขยะมูลฝอยมาใช้ใหม่ หรือใช้ซ้ำอีกหลายๆ ครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งอาจใช้เพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป เช่น การนำขวดใส่กาแฟที่หมดแล้วมาใส่น้ำตาล นำขวดใส่น้ำดื่มที่เป็นพลาสติกมาปลูกไม้ประดับ เป็นต้น

6.6.3 การแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ (Recycling) เป็นการนำขยะมูลฝอยบางประเภทมาผ่านกระบวนการผลิตเป็นสินค้าใหม่โดยโรงงานอุตสาหกรรม เช่น การนำเศษแก้วมาหลอมผลิตเป็นแก้วหรือกระจกใหม่ นำโลหะมาหลอมผลิตเป็นกระป๋อง เป็นต้น ขยะมูลฝอยประเภทที่สามารถนำมาแปรรูปกลับมาใช้ใหม่นั้น ได้แก่

- 1) กระดาษ เช่น กระดาษกล่อง กระดาษสมุด ถุงสำน้ำตาล และแผ่นพับ เป็นต้น
- 2) พลาสติก เช่น ขวดแชมพู ขวดนมเปรี้ยว และบรรจุภัณฑ์ที่มีสัญลักษณ์รีไซเคิล
- 3) โลหะ เช่น เหล็ก ทองแดง ทองเหลือง อลูมิเนียม (กระป๋องน้ำอัดลม) เป็นต้น
- 4) แก้ว เช่น ขวดแก้วต่างๆ เป็นต้น

6.7 แนวทางการคัดแยกขยะ

การคัดแยกขยะทำให้เรารู้ว่าควรจัดการกำจัดขยะแต่ละประเภทอย่างไรจึงจะเหมาะสม กับสภาพแวดล้อมและงบประมาณ หรือขยะเช่นใดบ้างที่ควรนำกลับมาหมุนเวียนใช้ใหม่ เนื่องจากขยะของสังคมเมืองมีปริมาณมาก หากไม่คัดแยก ค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะทั้งด้านงบประมาณ คน สถานที่ฝังกลบ การเก็บขน ก็ย่อมต้องสูงตามไปด้วย การคัดแยกขยะเพื่อให้สะดวกแก่การนำไปกำจัด หรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ใหม่ โดยทั่วไปแยกเป็น 4 ประเภท (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี, 2549)

1. ขยะเศษอาหารหรือขยะที่เน่าเสียได้ เป็นขยะที่ย่อยสลายได้ง่าย มีความชื้นมาก ส่งกลิ่นเหม็นได้อย่างรวดเร็ว ขยะประเภทนี้กำจัดและนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยการหมักทำปุ๋ยใช้

ในการเกษตรได้ ตัวอย่างขยะเศษอาหาร เช่น เศษผลไม้ เช่น เศษผักผลไม้ เปลือกผลไม้ เนื้อสัตว์ เศษอาหาร ฯลฯ

2. ขยะรีไซเคิล หรือขยะยังใช้ได้ขยะประเภทนี้บางส่วนสามารถแยกนำมาแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ได้ เป็นการประหยัดพลังงานและทรัพยากร ได้แก่ แก้ว พลาสติก กระดาษ กระจก อะลูมิเนียม กระจกเหล็ก เศษผ้า ฯลฯ

3. ขยะพิษ/ อันตรายถือเป็นขยะอันตรายที่จำเป็นต้องแยกทิ้งต่างหาก เนื่องจากสมบัติทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เช่น ดินไฟง่าย ระเบิดได้ มีสารกัดกร่อน ขยะพิษ ได้แก่ ถ่านไฟฉาย หลอดไฟ กระจ่างยามาแมลง เครื่องสำอาง น้ำมันเครื่อง ภาชนะน้ำยาทำความสะอาดสุขภัณฑ์ ฯลฯ

4. ขยะที่ต้องทิ้ง เป็นขยะที่ไม่สามารถนำมารีไซเคิลได้และไม่สามารถแยกเป็นประเภทต่างๆ ได้ขยะทั้ง 3 ประเภทข้างต้น ทำให้ต้องทิ้งเพื่อให้รถมาเก็บขนไปทำลายหรือกำจัดต่อไป

7. ข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลทับสะแก

7.1 สภาพทั่วไปของเทศบาลตำบลทับสะแก

7.1.1 ลักษณะที่ตั้ง/อาณาเขต และเขตการปกครอง

เทศบาลตำบลทับสะแก มีสำนักงานตั้งอยู่เลขที่ 111 หมู่ที่ 11 ตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด จำนวน 13.1 ตารางกิโลเมตร ได้แก่ หมู่ 3 (บางส่วน), หมู่ 4, หมู่ 5 (บางส่วน), หมู่ 6, หมู่ 9, หมู่ 10, หมู่ 11ตำบล ทับสะแก และ หมู่ 7 ตำบลเขาถ้ำ มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงถนนเพชรเกษม 363 กิโลเมตร และห่าง จากตัวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตามทางหลวงถนนเพชรเกษม 40 กิโลเมตร มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถไฟ 318 กิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อของเทศบาลตำบลทับสะแก เป็นดังนี้

ทิศเหนือ	จดคลองกระแทก หมู่ที่ 5 ตำบลทับสะแก องค์การบริหารส่วนตำบลทับสะแก
ทิศใต้	จดคลองทับสะแก องค์การบริหารส่วนตำบลนาหูกวาง
ทิศตะวันออก	จดคลองกระแทก คลองทับสะแก องค์การบริหารส่วนตำบลทับสะแก
ทิศตะวันตก	เลียบบถนนเจ้าแม่ทองคำ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาถ้ำ องค์การบริหารส่วนตำบลนาหูกวาง

เขตการปกครอง แบ่งเขตการปกครองเป็น 10 ชุมชน

1. ชุมชนบ้านช่องขวาง	หมู่ที่ 3 ตำบลทับสะแก (บางส่วน)
2. ชุมชนบ้านตลาดทับสะแก	หมู่ที่ 4 ตำบลทับสะแก
3. ชุมชนบ้านตาลคู่	หมู่ที่ 4 ตำบลทับสะแก
4. ชุมชนบ้านรวมน้ำใจ	หมู่ที่ 4 ตำบลทับสะแก
5. ชุมชนบ้านสุขสำราญ	หมู่ที่ 5 ตำบลทับสะแก (บางส่วน)
6. ชุมชนบ้านสี่แยกทับสะแก	หมู่ที่ 6 ตำบลทับสะแก
7. ชุมชนบ้านประสพสุข	หมู่ที่ 9 ตำบลทับสะแก
8. ชุมชนบ้านอุดมสุข	หมู่ที่ 10 ตำบลทับสะแก
9. ชุมชนบ้านชายคลอง	หมู่ที่ 11 ตำบลทับสะแก
10. ชุมชนบ้านกลาง	หมู่ที่ 7 ตำบลเขาสำเภา

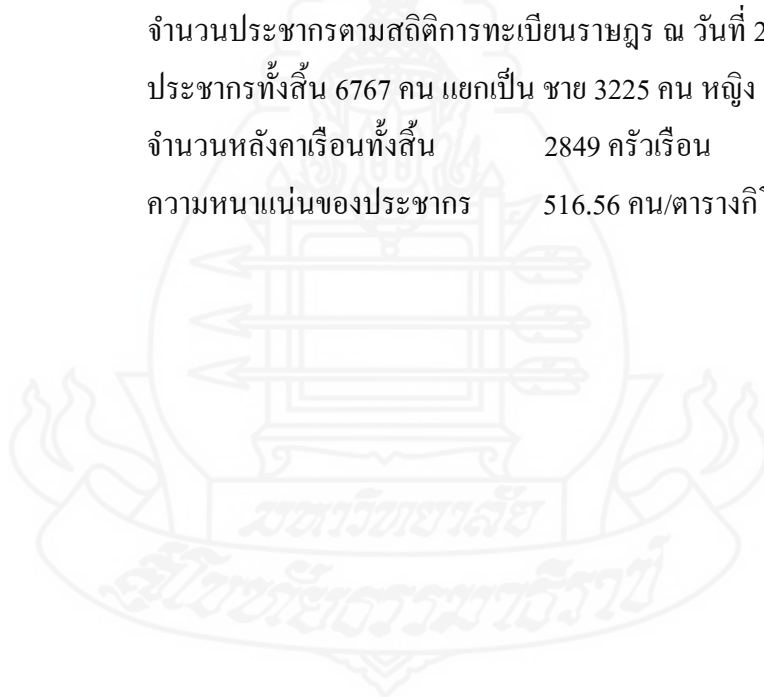
7.1.2 ประชากร

จำนวนประชากรตามสถิติการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 20 มีนาคม 2556

ประชากรทั้งสิ้น 6767 คน แยกเป็น ชาย 3225 คน หญิง 3542 คน

จำนวนหลังคาเรือนทั้งสิ้น 2849 ครัวเรือน

ความหนาแน่นของประชากร 516.56 คน/ตารางกิโลเมตร

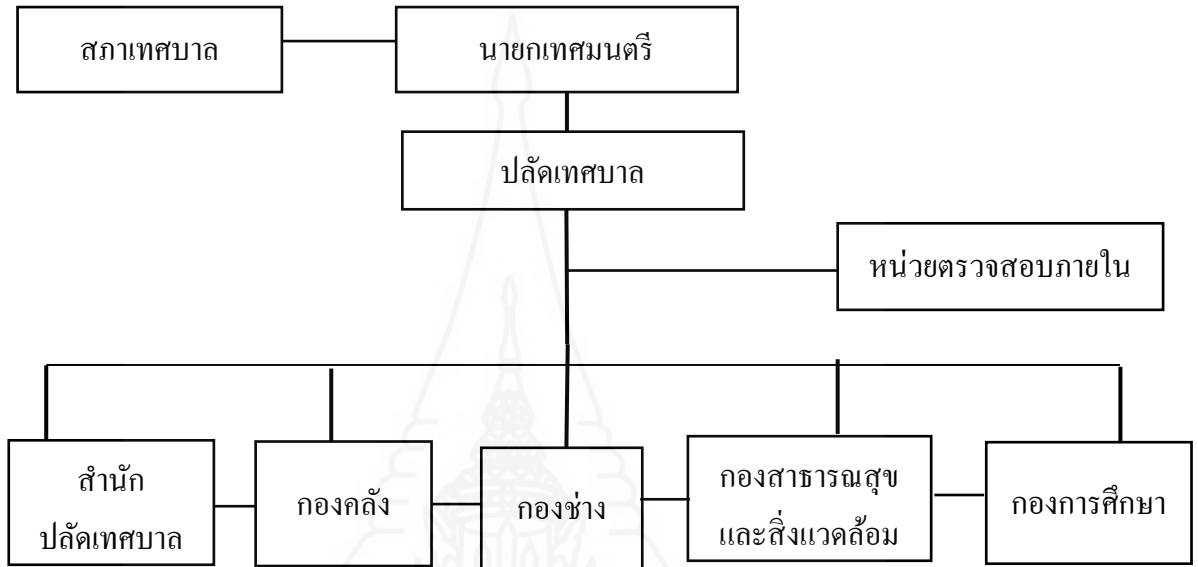
ประชากรสามารถแยกเป็นรายหมู่บ้านได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลประชากร

ชุมชนที่	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	โซน	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	หลังคาเรือน (หลัง)
1	ชุมชนบ้านช่องขวาง	3		352	340	692	222
2	ชุมชนตลาดทับสะแก	4	}	834	907	1,741	626
3	ชุมชนบ้านตาลคู่	4					
4	ชุมชนบ้านรวมน้ำใจ	4					
5	ชุมชนบ้านสุขสำราญ	5		126	129	255	138
6	ชุมชนบ้านสี่แยกทับ	6		656	637	1,293	613
7	สะแก	9		398	468	866	394
8	ชุมชนบ้านประสพสุข	10		244	314	558	288
9	ชุมชนบ้านอุดมสุข	11		243	288	531	299
10	ชุมชนบ้านชายคลอง	7		372	459	831	269
	ชุมชนบ้านกลาง						
	รวม			3,255	3,542	6,767	2,849

7.2 โครงสร้างองค์กร

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 12 พ.ศ.2546) มาตรา 14 องค์กรเทศบาล ประกอบด้วย สภาเทศบาล นายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาลสำนักปลัดเทศบาลกองคลัง กองช่าง กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กองการศึกษา หน่วยตรวจสอบภายใน

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างองค์กรเทศบาล

สภาเทศบาล ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขตเทศบาล เลือกตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 12 คน ทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติและตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร ให้เป็นไปตามนโยบาย แผนพัฒนาเทศบาล กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของราชการ

นายกเทศมนตรี เป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในเขตเทศบาลโดยตรง มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่เกินสองวาระ ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ และนโยบาย มีรองนายกเทศมนตรีจำนวน 2 คน ทำหน้าที่ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของนายกเทศมนตรีตามที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้ยังมีเลขานุการ 1 คน และที่ปรึกษา 1 คน

ปลัดเทศบาล เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาล ลูกจ้าง พนักงานจ้าง และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของเทศบาล ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย หรือตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมายโดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

สำนักปลัดเทศบาล มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานราชการทั่วไปของเทศบาล งานเลขานุการของนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี งานกิจการสภาเทศบาล งานบริหารงานบุคคลของพนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง งานสวัสดิการสังคม งานสังคมสงเคราะห์ งานพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส งานกิจการขนส่ง งานส่งเสริมการท่องเที่ยว งานส่งเสริมการเกษตร งานการพาณิชย์ งานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานเทศกิจ งานรักษาความสงบเรียบร้อย งานจราจร งานวิเทศสัมพันธ์ งานประชาสัมพันธ์ งานส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศงานนิติการ งานเลือกตั้ง งานคุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และราชการที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกอง สำนัก หรือส่วนราชการใดในเทศบาลเป็นการเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในเทศบาลให้เป็นไป เป็นการเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในเทศบาลให้เป็นไป ตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของเทศบาล งานบริการข้อมูล สถิติ ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำทางวิชาการ งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย

กองคลัง มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานการจ่ายเงิน การรับเงิน การจัดเก็บภาษี ค่าธรรมเนียม และการพัฒนารายได้ งานสรุปผล สถิติการจัดเก็บภาษี ค่าธรรมเนียม งานนำส่งเงิน การเก็บรักษาเงินและเอกสารทางการเงิน งานการตรวจสอบใบสำคัญ ฎีกาทุกประเภท งานการจัดทำบัญชี งานตรวจสอบบัญชีทุกประเภท งานเกี่ยวกับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน เงินบำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นๆ งานจัดทำหรือช่วยจัดทำงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ งานเกี่ยวกับสถานะการเงินการคลัง งานการจัดสรรเงินต่างๆ งานทะเบียนคุมเงินรายได้และรายจ่ายต่างๆ งานควบคุมการเบิกจ่ายเงิน งานทำงบทดลองประจำเดือนและประจำปี งานเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง จัดหา งานทะเบียนคุม งานการจำหน่าย พัสดุ ครุภัณฑ์ และทรัพย์สินต่างๆ งานเกี่ยวกับเงินประกันสัญญาทุกประเภท งานบริการข้อมูล สถิติ ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำทางวิชาการด้านการเงิน การคลัง การบัญชี การพัสดุและทรัพย์สิน รวมถึงงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองช่าง มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสำรวจ งานออกแบบและเขียนแบบ งานประมาณราคา งานจัดทำราคากลาง งานจัดทำข้อมูลทางด้านวิศวกรรมต่างๆ งานจัดเก็บและทดสอบคุณภาพวัสดุ งานจัดทำทะเบียนประวัติโครงสร้างพื้นฐาน อาคาร สะพาน คลอง แหล่งน้ำ งานติดตั้งซ่อมบำรุงระบบไฟส่องสว่างและไฟสัญญาณจราจร งานปรับปรุงภูมิทัศน์ งานผังเมือง

ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง งานการควบคุมอาคารตามระเบียบกฎหมาย งานตรวจสอบการก่อสร้าง งานจัดทำแผนปฏิบัติงานการก่อสร้างและซ่อมบำรุงประจำปี งานควบคุมการก่อสร้างและซ่อมบำรุง งานจัดทำประวัติ ติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานเครื่องจักรกล งานจัดทำทะเบียนประวัติการใช้เครื่องจักรกลและยานพาหนะ งานแผนแผนการบำรุงรักษาเครื่องจักรกลและยานพาหนะ งานเกี่ยวกับการประปา งานเกี่ยวกับการช่างสุขาภิบาล งานช่วยเหลือสนับสนุนเครื่องจักรกลงานช่วยเหลือสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานช่วยเหลือสนับสนุนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม งานจัดทำทะเบียนควบคุมการจัดซื้อ เก็บรักษา การเบิกจ่ายวัสดุ อุปกรณ์ อะไหล่ น้ำมันเชื้อเพลิง งานบริการข้อมูล สถิติ ช่วยเหลือให้คำแนะนำทางวิชาการด้านวิศวกรรมต่างๆ รวมถึงงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานการศึกษา ค้นคว้า วิจัย วิเคราะห์และแผนงานด้านสาธารณสุข งานส่งเสริมสุขภาพ งานป้องกันเฝ้าระวังและควบคุมโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ งานสุขาภิบาลในสถานประกอบการ งานสุขาภิบาลชุมชน งานอนามัยสิ่งแวดล้อม งานคุ้มครองผู้บริโภค งานให้บริการด้านสาธารณสุข งานเภสัชกรรม งานพยาธิวิทยา งานรังสีวิทยา งานวิชาการทางการแพทย์ งานวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ งานการแพทย์ งานการแพทย์ฉุกเฉิน งานรักษาพยาบาล งานศูนย์บริการสาธารณสุข งานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล งานบริหารสาธารณสุข งานส่งเสริมป้องกันควบคุมโรค งานเวชปฏิบัติครอบครัว งานหลักประกันสุขภาพงานมาตรฐานและคุณภาพหน่วยบริการ งานยุทธศาสตร์สาธารณสุข งานกฎหมายสาธารณสุข งานแพทย์แผนไทย งานส่งเสริมสนับสนุนการแพทย์แผนไทย งานกายภาพและอาชีวบำบัด งานฟื้นฟูสมรรถภาพและจิตใจผู้ป่วย งานทันตสาธารณสุข งานบริการรักษาความสะอาด งานบริการและพัฒนาระบบจัดการมูลฝอย งานบริหารจัดการสิ่งปฏิกูล งานส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส งานอาสาสมัครสาธารณสุข งานป้องกันและบำบัดการติดสารเสพติด งานสัตวแพทย์ งานศึกษาค้นคว้า วิจัย วิเคราะห์ กำหนดมาตรการและแผนดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม การเฝ้าระวังและตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม งานส่งเสริมสนับสนุนด้านสิ่งแวดล้อม งานจัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม งานรณรงค์และการฝึกอบรมสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม งานวางแผนและจัดทำแผนดำเนินงานด้านการเฝ้าระวังควบคุมมลพิษทางน้ำ อากาศและเสียง งานเฝ้าระวัง บำบัด ตรวจสอบคุณภาพน้ำ อากาศ ของเสีย และสารอันตรายต่างๆ งานบริการข้อมูล สถิติ ช่วยเหลือให้คำแนะนำทางวิชาการ รวมถึงงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองการศึกษา มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษา งานพัฒนาการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษา การศึกษานอกระบบการศึกษา และการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การจัดการศึกษาปฐมวัย อนุบาลศึกษา ปฐมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา งานบริหารวิชาการด้านการศึกษา งานโรงเรียน งานกิจการนักเรียน งานการศึกษาปฐมวัย งานขยายโอกาสทางการศึกษา งานฝึกและส่งเสริมอาชีพ งานห้องสมุด งานพิพิธภัณฑ์ งานเครือข่ายทางการศึกษา งานศึกษานิเทศ งานส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานหลักสูตร งานพัฒนาสื่อเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษา งานการศาสนา งานบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น งานการกีฬาและนันทนาการ งานกิจกรรมเด็กเยาวชน และการศึกษานอกโรงเรียน งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก งานส่งเสริมสวัสดิการ สวัสดิภาพและกองทุนเพื่อการศึกษา งานบริหารงานบุคคลของพนักงานครู บุคลากรทางการศึกษา ลูกจ้าง และพนักงานจ้างสังกัดสถานศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณียังไม่จัดตั้งกองการเจ้าหน้าที่ งานบริการข้อมูลสถิติ ช่วยเหลือให้คำแนะนำทางวิชาการ รวมถึงงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

หน่วยตรวจสอบภายใน มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานจัดทำแผนการตรวจสอบภายในประจำปี งานการตรวจสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้ของเอกสารการเงิน การบัญชี เอกสารการรับการจ่ายเงินทุกประเภท ตรวจสอบการเก็บรักษาหลักฐานการเงิน การบัญชี งานตรวจสอบการสรรหาพัสดุและทรัพย์สิน การเก็บรักษาพัสดุ และทรัพย์สิน งานตรวจสอบการทำประโยชน์จากทรัพย์สินของเทศบาล งานตรวจสอบ ติดตามและการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการให้เป็นไปตามนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและประหยัด งานวิเคราะห์และประเมินความมีประสิทธิภาพ ประหยัด คุ่มค่า ในการใช้ทรัพยากรของส่วนราชการต่างๆ งานประเมินการควบคุมภายในของหน่วยรับตรวจ งานรายงานผลการตรวจสอบภายใน งานบริการข้อมูล สถิติ ช่วยเหลือให้คำแนะนำแนวทางแก้ไข ปรับปรุงการปฏิบัติงานแก่หน่วยรับตรวจและผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิตติพร แก้ววิมล (2559) ศึกษาเรื่อง การสื่อสารเพื่อการรณรงค์ในโครงการ “อย่าให้ใครว่าไทย” พบว่าการออกแบบเนื้อหาเพื่อสื่อสารรณรงค์ในโครงการมีเนื้อหาเพื่อสะท้อนพฤติกรรมเชิงลบของคนไทยในยุคปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาความมั่งง่าย ปัญหาเรื่องความฟุ้งเฟ้อ และปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมรถแบบไร้สติของคนไทย ซึ่งล้วนเป็นประเด็นปัญหาใกล้ตัวที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ทักษะคิด และค่านิยมของคนในสังคม โดยการนำ เสนอแนวคิดดังกล่าวผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้คนในสังคมตระหนักและรับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนที่จะกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อไปการวางแผนการเลือกใช้สื่อเพื่อการสื่อสารรณรงค์ในโครงการ “อย่าให้ใครว่าไทย” นี้ เป็นการผสมผสานและบูรณาการสื่อหลายประเภทเข้าด้วยกัน เพื่อทำ หน้าทีในการสื่อสารให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสื่อสารที่แตกต่างกัน โดยจากการศึกษาสามารถแบ่งการใช้อี้ออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อออนไลน์ สื่อกิจกรรมพิเศษ สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ ซึ่งจากการประเมินผลเกี่ยวกับการเลือกใช้สื่อและการเข้าถึงผู้รับสาร ทำ โดยสื่อมวลชนทำ หน้าทีในการประชาสัมพันธ์โครงการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งจะได้ผลตอบรับที่ดีเมื่อใช้ควบคู่กับสื่อออนไลน์เพราะสื่อดังกล่าวสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกที่ทุกเวลา นอกจากนี้ยังใช้สื่อบุคคลเป็นกระบอกเสียงในการประชาสัมพันธ์โครงการ และใช้ควบคู่กับสื่อกิจกรรมพิเศษเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในแง่ของการเรียนรู้ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังใช้สื่อเฉพาะกิจเพื่อเสริมการรับรู้ให้แก่กลุ่มผู้รับสารอีกด้วย

ประอรพิชญ์ คัจฉาพัฒนา (2550) ได้ศึกษาบทบาทและกลยุทธ์งานประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยของรัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า 1) นโยบายงานประชาสัมพันธ์ในด้านการสื่อสารให้กลุ่มเป้าหมายทั้งภายในและภายนอกองค์กร 2) หน่วยงานประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีเป็นหน่วยงานในระดับกอง 3) ปัญหา และอุปสรรค ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาด้านงบประมาณที่มีไม่เพียงพอในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ปัญหาด้านการบริหารจัดการสื่อประชาสัมพันธ์ ในด้านการนำมาใช้ที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และบุคลากรภายในองค์กรไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ขององค์กร 4) บทบาทงานประชาสัมพันธ์การส่งข่าวประชาสัมพันธ์ 5) กลยุทธ์งานประชาสัมพันธ์ในส่วนของกลยุทธ์งานประชาสัมพันธ์ภายในองค์กร ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์ภายในองค์กรและสร้างเครือข่ายงานประชาสัมพันธ์ให้กระจายไปยังกลุ่มบุคลากรทุกกลุ่ม เพื่อสร้างทัศนคติและความเข้าใจอันดีต่อองค์กร ตลอดจนเพื่อป้องกันความเข้าใจผิดที่เกิดขึ้นในองค์กร

งานวิจัยข้างต้นมีลักษณะสอดคล้องกับ งานวิจัยของผู้วิจัยโดยมุ่งค้นหาปัญหาในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ขององค์กรเช่นเดียวกัน ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ ก็เป็นส่วนย่อยๆ ของกระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยที่ได้ แนวคิดทฤษฎีต่างๆ มาใช้เพื่อช่วยในการจัดระเบียบข้อมูล รวมทั้งผลการวิจัยนั้นมีความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลด้านต่างๆ และเห็นคำตอบที่น่าสนใจ

ฉันทน์ริ ไชยภักดี (2553) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรม การมีส่วนร่วมในโครงการ 7 สี ปันรักให้โลก ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาคุณลักษณะทางประชากร ที่มีต่อความรู้เกี่ยวกับโครงการ 7 สี ปันรักให้โลก เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อความรู้เกี่ยวกับโครงการ 7 สี ปันรักให้โลก เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับโครงการ 7 สี ปันรักให้โลก ของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อทัศนคติต่อโครงการ 7 สี ปันรักให้โลก เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับโครงการ 7 สี ปันรักให้โลก ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในโครงการ 7 สี ปันรักให้โลก เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อโครงการ 7 สี ปันรักให้โลก ของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานครและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในโครงการ 7 สี ปันรักให้โลก

ผลการศึกษาพบว่า ระดับรายได้ที่แตกต่างกัน จะมีความรู้เกี่ยวกับโครงการ 7 สี ปันรักให้โลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ จะมีความรู้เกี่ยวกับโครงการ 7 สี ปันรักให้โลกไม่แตกต่างกัน การเลือกเปิดรับรูปแบบข่าวสารที่แตกต่างกัน จะมีความรู้เกี่ยวกับโครงการ 7 สี ปันรักให้โลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร จะมีความรู้เกี่ยวกับโครงการ 7 สี ปันรักให้โลกไม่แตกต่างกัน ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความรู้เกี่ยวกับโครงการ 7 สี ปันรักให้โลกแตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อโครงการ 7 สี ปันรักให้โลกไม่แตกต่างกัน ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการ 7 สี ปันรักให้โลกแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในโครงการ 7 สี ปันรักให้โลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ตลอดจนทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อโครงการ 7 สี ปันรักให้โลกมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในโครงการ 7 สี ปันรักให้โลกอย่างมีนัยสำคัญ

งานวิจัยข้างต้นมีลักษณะสอดคล้องกับ งานวิจัยของผู้วิจัยโดยมุ่งค้นหาปัญหาในการรับรู้/ทัศนคติ/พฤติกรรม ต่อการประชาสัมพันธ์โครงการรณรงค์การจัดการขยะของ องค์กร เช่นเดียวกัน ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ ก็เป็นส่วนย่อยๆ ของกระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยที่ได้ แนวคิดทฤษฎีต่างๆ มาใช้เพื่อช่วยในการจัดระเบียบข้อมูล รวมทั้งผลการวิจัยนั้นมีความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลด้านต่างๆ และเห็นคำตอบที่น่าสนใจ

วิชชุ หวลประไพ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นและพฤติกรรมของประชาชน เรื่องการจัดการขยะ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบอนแดงกลุ่มตัวอย่าง ประชาชน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบอนแดง จำนวน 328 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบอนแดงต่อเตาเผาขยะ ในภาพรวมพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อเตาเผาขยะอยู่ในระดับเห็นด้วยค่อนข้างมากเห็นว่า เตาเผาขยะมีข้อเสียมากกว่าข้อดี เป็นลำดับที่ 1 รองลงมาเห็นว่าควันของเตาเผาขยะส่งกลิ่นและควันที่มีพิษออกมา และพฤติกรรมการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบอนแดง ในภาพรวมพบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะอยู่ในระดับค่อนข้างไม่ดี คือ การแนะนำหรือบอกคนในบ้านว่าฝาจิบหรือที่เปิดฝากระป๋องน้ำอัดลมสามารถ หลอมใหม่แล้วนำมาใช้ทำเป็นขี้เถ้าหรือไม้เท้าสำหรับผู้ป่วยได้ เป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ ทุกวันนี้ที่บ้าน ไม่ได้ทำการคัดแยกขยะตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบอนแดง พบว่า ประชาชนมีอายุแตกต่างกัน มีพฤติกรรมในการคัดแยกขยะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประชาชนมีอาชีพแตกต่างกันมีพฤติกรรมในการคัดแยกขยะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะในเรื่องการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการขยะ และให้ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบอนแดง ดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อความต้องการ และการบริหารจัดการขยะในชุมชนต่อไป

กัญญ์ณฉวี วชิรหัตถพงษ์ (2559) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอยของคนในชุมชนเขตชุมชน เทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วม ความรู้ความเข้าใจ และ จิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะของประชาชนในชุมชน เขตเทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยเฉพาะเจาะจงผู้ให้ สัมภาษณ์เป็นประธานชุมชนหรือตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน และเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือโดยเจาะจงเฉพาะผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นประชาชน ในชุมชน เขตเทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำนวน 230 ตัวอย่าง ผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง มีเพียงบางชุมชนที่มีกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมหรือปลูกฝังการมีส่วนร่วม ในการจัดการ ขยะมูลฝอยโดยเป็นการร่วมมือกันระหว่างชุมชนกับเทศบาลเมืองบ้านบึง คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.41$) ในด้านความรู้ความเข้าใจ และจิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะของ

ประชาชน พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง มีความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย ในระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.12$) แต่มีจิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะในระดับปานกลาง ประชาชนบางส่วนยังไม่มี การคัดแยกขยะก่อนทิ้งลงถังขยะ มีการใช้ภาชนะหรือบรรจุภัณฑ์บาง ประเภทที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม มีปริมาณขยะที่ออกสู่ชุมชนเป็นจำนวนมากใน ด้านพฤติกรรมกาจัดการขยะภายในครัวเรือนของประชาชนในชุมชน พบว่า ประชาชนใน ชุมชน มีพฤติกรรมหรือวิธีการต่อการจัดการขยะภายในครัวเรือนในระดับน้อยโดยบางส่วนจะยังไม่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง แต่จะใส่รวมถุงดำไว้ไปทิ้งลงถัง มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง

ฮารุน มุหมัดออล (2561) รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้มี 3 ประการคือ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหาของ รูปแบบการ จัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการ จัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร (3) เพื่อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงปัจจัยที่มีผลต่อ รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ กรุงเทพมหานครให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ในครั้งนี้ได้มาจากเอกสารการสัมภาษณ์กลุ่ม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและจาก สโตน์ ทัศนวิสัยต่างๆ ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เก็บได้นำ ไปวิเคราะห์ โดยอาศัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การบรรยายเชิงพรรณนา และการเล่าเรื่องผลวิเคราะห์ได้เปิดเผยให้ทราบความจริงกล่าวโดยรวมได้ว่า (1) สภาพปัจจุบัน และ สภาพปัญหาของ รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจุบัน กรุงเทพมหานคร มีนโยบายการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมีการเร่ง พัฒนาเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลด และคัดแยกขยะ มูลฝอยให้นำไปใช้ประโยชน์ได้ มีหลักการ 3R Reduce (ลดการใช้) (2) ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย ในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร พบว่า ภาครัฐ ต้องให้ความสำคัญกับ ให้มีความสำคัญกับการเพิ่ม Environmental Management มีมาตรการทางกฎหมายในการจัดการขยะมูลฝอยที่เป็นรูปธรรม, พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย และนำแนวคิดขยะเหลือศูนย์ (Zero waste management) เป็นปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรม (3) ข้อเสนอแนะเพื่อให้มีการปรับปรุงปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการ จัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่กรุงเทพมหานครให้ เหมาะสมยิ่งขึ้น พบว่า ภาครัฐควรจัดการปัญหา ขยะมูลฝอย โดยอาศัยแนวทางเหล่านี้คือ การสร้างจิตสำนึกในการ จัดการขยะต้น ทางการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ การสร้างศูนย์การเรียนรู้การจัดการขยะ การจัดให้มีพื้นที่ต้นแบบ ในการลด ปริมาณขยะในพื้นที่กรุงเทพมหานครและแนวทางการพัฒนานวัตกรรมระบบจัดการถังขยะ

งานวิจัยข้างต้นมีลักษณะสอดคล้องกับ งานวิจัยของผู้วิจัยโดยมุ่งค้นหาปัญหาในการ รับรู้/ทัศนคติ/พฤติกรรม ต่อการประชาสัมพันธ์โครงการรณรงค์การจัดการขยะของ องค์กรเช่นเดียวกัน

ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ ก็เป็นส่วนย่อยๆ ของกระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยที่ได้ แนวคิดทฤษฎีต่างๆ มาใช้เพื่อช่วยในการจัดระเบียบข้อมูล รวมทั้งผลการวิจัยนั้น มีความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลด้านต่างๆ และเห็นคำตอบที่น่าสนใจ

9.นางนิตยา อินไชยา	ประธาน ชมชนบ้านตาลคู่
10.นายสง่า รัตนพันธ์	ประธานชมชนบ้านรวมน้ำใจ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึกกึ่งมีโครงสร้าง และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม รายละเอียด ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ จะเป็นแนวคำถามเป็นคำถามปลายเปิด ที่มีความยืดหยุ่น ใช้ภาษาเข้าใจง่ายโดยแบ่งออกเป็น

แบบสัมภาษณ์แบบมีการกำหนดกึ่งโครงสร้างคำถาม ซึ่งผู้วิจัยจะตั้งคำถามไว้ล่วงหน้า ในประเด็นที่สำคัญเพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ จากการสัมภาษณ์เพื่อนำมาตอบปัญหา งานวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งแบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึกกึ่งมีโครงสร้าง เป็น 2 ชุด เพื่อใช้กับผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่มโดยมีประเด็นหลักในการสัมภาษณ์ คือ

2.1.1 แนวการสัมภาษณ์กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ในประเด็นเรื่องกระบวนการสื่อสาร ดังนี้ นโยบายการสื่อสาร การวางแผนการสื่อสาร ลักษณะของสาร ช่องทางการสื่อสารและการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย

2.1.2 แนวการสัมภาษณ์กลุ่มที่ 3 ในประเด็นเรื่องความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะ

2.2 แบบสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม ใช้ร่วมกับการสัมภาษณ์ เพื่อดูพฤติกรรมกริยาท่าทางของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้นำชุมชน และสังเกตการณ์จากพื้นที่รอบหมู่บ้านของทั้ง 10 ชุมชน ว่าได้มีการยอมรับโดยการดำเนินการตามโครงการจัดการขยะหรือไม่ นอกจากนี้ยังมีการสังเกตการณ์สื่อสารต่างๆ ของเทศบาลตำบลทับสะแกรวมถึงสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ด้านการจัดการขยะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่องการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ 2 วิธี ดังนี้

3.1 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) กับกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) เป็นรายบุคคล เพื่อผู้ให้ข้อมูลสามารถเล่าเรื่องได้อย่างเต็มที่ตามประเด็นที่ผู้วิจัยตั้งไว้ คือ นโยบายการสื่อสาร การวางแผนการสื่อสาร ลักษณะของสาร ช่องทางการสื่อสาร ความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะและแนวทางการพัฒนาการสื่อสาร

3.2 การสังเกตระหว่างการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกแบบรายบุคคล และสังเกตการณ์
 ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้วิจัยเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้มากขึ้น โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตการณ์ร่วมกับวิธีการสัมภาษณ์ เพื่อเฝ้าดูพฤติกรรมกริยาท่าทางของผู้ให้ข้อมูลว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์การจัดการขยะจริง โดยสังเกตควบคู่ไปกับท่วงท่าของการพูด กริยาท่าทาง การตอบข้อซักถามที่เสมือนเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์น่าเชื่อถือ ไม่หลอกลวง และที่สำคัญการตอบที่สมเหตุสมผลไม่สวนทางกับข้อเท็จจริง สามารถเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ต่างๆ และหักล้างข้อมูลของผู้อื่นหรือเอกสารได้อย่างเหมาะสม รวมถึงสังเกตการณ์พฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อวิธีการรณรงค์การจัดการขยะในรูปแบบต่างๆ ของเทศบาลตำบลทับสะแก

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากผลของการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม โดยเก็บข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ ที่เป็นการสัมภาษณ์จากแหล่งข้อมูลประเภทบุคคล โดยใช้แนวคิดด้านกระบวนการสื่อสาร และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

1. ถอดเทปการสัมภาษณ์
2. แจกแจงข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ประเด็นที่ต้องการศึกษาด้วยการลดทอนข้อมูล เมื่อผ่านการตรวจสอบข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจะคัดสรรข้อมูลที่ต้องการ และตัดทอนข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องออกไป โดยทำการเลือกปรับข้อมูลที่อยู่ในลักษณะการเขียนบันทึกให้ชัดเจน เข้าใจง่ายและจับแต่ประเด็นที่สำคัญ
3. การจัดระเบียบข้อมูล การทำให้ข้อมูลอยู่ในลักษณะที่จะช่วยในการสร้างข้อสรุปได้ง่าย ด้วยการแสดงในลักษณะของเครือข่ายเหตุและผลเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ที่ถูกกำหนดด้วยตัวแปรว่าเป็นเหตุและผลของกันและกันอย่างไร
4. การสร้างข้อสรุป ผู้วิจัยจะทำการสร้างข้อสรุปโดยใช้กรอบความคิดเชิงทฤษฎีเป็นฐานหลักในการวิเคราะห์ เพื่อนำข้อค้นพบเบื้องต้นมาพิจารณาว่าสอดคล้องกับทฤษฎีที่ศึกษาแล้วอภิปรายผลตามข้อค้นพบที่ได้จากการเปรียบเทียบ และยืนยันข้อสรุป

4. การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) และ ความถูกต้องแม่นยำ (Validity) ของข้อมูล โดยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) คือ (ผู้วิจัย) ยังไม่ปักใจเชื่อข้อมูลจากแหล่งที่ได้มา จนกว่าจะได้ตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่มาต่างๆ กัน เพื่อให้ได้คำอธิบายในหลายๆ สภาพการณ์ หลายๆ ช่วงเวลาและมิติที่แตกต่างกัน ดังนี้

4.1 การตรวจสอบจากแหล่งที่มาของข้อมูล เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลตามช่วงเวลาต่างๆ หลากหลายช่วงเวลา หลากหลายพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อมูลสอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุดด้วย วิธีการที่ผู้วิจัยจะนำเอาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากแต่ละรายในประเด็นเดียวกันมาเทียบเคียงกันว่าข้อมูลดังกล่าวมีความคล้ายคลึงและไปในแนวทางเดียวกันหรือไม่ หากผลปรากฏว่าข้อมูลมีความแตกต่างกันผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ แต่หากข้อมูลดังกล่าว มีความสอดคล้องกันก็จะนำมาใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัย

4.2 การตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านวิธีการ เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลของผู้วิจัยที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากกระบวนการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกตการณ์และการรวบรวมเอกสาร

4.3 การตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านทฤษฎี เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลของแนวคิดทฤษฎี ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้โดยนำกรอบแนวคิดทางการรณรงค์ทางสังคมเพื่อทำความเข้าใจกับข้อมูลจนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างสอดคล้องกับทฤษฎีต่างๆ ของแต่ละบริบท สุภางค์ จันทวานิช (2556)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In depth Interview) การสนทนากลุ่ม เพื่อสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลพร้อมกับวิเคราะห์ข้อมูลด้วยผู้วิจัยเองตั้งแต่อยู่ในสนามจนกระทั่งออกจากสนาม โดยผู้วิจัยจะเริ่มจากการ ลดทอนข้อมูลดิบ (Data Reduction) ที่ได้จากการสัมภาษณ์และการวิจัยเอกสาร โดยคัดเลือก เฉพาะข้อมูลที่ น่าสนใจ ในประเด็นหลัก 2 ข้อ คือ

5.1 กระบวนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก

5.2 แนวทางพัฒนาการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก

นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามายบรรยายพรรณาเชิงวิเคราะห์เนื้อหา (Descriptive Analysis) ควบคู่ไปกับการอธิบายเชิงเหตุผล ซึ่งทำให้เข้าใจกระบวนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก

6. การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอผลงานวิจัยนั้นเป็นการนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย เพื่ออธิบายความหมายชี้แจงให้รายละเอียดและนำเสนอผลงานวิจัย บทที่ว่าด้วยการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 กระบวนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก

ตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะ แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะเขตเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นรายบุคคล ผู้ให้ข้อมูลหลักตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษาโดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 กระบวนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะเขตเทศบาลตำบลทับสะแก

ตอนที่ 1 กระบวนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เทศบาลตำบลทับสะแก มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายด้านการจัดการขยะ มีหน้าที่ในการรณรงค์ และทำหน้าที่เป็นแกนนำในการรณรงค์กับชาวบ้านในชุมชน และมีหน้าที่ในการรับผิดชอบตั้งแต่การกำหนดนโยบาย ถึงขั้นสุดท้ายการประเมินผล ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่อย่างเป็นทางการ จากกฤษฎาธรรมณ์ พบว่า กระบวนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นายกเทศมนตรีตำบลทับสะแก ในฐานะผู้ส่งสารเป็นผู้กำหนดนโยบายในการรณรงค์เริ่มจากการวางนโยบายในการรณรงค์สู่ผู้ปฏิบัติงาน โดยมีกระบวนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายในการรณรงค์การจัดการขยะ
2. การวางแผนในการรณรงค์
3. การคัดเลือกประเด็นในการรณรงค์
4. การใช้สื่อในการรณรงค์

1.1 การกำหนดนโยบายในการรณรงค์การจัดการขยะ

จากการศึกษา พบว่า นายกเทศมนตรีตำบลทับสะแก สั่งการมาที่กองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมร่วมกับฝ่ายประชาสัมพันธ์เพื่อทำการรณรงค์การจัดการขยะในครัวเรือนทั้ง 10 ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีการสื่อสารแบบล่างขึ้นบน ที่ให้ผู้ปฏิบัติงานเสนอแผนในการรณรงค์จัดการขยะตั้งแต่เริ่มร่างเทศบัญญัติงบประมาณ นำเข้าสู่สภาอนุมัติ และมีการจัดสรรงบประมาณในการรณรงค์จัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก

“...มีจัดสรรงบประมาณไว้เพียงพอ โดยให้ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้เสนอและวางแผนตั้งแต่เริ่มร่างเทศบัญญัติงบประมาณ นำเข้าสู่สภาอนุมัติ มีจัดสรรงบประมาณไว้เพียงพอตามที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเสนอขอการจัดทำเทศบัญญัติประจำปีจึงต้องมีการเขียนโครงการก่อน...”

(นายพงษ์พันธ์ เผ่าประทาน นายกเทศมนตรีตำบลทับสะแก)

สัมภาษณ์วันที่ 14 มิถุนายน 2564

“...นายกเทศมนตรีตำบลทับสะแกและคณะผู้บริหารฝ่ายการเมืองร่วมกับผู้บริหารฝ่ายข้าราชการประจำ โดยมีการประชุมวางแผนก่อนจัดทำร่างเทศบัญญัติปีละ 1 ครั้ง...”

(นายฐานันตร์ นิลคำ ปลัดเทศบาลตำบลทับสะแก)

สัมภาษณ์วันที่ 14 มิถุนายน 2564

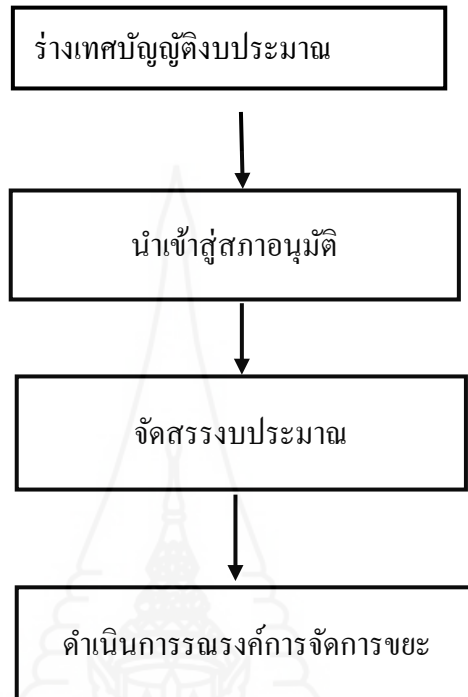
กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และฝ่ายประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานได้ดำเนินการรณรงค์เรื่องการจัดการขยะกับชาวบ้านในเขตเทศบาลตำบลทับสะแก โดยใช้การสื่อสารเชิงรุกกับชาวบ้านชุมชน และเน้นการรณรงค์ให้ชาวบ้านมีความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ

“...ให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ร่วมกับกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้รับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อให้ตรงกับหน้าที่และมีความรู้จริงในการออกรณรงค์...”

(นายพงษ์พันธ์ เผ่าประทาน นายกเทศมนตรีตำบลทับสะแก)

สัมภาษณ์วันที่ 14 มิถุนายน 2564

การกำหนดนโยบายในการรณรงค์การจัดการขยะมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

ภาพที่ 4.1 การกำหนดนโยบายในการรณรงค์การจัดการขยะ

1.2 การวางแผนในการรณรงค์

จากการศึกษาในขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อการรณรงค์กำจัดขยะของเทศบาลตำบลทับสะแกเป็นหน้าที่ของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมร่วมกับฝ่ายประชาสัมพันธ์ของเทศบาลตำบลทับสะแก โดยมีขั้นตอนการวางแผนการรณรงค์การจัดการขยะ ดังนี้

1. จัดทำโครงการตั้งแต่การเขียนโครงการ กำหนดแผน / งบประมาณ ระยะเวลา ดำเนินการ
2. บริหารโครงการควบคุม กำกับ การดำเนินงานให้ บรรลุวัตถุประสงค์ โดยฝ่ายประชาสัมพันธ์ร่วมกับกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
3. ประสานงานด้านนโยบายและแผนการดำเนินงาน วางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงานในการลงพื้นที่ชุมชนต่างๆ
4. ผลិតสื่อสนับสนุนการดำเนินงาน

5. เจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ร่วมกับกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ออกเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนให้กับชาวบ้านในชุมชนทั้ง 10 ชุมชน และให้ผู้นำชุมชนไปศึกษาดูงานในพื้นที่อื่นๆ เรื่องการจัดการขยะ

6. เผยแพร่รณรงค์การจัดการขยะผ่านสื่อต่างๆ

7. การติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

8. จัดทำสรุปและรายงานเผยแพร่

จากการสัมภาษณ์ พบว่า เทศบาลตำบลทับสะแก ให้ความสำคัญในการรณรงค์การจัดการขยะ และการให้ความรู้กับชาวบ้านในการคัดแยกขยะในครัวเรือน โดยมีการจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานรณรงค์ และการรณรงค์การจัดการขยะอยู่ในแผนของ การดำเนินงานพัฒนาเทศบาลมาอย่างต่อเนื่องถึง 4 ปี

“...ให้ความสำคัญมากจะเห็น ได้จากการจัดตั้งงบประมาณสนับสนุนวัสดุและ อุปกรณ์ในการใช้ประชาสัมพันธ์...”

(นายพงษ์ เผ่าประทาน นายกเทศมนตรีตำบลทับสะแก)

สัมภาษณ์วันที่ 14 มิถุนายน 2564

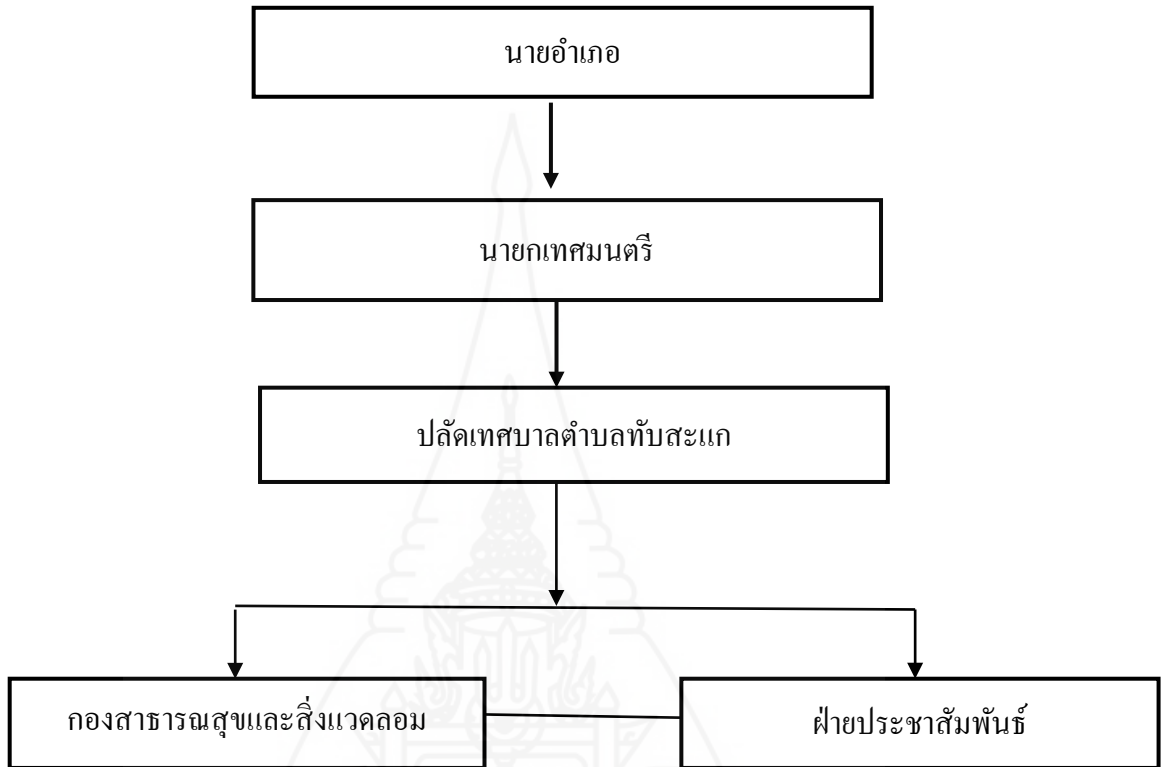
“...ให้ความสำคัญมาก โดยจัดอยู่ในแผนพัฒนาเทศบาล 4 ปีอย่างต่อเนื่อง...”

(นายฐานันท์ นิลคำ ปลัดเทศบาลตำบลทับสะแก)

สัมภาษณ์วันที่ 14 มิถุนายน 2564

โครงสร้างในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก มีการ
ดังนี้

ภาพที่ 4.2 โครงสร้างในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก

นอกจากนี้เทศบาลตำบลทับสะแกยังมีการสร้างเครือข่ายการรณรงค์ในพื้นที่ชุมชนทั้ง 10 หมู่บ้าน ด้วยการส่งเสริมให้แกนนำชุมชนได้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการขยะ และสามารถนำไปเผยแพร่ต่อในชุมชนของตนเองได้ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลตำบลทับสะแกทำการถ่ายทอดความรู้ แนวคิดกับกลุ่มผู้นำชุมชนแบบเป็นทางการ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ที่มีบทบาทในการถ่ายทอดให้กับชาวบ้านในชุมชนได้ เช่น ในการประชุมหมู่บ้าน การเป็นผู้ประสานงานตัวแทนการจัดกิจกรรมด้านการจัดการขยะในหมู่บ้าน ซึ่งจะมีการสื่อสารผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ ในหมู่บ้าน โดยเน้นการสื่อสารระหว่างบุคคล และสื่อกิจกรรมเป็นหลัก โดยแกนนำชุมชนบทบาทของผู้ปฏิบัติงานการรณรงค์เป็นการรับสายงานต่อจากส่วนกลางไปถึงชุมชน โดยเน้นที่ผู้นำชุมชนและประชาชนชุมชน เช่น โครงการให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ การประชุมการดำเนินงานจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก และเมื่อมีการดำเนินงานการ

รณรงค์ถึงขั้นปฏิบัติงาน ในชุมชน บทบาทหน้าที่ของผู้นำในชุมชนจะเป็นผู้นำ เป็นสื่อบุคคล
ดำเนินงานทุกอย่างในโครงการ ในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีหน้าที่ ดังนี้

1. แคนนำเป็นผู้ประสานงานในการดำเนินงานตามโครงการรณรงค์การจัดการขยะ
2. ประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกับเทศบาลตำบลทับสะแก
3. ช่วยในการดำเนินการจัดกิจกรรมในการจัดการขยะในชุมชนของตนเอง
4. การเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์รณรงค์การจัดการขยะในพื้นที่ของตนเอง

“...เทศบาลตำบลทับสะแกจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ โดยมี
วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการขยะ โดยตรงเป็นผู้ให้คำแนะนำกับผู้นำชุมชนเกี่ยวกับ
ปัญหาของขยะที่เกิดขึ้นและวิธีการจัดการขยะอย่างถูกวิธี...”

(นายสวัสดิ์ ตั้งสุขสันต์ ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน)

สัมภาษณ์วันที่ 10 มิถุนายน 2564

“...ผ่านช่องทางการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาของขยะและวิธีการจัดการขยะ
อย่างถูกวิธีกับผู้นำชุมชนแล้วผู้นำชุมชนนำมาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อในรูปแบบของการประชุม
หมู่บ้าน...”

(นายระบิล ทอดสนิท ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน)

สัมภาษณ์วันที่ 11 มิถุนายน 2564

“...มีการจัดประชุมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะในชุมชน...”

(นายระบิล ทอดสนิท ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน)

สัมภาษณ์วันที่ 11 มิถุนายน 2564

“...มีการประชาสัมพันธ์ผ่านการประชุมหมู่บ้านเดือนละครั้ง เพราะหมู่บ้านจะมีการ
ประชุมชี้แจงข้อราชการอื่นประจำทุกเดือนอยู่แล้ว...”

(นางสาวศิริภัทร ไทยดำรงค์ ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน)

สัมภาษณ์วันที่ 10 มิถุนายน 2564

มีการสร างกระแสสังคม วยการจัดกิจกรรมประกวดชุมชนในโครงการบ้าน
สวยเมืองสุขเพื่อกระตุ นใจ ประชาชนเกิดความตื่นตัว มีจิตสำนึกต่อการรับผิดชอบสิ่งแวดล้อม

ในชุมชน โดยเฉพาะเรื่องการจัดการขยะ และรับรู้ □ ถึงความสะอาดของบ้านเรือนและชุมชนของ
 ตนเป □ นการกระท □ นไห □ ประชาชนสนใจเข □ าร □ วมการจัดกิจกรรมในพื้นที่อย □ างต □
 อเนื่อง ซึ่งจะเป □ นส □ วนที่ก □ ่อไห □ เกิดความยั่งยืนของการรณรงค์ □

“...จะมีการประชาสัมพันธ์เรื่องการจัดการขยะทุกครั้งที่มีการประชุมหมู่บ้านเพื่อ
 กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตื่นตัว เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนรับรู้ปัญหาของ
 ชยะและมาร่วมกิจกรรมการจัดการขยะอย่างต่อเนื่อง...”

(นางสาวศิริภัทร ไทยคำรงค์ ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน)

สัมภาษณ์วันที่ 10 มิถุนายน 2564

1.3 การคัดเลือกประเด็นสารในการรณรงค์

จากการศึกษาเนื้อหาของสารที่เทศบาลตำบลทับสะแกใช้ในการรณรงค์ในการ
 จัดการขยะ โดยที่เนื้อหาสารเน้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึกต่อการรับผิดชอบ
 สิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยเฉพาะเรื่องการจัดการขยะ เพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
 ในการจัดการขยะ รู้จักคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี เอาไปทิ้งในจุดที่ชุมชนได้ตั้งไว้ โดยมีการนำเสนอ
 เน้นที่เน้นสโลแกนให้สะดุดหู สะดุดตากับชาวบ้านในชุมชนเพื่อให้เกิดการจดจำที่ง่าย ใช้ข้อความ
 หลักว่า “การรณรงค์การคัดแยกขยะตามหลัก 3 ช ใช้น้อย ใช้น้ำ นำกลับมาใช้ใหม่” และข้อความ
 เน้นการเชิญชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มจัดการขยะโดยผ่านสื่อต่างๆ

ตารางที่ 4.1 ประเด็นเนื้อหาหลักในการรณรงค์

ผู้สื่อสาร	ประเด็นเนื้อหาหลัก
องค์การบริหารส่วนตำบลทับสะแก	เนื้อหาหลักในการรณรงค์เน้นนโยบายให้ประชาชนเข้าใจเรื่องของการจัดการขยะ โดยใช้สโลแกนสั้นๆ ว่าการรณรงค์การคัดแยกขยะตามหลัก 3 ช ใช้น้อย ใช้น้ำ นำกลับมาใช้ใหม่
เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลทับสะแก	ใช้เนื้อหาหลักในการรณรงค์กับแกนนำเรื่องการจัดการขยะ มีการทดสอบความรู้ก่อนหลังกับประชาชนในการคัดแยกขยะ
ผู้นำชุมชน	ให้ชาวบ้านเข้าใจง่าย โดยเนื้อหาในการสื่อสารตามขั้นตอน <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้อ่านจับประเภทขยะ 2. การคัดแยกขยะ

จากตารางที่ 4.1 สรุปได้ว่า เนื้อหาหลักในการรณรงค์มีทิศทางเดียวกับการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลทับสะแก ดังนี้ เน้นการให้ความรู้ ความเข้าใจต่อการคัดแยกขยะในทิศทางเดียวกันทั้ง 10 ชุมชน จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนทั้ง 10 ชุมชน ได้ให้ความเห็นว่า

“...นายกเทศมนตรีตำบลทับสะแก ปลัดเทศบาลตำบลทับสะแก นายอำเภอทับสะแก โดยให้มีการรณรงค์การคัดแยกขยะตามหลัก 3 ช ใช้น้อย ใช้น้ำ นำกลับมาใช้ใหม่...”

(นายพงษ์ เผ่าประทาน นายกเทศมนตรีตำบลทับสะแก)

สัมภาษณ์วันที่ 14 มิถุนายน 2564

“...มีการให้ความรู้ในเรื่องของ ประเภทขยะโดยแยกออกเป็น 3 ประเภท ขยะที่ใช้ไม่ได้ ขยะเป็นพิษ ขยะติดเชื้อ ส่วน วัสดุ มี 2 ประเภท ดังนี้ วัสดุที่ย่อยสลายได้ และวัสดุที่ไม่สามารถย่อยสลายได้...”

(นายชุมพล คีรีนิล ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม)

สัมภาษณ์ วันที่ 14 มิถุนายน 2564

“...มีการให้ความรู้ในเรื่องของขยะติดเชื้อขยะเป็นพิษ บอกถึงวิธีการแยกขยะ...”

(นายระบิล ทอดสนิท ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน)

สัมภาษณ์ วันที่ 11 มิถุนายน 2564

“...มีการให้ความรู้ในเรื่องของถังกรีน โคลนบอกถึงวิธีการทิ้งขยะโดยใช้ถังกรีน โคลนในการย่อยสลายเศษวัสดุ...”

(นางสาวศิริภัทร ไทยดำรงค์ ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน)

สัมภาษณ์ วันที่ 11 มิถุนายน 2564

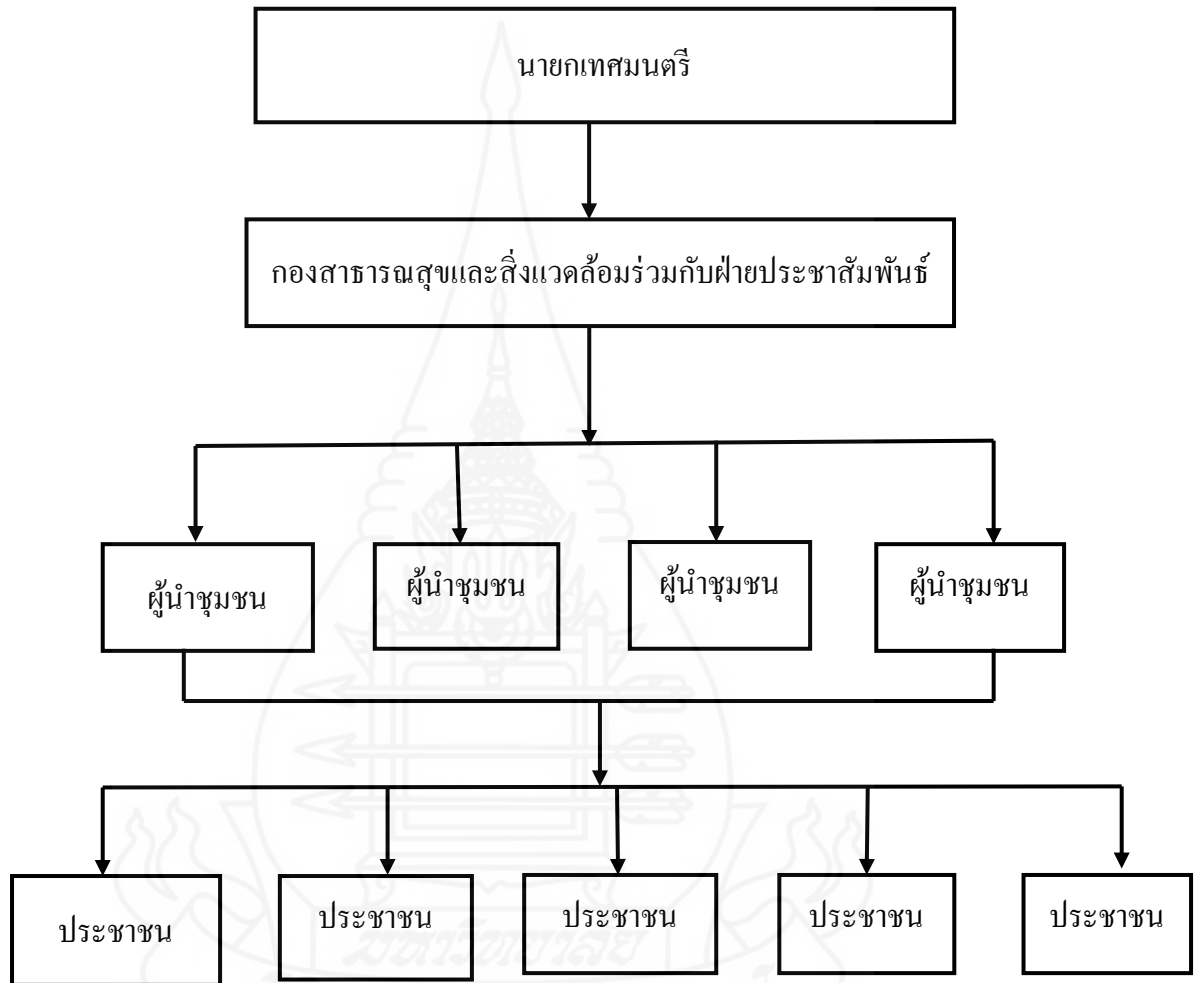
1.4 การใช้สื่อในการรณรงค์

จากการศึกษา พบว่าในการรณรงค์ด้านการคัดแยกขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีการใช้สื่อบุคคลและสื่อกิจกรรมเพื่อสื่อสารในการรณรงค์ไปอย่างกลุ่มเป้าหมาย คือชาวบ้าน ทั้ง 10 ชุมชน ประกอบด้วย 1) ชุมชนบ้านกลาง 2) ชุมชนบ้านสี่แยก 3) ชุมชนบ้านชายคลอง 4) ชุมชนบ้านประสพสุข 5) ชุมชนบ้านอุดมสุข 6) ชุมชนบ้านช่องขวาง 7) ชุมชนบ้านตลาด 8) ชุมชนบ้านตาลคู่ 9) ชุมชนบ้านสุขสำราญ 10) ชุมชนบ้านรวมใจ ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และให้ชาวบ้านเกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายที่วางไว้

ตารางที่ 4.2 สื่อที่ใช้ในการรณรงค์การจัดการขยะ

กลุ่มเป้าหมาย	สื่อที่ใช้
ชาวบ้านใน 10 ชุมชน	<p>สื่อบุคคล</p> <p>ใช้การสื่อสารสองจังหวะ โดยให้ความรู้กับผู้นำชุมชนผ่านการอบรม ศึกษาดูงาน และกลับไปถ่ายทอดให้ชาวบ้านผ่านการประชุมหมู่บ้านผู้นำชุมชน ใช้การสื่อสารผ่านการประชุมแบบเป็นทางการเดือนละ 1 ครั้ง</p>
ผู้นำชุมชน	<p>สื่อกิจกรรม</p> <p>1) จัดโครงการให้เจ้าหน้าที่ออกให้ความรู้กับประชาชนในการคัดแยกขยะเน้นผู้นำชุมชน อันดับแรก</p> <p>2) ศึกษาดูงานชุมชนที่ได้รับรางวัลในการจัดการขยะ และนำไปถ่ายทอดให้ชาวบ้านในชุมชน</p>
ชาวบ้านใน 10 ชุมชน	<p>1) กิจกรรมในชุมชนสอนวิธีการคัดแยกขยะ</p> <p>2) กิจกรรมจัดประกวดบ้านสวยเมืองสุข</p>

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การรณรงค์การคัดแยกขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เน้นการใช้สื่อบุคคลในการถ่ายทอดความรู้เป็นหลักในการรณรงค์ผ่านผู้นำชุมชน 10 แห่ง โดยมีรูปแบบการสื่อสารจากบนลงล่างและใช้เครือข่ายในการให้ความรู้ ความเข้าใจกับประชาชน

ภาพที่ 4.3 เครือข่ายการสื่อสารในการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก

การใช้สื่อในการรณรงค์ไปอย่างกลุ่มเป้าหมายให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในการคัดแยกขยะของ เทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้สื่อดังนี้

4.1.1 สื่อบุคคล

ใช้การสื่อสารสองจังหวะ โดยให้เจ้าหน้าที่ออกให้ความรู้กับผู้นำชุมชนผ่านการอบรม ศึกษาดูงาน และกลับไปถ่ายทอดให้ชาวบ้านผ่านการประชุมหมู่บ้านเช่น ใช้การสื่อสารผ่านการประชุมแบบเป็นทางการเดือนละ 1 ครั้ง และจากการสัมผัส พบว่า ผู้นำชุมชนทั้ง 10 ชุมชน นำความรู้ที่ได้กลับมาถ่ายทอดให้กับชาวบ้านในชุมชน ดังนี้

ตารางที่ 4.3 รูปแบบการถ่ายทอดให้ความรู้กับชาวบ้าน

หมู่บ้าน	รูปแบบการถ่ายทอด
ชุมชนบ้านสี่แยก	ผ่านการประชุมหมู่บ้าน
ชุมชนบ้านชายคลอง	ผ่านการประชุมหมู่บ้าน
ชุมชนบ้านกลาง	ผ่านการประชุมหมู่บ้าน
ชุมชนบ้านประสพสุข	ผ่านการประชุมหมู่บ้าน
ชุมชนบ้านอุดมสุข	ผ่านการประชุมหมู่บ้าน
ชุมชนบ้านช่องขวาง	ผ่านการประชุมหมู่บ้าน
ชุมชนบ้านสุขสำราญ	ผ่านการประชุมหมู่บ้าน
ชุมชนบ้านรวมใจ	ผ่านการประชุมหมู่บ้าน
ชุมชนบ้านตาลคู่	ผ่านการประชุมหมู่บ้าน
ชุมชนบ้านตลาด	ผ่านการประชุมหมู่บ้าน

“...ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้สื่อบุคคล หลากหลายประเภทด้วยกัน การสื่อด้วยตนเอง สื่อผ่านรองผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นฝ่ายบริหาร สื่อผ่านประธานสภาองค์กรส่วนท้องถิ่นและสมาชิกสภาซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เจ้าหน้าที่เฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฝ่ายปกครอง ผู้นำกลุ่มต่างๆและการสื่อสารปากต่อปาก มีการให้เจ้าหน้าที่ออกให้ความรู้กับผู้นำในชุมชน...”

(นายพงษ์พันธ์เผ่าประทาน นายกเทศมนตรีตำบลทับสะแก)

สัมภาษณ์วันที่ 14 มิถุนายน 2564

4.1.2 สื่อกิจกรรม

จัดโครงการให้เจ้าหน้าที่ออกให้ความรู้กับประชาชนในการคัดแยกขยะเน้นผู้นำชุมชนอันดับแรกศึกษาดูงานชุมชนที่ได้รับรางวัลในการจัดการขยะ และนำไปถ่ายทอดให้ชาวบ้านในชุมชนการณรงค์ใช้สื่อกิจกรรมโดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ

ภาพที่ 4.4 กิจกรรมเจ้าหน้าที่ออกให้ความรู้กับประชาชนในการคัดแยกขยะเน้นผู้นำชุมชน

m.facebook.com

ภาพที่ 4.5 ผู้นำชุมชนศึกษาดูงานด้านการจัดการขยะ

“...มีการจัดกิจกรรมโครงการศึกษาดูงานการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลโดยมีการพาผู้นำในชุมชนที่มีความเข้าใจและพร้อมที่จะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ เพื่อที่จะให้ผู้ที่ไปศึกษาดูงานนำมาถ่ายทอดเผยแพร่ความรู้และขยายเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนในชุมชนยอมรับและนำสู่การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการขยะให้เกิดประโยชน์สูงสุด...”

(นายชุมพล คีรีนิล ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม)

สัมภาษณ์วันที่ 14 มิถุนายน 2564

“...มีการจัดอบรมผู้นำชุมชน เกี่ยวกับการจัดการขยะ โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธีโดยทำขยะให้เกิดรายได้ ผู้นำที่เข้ารับการอบรมได้นำความรู้ที่ได้ นำมาถ่ายทอดความรู้ให้กับคนในชุมชนให้เกิดทักษะกระบวนการสู่การปฏิบัติ...”

(นายชุมพล คีรีนิล ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม)

สัมภาษณ์วันที่ 14 มิถุนายน 2564

ภาพที่ 4.6 ประชุมหมู่บ้านให้ความรู้การคัดแยกขยะ

“...ผู้นำชุมชนนำความรู้ด้านการจัดการขยะไปให้ความรู้ต่อ กับชาวบ้าน
ในชุมชน...”

(นายสวัสดิ์ ตั้งสุขสันต์ ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน)

สัมภาษณ์วันที่ 10 มิถุนายน 2564

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชนไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดความรู้ในการจัดการขยะ และไม่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการให้ความรู้กับชาวบ้าน ในชุมชนกลุ่มเป้าหมายในการรณรงค์การจัดการขยะ คือ ชาวบ้านในชุมชน จำนวน 10 ชุมชน ของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ หลังจากที่ได้มีการเข้าร่วมกิจกรรม และ ประชุมหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านไม่ค่อยให้ความสำคัญร่วมมือในการคัดแยกขยะ แต่มีการยอมรับที่จะเข้าร่วมโครงการแต่ไม่เกิดพฤติกรรมในการปฏิบัติตาม เนื่องจากประชาชนขาดความรู้เรื่องปัญหา สิ่งแวดล้อม และไม่เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงข้อดีในการจัดการขยะที่นำไปสู่การประหยัดพลังงาน ประหยัดงบประมาณในการขนส่งขยะและจะไม่เกิดปัญหาที่ทิ้งหรือฝังกลบขยะของเทศบาลตำบล ทับสะแกถ้ามีการจัดการขยะที่ยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศน์ในอนาคต

“...ไม่ค่อยได้พูดเรื่องนี้ เพราะมีข้อราชการอื่นที่ต้องชี้แจงให้ชาวบ้านรับรู้...”

(นายระบิล ทอดสนิท ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน)

สัมภาษณ์ วันที่ 11 มิถุนายน 2564

“...เวลามันน้อยที่จะมาพูดเรื่องนี้ในวันประชุมหมู่บ้าน มีการประชุมหมู่บ้านเดือนละครั้ง ครั้งละ 2 ถึง 3 ชั่วโมงเท่านั้น...”

(นายระบิล ทอดสนิท ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน)

สัมภาษณ์ วันที่ 11 มิถุนายน 2564

“...ไม่ได้ใช้สื่อออนไลน์ในการให้ความรู้กับชาวบ้าน เพราะคิดว่ามันเป็นหน้าที่ของท้องถิ่นมากกว่า ท้องถิ่นมีพร้อมทั้ง งบประมาณและบุคลากร...”

(นางสาวศิริภัทร ไทยดำรงค์ ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน)

สัมภาษณ์ วันที่ 11 มิถุนายน 2564

“...ประชาชนยังยึดติดกับการแก้ไขปัญหาแบบเดิมๆในการจัดการขยะหลายคนที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง...”

(นายระบิล ทอดสนิท ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน)

สัมภาษณ์ วันที่ 11 มิถุนายน 2564

“...มีบางครัวเรือนได้ดำเนินการคัดแยกขยะตามคำแนะนำจากวิทยากรผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ ยังมีอีกหลายครัวเรือนในเขตพื้นที่ยังไม่มีการคัดแยกขยะ สาเหตุเนื่องจากคนในชุมชนยังไม่เห็นความสำคัญของการคัดแยกขยะ...”

(นางสาวศิริภัทร ไทยดำรงค์ ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน)

สัมภาษณ์ วันที่ 11 มิถุนายน 2564

“...บางคนบอกว่าไม่มีเวลาที่จะมาคัดแยกขยะเพราะต้องทำงานออกจากบ้านตั้งแต่เช้ากลับเย็นมีด่า...”

(นายสวัสดิ์ ตั้งสุขสันต์ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน)

สัมภาษณ์ วันที่ 10 มิถุนายน 2564

การสื่อสารในการรณรงค์เพื่อการจัดการขยะ เทศบาลตำบลทับสะแก มีการในการสร้างสื่อรูปแบบต่างๆ เกี่ยวกับการคัดแยกขยะแต่สื่อที่นำมาใช้กับคนในชุมชนทั้ง 10 ชุมชนไม่น่าสนใจทำให้ไม่สามารถกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติตามได้ เทศบาลตำบลทับสะแก ควรมีการวางแผนในการออกแบบสื่อที่มีคุณภาพ เป็นสื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจได้ และต้องมีการจัดทำโครงการรณรงค์อย่างต่อเนื่องผู้นำการรณรงค์ขาดการวางแผนที่ดีก่อนจะทำการรณรงค์การจัดการขยะ ปัญหาสำคัญคือ

1. ขาดการประเมินผลการดำเนินงาน การรณรงค์นั้นจำเป็นต้องมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยทำการวิจัยตั้งแต่การเริ่มรณรงค์ ระหว่างการรณรงค์ และหลังจากกิจกรรมการรณรงค์สิ้นสุดลง เพื่อนำผลการประเมินความสำเร็จ ข้อผิดพลาดต่างๆ มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2. ชาวบ้านในชุมชนไม่ตระหนักถึงความสำคัญปัญหาของขยะว่าเป็นปัญหาใกล้ตัว และเขาเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหานั้น ชาวบ้านขาดความน่าเชื่อถือของแหล่งสารและสื่อจึงไม่เกิดพฤติกรรมในการจัดการขยะ ควรสร้างสารและสื่อให้มีความน่าเชื่อถือ ในการใช้สื่อเป็นเครื่องมือต้องเลือกใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการรณรงค์การจัดการขยะ นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร และเลือกสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ให้ตรงกับพฤติกรรมการบริโภคสื่อของผู้รับสารซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย

3. สื่อที่ใช้ในการรณรงค์การคัดแยกขยะของเทศบาลตำบลทับสะแกยังขาดความน่าสนใจ ควรมีการวางแผนการใช้สื่อให้มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น สื่อวิทยุชุมชนสื่อภาพยนตร์ และสื่อสังคมออนไลน์

สื่อวิทยุชุมชน ในการรณรงค์คัดแยกขยะการใช้สื่อวิทยุสามารถเข้าถึงชุมชน และเมื่อชาวบ้านออกไปทำงานสื่อวิทยุชุมชนสามารถติดตามกลุ่มเป้าหมายไปได้ทุกหนแห่ง ไม่ว่าจะขับรถทำงานฟิชสวนไร่ รับจ้างทั่วไป

สื่อภาพยนตร์ การรณรงค์คัดแยกขยะถ้าเรานำสื่อภาพยนตร์มาใช้ จะสามารถช่วยให้ชาวบ้านในชุมชนเข้าใจถึงผลกระทบที่ตนเองมีส่วนในการทำลายสิ่งแวดล้อมด้วยภาพจากการแสดงมีวิธีการทำ มีรูปแบบการ ดำเนินการด้วยวิธีต่างๆของการจัดการขยะ สามารถนำเป็นต้นแบบในการขยายผลได้อย่างต่อเนื่อง

สื่อสังคมออนไลน์ สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อที่ช่วยให้คนในชุมชนเข้าถึงข้อมูลได้ดี สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อใกล้ตัว คนส่วนใหญ่จะมีสมาร์ตโฟน เพราะว่าการใช้สมาร์ตโฟน ทุกคนทุกอาชีพ ทุกวัย ใช้เป็นสื่อใกล้ตัวในชีวิตประจำวัน ข้อมูลจะได้รับ จากสื่อสังคมออนไลน์ประเภท

Line และ Facebook แฟนเพจของกลุ่มในชุมชน หรือของหน่วยงาน สื่อสังคมออนไลน์แบบนี้จะเข้าถึงได้ง่ายที่สุดและสามารถเน้นย้ำได้ตลอดเวลา

4. ขาดการวางแผนการรณรงค์อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปีเทศบาลตำบลทับสะแกไม่มีการวางแผนการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง ปัญหาด้านงบประมาณและบุคลากรในการสื่อสาร ส่วนใหญ่จะมีการจัดกิจกรรมอบรมศึกษาดูงานการจัดการขยะให้กับผู้นำชุมชนเพียงครั้งเดียวต่อ 1 ปีงบประมาณ และให้ผู้นำชุมชนไม่ค่อยได้เผยแพร่ความรู้กับชาวบ้านในชุมชน เทศบาลตำบลทับสะแก ควรมีการวางแผนการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น สื่อป้าย โฆษณา/แผ่นพับ/วิทยุ/ภาพยนตร์/สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น สื่อเหล่านี้จะช่วยทำให้เข้าถึงคนในชุมชนมากขึ้น

ตอนที่ 2 แนวทางในการพัฒนาการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เนื่องจากปัญหาที่ประชาชนไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการคัดแยกขยะเนื่องจากในการรณรงค์ไม่ได้นำเสนอเนื้อหาสาระที่ให้ชาวบ้านตระหนักว่า คริวเรือนเล็กๆ ของชาวบ้านก็มีส่วนทำให้เกิดสภาพแวดล้อม และมลภาวะที่ไม่ดีต่อชุมชนได้ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางในการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนี้

2.1 การใช้สื่อในการรณรงค์

เทศบาลตำบลทับสะแกควรมีการวางแผนในการรณรงค์การคัดแยกขยะด้วยการใช้สื่อที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มความเข้าถึง ความถี่ที่ข้อมูลข่าวสารจะเข้าถึงประชาชนในชุมชน เช่น

2.1.2 การเพิ่มสื่อภาพยนตร์โดยการสร้างภาพยนตร์แบบสั้นให้ชาวบ้านเห็นตัวอย่างที่สามารถสื่อสารกับประชาชนได้ทุกกลุ่ม

2.1.2 สื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถรณรงค์ให้ชาวบ้านเกิดจิตสำนึก และกระตุ้นได้ตลอดปีการสร้างช่อง Youtube เกี่ยวกับการจัดการขยะ และ จัดทำ QR code เพื่อที่จะสแกนอ่านในสมาร์ตโฟน สื่อสังคมออนไลน์แบบนี้จะเข้าถึงได้ง่ายที่สุด

2.1.3 การผลิตสื่อแผ่นพับที่อธิบายวิธีการคัดแยกขยะลงถึงสี 4 สี ให้ถูกประเภทการรณรงค์ไม่เผาขยะ โดยนำแผ่นพับไปแจกจ่ายควบคู่กับการประชุมชี้แจงให้ชาวบ้านและนักเรียนได้รับรู้ถึงวิธีการต่างๆ

2.2 เนื้อหาสาร

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ชาวบ้านในชุมชนยังไม่ได้มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะอย่างจริงจังและจากการศึกษาทำให้ทราบว่าชาวบ้านไม่มีความรู้ในเรื่องปัญหาของขยะ และไม่

เข้าใจปัญหาขยะเป็นเรื่องใกล้ตัวของชาวบ้านอย่างไร จึงควรมีการจัดการเนื้อหาสารในการนำเสนอ กับชาวบ้านในชุมชนทั้ง 10 ชุมชน และการให้ความรู้กับกลุ่มผู้นำชาวบ้านในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 4.4 แนวทางในการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ประเด็นในการรณรงค์	เป้าหมายในการรณรงค์
ด้านความรู้	
1.ชาวบ้านไม่รู้ว่าครัวเรือนของตนผลิตขยะเป็น ภาระในปริมาณมาก	1.ลดการใช้ขยะที่ย่อยสลายยาก เช่นพลาสติกทุกชนิด แก้ว โลหะ อะลูมิเนียม โฟม
2.ชาวบ้านไม่รู้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้อง ใช้งบประมาณแผ่นดินจัดการขยะเดือนละ ประมาณเท่าไร	2. สร้างความเข้าใจให้รู้สภาพการผลิตขยะในครัวเรือน ของตนเองให้รู้ว่าการจัดการขยะมีค่าใช้จ่ายที่เป็นภาระ ทางงบประมาณแผ่นดิน ที่จะนำไปใช้พัฒนาท้องถิ่น ด้านต่างๆ
3.ชาวบ้านไม่รู้วิถีการคัดแยกขยะอย่างแท้จริง	3.มุ่งสร้างความเข้าใจและให้ทางออกให้วัสดุและขยะ ไปสู่ปลายทางที่ถูกต้อง
ด้านทัศนคติ	
1. ชาวบ้านมีทัศนคติที่ดีในการ คัดแยกขยะ	1. สร้างการตระหนักให้ชาวบ้านรู้จักหน้าที่ในการ จัดการขยะด้วยตนเองเป็นนักทำ ใช้ซ้ำ นำ กลับมาใช้ใหม่
2.ชาวบ้านเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่าการจัดการขยะ เป็นเรื่องของทุกคน	2. สร้างสารที่ให้ประชาชนรักชุมชนและสิ่งแวดล้อม
ด้านการปฏิบัติ	
1. ประชาชนมีการจัดการขยะ 10 ประเภท ได้แก่ เศษอาหาร เศษผักผลไม้ เศษปลา/เศษใบไม้ กิ่งไม้/ เศษผ้าห้าง เบาะ/เศษโลหะ/แบตเตอรี่/หลอดไฟ/ ถ่านไฟฉาย/โฟม/กระป๋องเคมี /ถุงพลาสติกอย่าง ไม่ถูกวิธี	1. ให้รู้ว่ามีวิธีการปฏิบัติต่อขยะของแต่ละประเภทได้ อย่างถูกต้อง
2. ครัวเรือนมีการจัดการขยะแต่ละประเภทใน ระยะเวลาที่กำหนดเช่น ขยะอินทรีย์ได้นำไปทำน้ำ หมัก 2 ครั้ง/เดือนขยะรีไซเคิลนำไปคัดแยกและ ขาย 2 ครั้ง/เดือน ขยะอันตรายนำไปจัดการอย่างถูก วิธี 1 ครั้ง/2เดือน เป็นต้น	2. เปรียบเทียบกับการที่เคยมีการปฏิบัติในการจัดการ ขยะแต่เดิมให้เห็นวิธี
	3.มีการเรียนรู้และกำหนดวิธีการจัดการขยะ

2.3 การวางแผนการรณรงค์

ควรมีการตั้งเป้าหมายในการรณรงค์ หลังจากที่มีการวางแผนการรณรงค์ในแต่ละครั้ง โดยนำเป้าหมายในการรณรงค์มาเป็นพื้นฐานการวางแผนในการสื่อสาร โดยการวิเคราะห์จากผลการรณรงค์ที่ผ่านมา ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาพบประเด็นในการวางแผนในการรณรงค์ ดังนี้

2.3.1 ลดการใช้ขยะที่ย่อยสลายยาก เช่นพลาสติกทุกชนิด แก้ว โลหะ อะลูมิเนียม โฟม

2.3.2 สร้างความเข้าใจให้รู้สภาพการผลิตขยะในครัวเรือนของตนเอง สร้างให้ชาวบ้านเป็นนักทำ ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่

2.3.3 มุ่งหาทางออกให้วัสดุและขยะไปสู่ปลายทางที่ถูกต้อง

2.3.4 ให้ชาวบ้านรู้ว่าการจัดการขยะมีค่าใช้จ่ายที่เป็นภาระทางงบประมาณแผ่นดินที่จะนำไปใช้พัฒนาท้องถิ่นด้านต่างๆ

2.3.5 ชาวบ้านตระหนักในหน้าที่ในการจัดการขยะด้วยตนเอง

2.3.6 สร้างสารที่ให้ประชาชนรักชุมชนและสิ่งแวดล้อม

2.3.7 ให้รู้ว่ามีวิธีการปฏิบัติต่อขยะของแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้อง ที่ประกอบไปด้วยการจัดการขยะ 10 ประเภท ได้แก่ เศษอาหาร เศษผักผลไม้ เศษปลา/เศษใบไม้ กิ่งไม้/เศษผ้าหนัง เบาะ/เศษโลหะ/แบตเตอรี่/หลอดไฟ/ถ่านไฟฉาย/โฟม/กระป๋องเคมี /ถุงพลาสติกอย่างไม่ถูกวิธี

2.4 เครื่องข่ายในการรณรงค์

2.4.1 การจัดการขยะต้องมีความร่วมมือกันทั้งหน่วยงานผู้รับผิดชอบและชุมชน ซึ่งผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติได้จริง และเป็นผู้ที่จะต้องขจัดปัญหาอุปสรรคต่างๆ ให้กับชุมชน และมีวิธีสร้างการยอมรับแก่ประชาชนในพื้นที่ ให้ประชาชนได้รับทราบว่าเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง นอกจากมีผู้นำชุมชนเป็นเครือข่ายในการรณรงค์แล้วควรสร้างเครือข่ายอื่นๆ เพิ่ม เช่น โรงเรียน สถานศึกษาและหน่วยงานต่างๆ เพื่อขยายผล โดยให้มีแกนนำตัวแทนนักเรียน นักศึกษา หรือหน่วยงานต่างๆ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการขยะ และนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติเป็นต้นแบบให้กับคนในชุมชน และคนในชุมชนปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

2.4.2 ในส่วนของหน่วยงานการจัดการขยะควรจัดทำโครงการการจัดการขยะอย่างต่อเนื่อง ให้กับชุมชนทั้ง 10 ชุมชน โดยมีมีจัดสรรงบประมาณ การสื่อสารกับประชาชนอย่างต่อเนื่อง มีการวางแผนการสื่อสารจากการประเมินผลการดำเนินการด้านการสื่อสารที่ผ่านมา

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการดำเนินงานวิจัย พร้อมทั้งการสรุปและอภิปรายผล ดังนี้

1. วัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 กระบวนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.1.2 แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกต

2. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกที่มีโครงสร้าง และแบบสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (1) กระบวนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์ (2) แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อการรณรงค์

2.1 กระบวนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.1.1 การกำหนดนโยบายในการรณรงค์การจัดการขยะ

นายกเทศมนตรีตำบลทับสะแก สั่งการมาที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับฝ่ายประชาสัมพันธ์ เพื่อทำการรณรงค์การจัดการขยะในครัวเรือนทั้ง 10 ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีการสื่อสารแบบล่างขึ้นบน ที่ให้ผู้ปฏิบัติงานเสนอแผนในการรณรงค์จัดการขยะตั้งแต่เริ่มร่างเทศบัญญัติงบประมาณ นำเข้าสู่สภาอนุมัติ และมีการจัดสรรงบประมาณในการรณรงค์จัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก

2.1.2 การวางแผนในการรณรงค์

จากการศึกษาในขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อการรณรงค์กำจัดขยะของเทศบาลตำบลทับสะแกเป็นหน้าที่ของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมร่วมกับฝ่ายประชาสัมพันธ์ของเทศบาลตำบลทับสะแก มีขั้นตอนการวางแผนการรณรงค์การจัดการขยะ ดังนี้

- 1) จัดทำโครงการตั้งแต่การเขียนโครงการ กำหนดแผน / งบประมาณ ระยะเวลา
ดำเนินการ
- 2) บริหารโครงการควบคุม กำกับ การดำเนินงานให้ บรรลุวัตถุประสงค์
โดยฝ่ายประชาสัมพันธ์ร่วมกับกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
- 3) ประสานงานด้านนโยบายและแผนการดำเนินงาน วางแผนขั้นตอนการ
ปฏิบัติงานในการลงพื้นที่ชุมชนต่างๆ
- 4) ผลิตสื่อสนับสนุนการดำเนินงาน
- 5) เจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ร่วมกับกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ออกเผยแพร่
ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนให้กับชาวบ้านในชุมชนทั้ง 10 ชุมชน และให้ผู้นำชุมชน
ไปศึกษาดูงานในพื้นที่อื่นๆ เรื่องการจัดการขยะ
- 6) เผยแพร่รณรงค์การจัดการขยะผ่านสื่อต่างๆ
- 7) การติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน
- 8) จัดทำสรุปและรายงานเผยแพร่

การรณรงค์ในการจัดการขยะเน้นการสื่อสารระหว่างบุคคล และสื่อกิจกรรมเป็นหลัก โดยแกนนำชุมชน บทบาทของผู้ปฏิบัติงานการรณรงค์เป็นการรับสายงานต่อจากส่วนกลางไปถึงชุมชน โดยเน้นที่ผู้นำชุมชนและประธานชุมชน โดยแกนนำมีหน้าที่ ดังนี้ (1) ผู้ประสานงานในการดำเนินงานตามโครงการรณรงค์การจัดการขยะ (2) ประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกับเทศบาล

ตำบลทับสะแก (3) ช่วยในการดำเนินการจัดกิจกรรมในการจัดการขยะในชุมชนของตนเอง (4) การเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์รณรงค์การจัดการขยะในพื้นที่ของตนเอง

2.1.3 การคัดเลือกประเด็นในการรณรงค์

เทศบาลตำบลทับสะแกใช้ในการรณรงค์ในการจัดการขยะ มีเนื้อหาสาระเน้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึกต่อการรับผิดชอบสิ่งแวดล้อมในชุมชน นำเสนอเน้นที่เน้นสโลแกนให้สะดุดหู สะดุดตากับชาวบ้านในชุมชนเพื่อให้เกิดการจดจำที่ง่าย ใช้ข้อความหลักว่า “การรณรงค์การคัดแยกขยะตามหลัก 3 ช ใช้บ่อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่” และข้อความเน้นการเชิญชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มจัดการขยะโดยผ่านสื่อต่างๆ โดยประเด็นเนื้อหาหลักที่พบเนื้อหาหลักในการรณรงค์เน้นนโยบายให้ประชาชนเข้าใจเรื่องของการจัดการขยะ โดยใช้สโลแกนสั้นๆ ว่าการรณรงค์การคัดแยกขยะตามหลัก 3 ช ใช้บ่อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่

ใช้เนื้อหาหลักในการรณรงค์กับแกนนำเรื่องของการจัดการขยะ มีการทดสอบความรู้ก่อนหลังกับประชาชนในการคัดแยกขยะให้ชาวบ้านเข้าใจง่าย โดยเนื้อหาในการสื่อสารตามขั้นตอน (1) ให้อธิบายประเภทขยะ (2) การคัดแยกขยะ

2.1.4 การใช้สื่อในการรณรงค์

เทศบาลตำบลทับสะแกใช้สื่อในการรณรงค์ด้านการคัดแยกขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการใช้สื่อบุคคลและสื่อกิจกรรมเพื่อสื่อสารในการรณรงค์ไปอย่างกลุ่มเป้าหมาย คือชาวบ้าน ทั้ง 10 ชุมชน ให้ความรู้ ความเข้าใจ และให้ชาวบ้านเกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายที่วางไว้ (1) สื่อบุคคล โดยให้ความรู้กับผู้นำชุมชน แล้วนำกลับไปถ่ายทอดให้ชาวบ้านในชุมชนผ่านการประชุมแบบเป็นทางการเดือนละ 1 ครั้ง (2) สื่อกิจกรรม โดยให้เจ้าหน้าที่ออกให้ความรู้กับประชาชนในการจัดการขยะ และพาผู้นำชุมชนศึกษาดูงานชุมชนที่ได้รับรางวัลในการจัดการขยะ และนำไปถ่ายทอดให้ชาวบ้านในชุมชน กิจกรรมในชุมชนสอนวิธีการคัดแยกขยะกิจกรรมจัดประกวดบ้านสวยเมืองสุข

2.2 แนวทางในการพัฒนาการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การพัฒนาแนวทางด้านการสื่อสารเพื่อการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก มีแนวทาง ดังนี้

2.2.1 การใช้สื่อในการรณรงค์

เทศบาลตำบลทับสะแกควรมีการวางแผนในการรณรงค์การคัดแยกขยะด้วยการใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น สื่อภาพยนตร์ สื่อแผ่นพับ สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเพิ่มความเข้าถึง ความถี่ที่ข้อมูลข่าวสารจะเข้าถึงประชาชนในชุมชน

2.2.2 การจัดการเนื้อหาสาระ การนำเสนอกับชาวบ้านในชุมชนทั้ง 10 ชุมชน และการให้ความรู้กับกลุ่มผู้นำชาวบ้านในประเด็นต่างๆ คือ (1) ด้านความรู้ ได้แก่ประเด็นในเรื่องต่างๆ คือ ชาวบ้านไม่รู้ว่าครัวเรือนของตนผลิตขยะเป็นภาระในปริมาณมาก ชาวบ้านไม่รู้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องใช้งบประมาณแผ่นดินจัดการขยะเดือนละ ประมาณเท่าไร และชาวบ้านไม่รู้วิธีการคัดแยกขยะอย่างแท้จริง (2) ด้านทัศนคติประเด็นเนื้อหาสาระคือ ให้ชาวบ้านมีทัศนคติที่ดีในการคัดแยกขยะและชาวบ้านเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่าการจัดการขยะเป็นเรื่องของทุกคน (3) ด้านการปฏิบัติ ประเด็นเนื้อหาสาระ ประชาชนมีการจัดการขยะ 10 ประเภท และครัวเรือนมีการจัดการขยะแต่ละประเภทในระยะเวลาที่กำหนด

2.2.3 การวางแผนการณรงค์ การวางแผนการณรงค์ในแต่ละครั้งโดยนำเป้าหมายในการรณรงค์มาเป็นพื้นฐานการวางแผนในการสื่อสาร โดยการวิเคราะห์จากผลการรณรงค์ที่ผ่านมาได้แก่

- 1) ลดการใช้ขยะที่ย่อยสลายยาก
- 2) สร้างความเข้าใจให้รู้สภาพการผลิตขยะในครัวเรือนของตนเอง สร้างให้ชาวบ้านเป็นนักทำ ใช้น้อย ใช้น้ำ นากลับมาใช้ใหม่
- 3) มุ่งหาทางออกให้วัสดุและขยะ ไปสู่ปลายทางที่ถูกต้อง
- 4) ให้ชาวบ้านรู้ว่าการจัดการขยะมีค่าใช้จ่ายที่เป็นภาระทางงบประมาณแผ่นดิน ที่จะนำไปใช้พัฒนาท้องถิ่นด้านต่างๆ
- 5) ชาวบ้านตระหนักในหน้าที่ในการจัดการขยะด้วยตนเอง
- 6) สร้างสารที่ให้ประชาชนรักชุมชนและสิ่งแวดล้อม
- 7) ให้รู้ว่ามีวิธีการปฏิบัติต่อขยะของแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้อง

2.2.4 เครื่องมือในการรณรงค์ ควรสร้างเครื่องมืออื่นๆเพิ่ม เช่น โรงเรียน และหน่วยงานต่างๆ เพื่อขยายผล โดยให้มีแกนนำตัวแทนนักเรียน นักศึกษา หรือหน่วยงานต่างๆ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะ และนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติเป็นต้นแบบให้กับคนในชุมชน และในส่วนของหน่วยงานการจัดการขยะควรจัดทำโครงการการจัดการขยะอย่างต่อเนื่อง ให้กับชุมชนทั้ง 10 ชุมชน โดยมีมีจัดสรรงบประมาณ การสื่อสารกับประชาชนอย่างต่อเนื่อง มีการวางแผนการสื่อสารจากการประเมินผลการดำเนินการด้านการสื่อสารที่ผ่านมา

3. การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้นำผลมาประมวลกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

3.1 กระบวนการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การกำหนดนโยบายในการรณรงค์การจัดการขยะนายกเทศมนตรีตำบลทับสะแก เพื่อทำการรณรงค์การจัดการขยะในครัวเรือนทั้ง 10 ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีการสื่อสารแบบล่างขึ้นบนให้ผู้ปฏิบัติงานเสนอแผนในการรณรงค์จัดการขยะตั้งแต่เริ่มร่างเทศบัญญัติงบประมาณ นำเข้าสู่สภาอนุมัติ และมีการจัดสรรงบประมาณในการรณรงค์จัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก เป็นหน้าที่ของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับฝ่ายประชาสัมพันธ์ของเทศบาลตำบลทับสะแก มีขั้นตอนการวางแผนการรณรงค์การจัดการขยะ ตั้งแต่ จัดทำโครงการตั้งแต่การเขียนโครงการ กำหนดแผน ในงบประมาณ ระยะเวลา ดำเนินการ การบริหารโครงการควบคุม กำกับ การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ประสานงาน ด้านนโยบายและแผนการดำเนินงาน วางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงาน ในการลงพื้นที่ชุมชนต่างๆ และการผลิตสื่อสนับสนุนการดำเนินงาน สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการรณรงค์ของพัชรี เชยจรรยา (2534) ที่กล่าวว่า หลักการพื้นฐานในการวางแผนการรณรงค์ต้องมีการวางแผนเป้าประสงค์ทางการสื่อสาร (Communication Goals) เกี่ยวกับระดับ ผลกระทบของเนื้อหาที่ต้องการให้เกิดขึ้น โดยพิจารณาถึงการตอบสนองทางด้านการสื่อสารที่ผู้ส่งสาร ในการรณรงค์ต้องการให้เกิดขึ้น กลยุทธ์ “สาร” (Message Strategy) สารเป็นแก่นที่ช่วยในการโน้มน้าวใจ เพื่อให้ผู้รับสารปรับเปลี่ยนทัศนคติ หรือพฤติกรรมตามเป้าประสงค์ของการรณรงค์ และมีการเลือกช่องทางการข่าวสาร

เทศบาลตำบลทับสะแก มีเนื้อหาสาระเน้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึกต่อการรับผิดชอบสิ่งแวดล้อมในชุมชน นำเสนอเน้นที่เน้นสโลแกนให้สะอาด หู สะอาดตา กับชาวบ้านในชุมชนเพื่อให้เกิดการจดจำที่ง่าย ใช้ข้อความหลักว่า “การรณรงค์การคัดแยกขยะตามหลัก 3 ช ใช้บ่อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่” สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องปัจจัยของการรณรงค์การสื่อสาร ปรมะ สตะเวทิน (2546) กล่าวว่า การเลือกสรรข่าวสารและการดึงดูดใจที่ถูกต้อง คือ การดึงจุดแววอนมาใช้ในการ สร้างสารให้เหมาะสมกับเนื้อหาและรูปแบบที่นำเสนอ เพื่อให้สามารถสร้างผลกระทบกับผู้รับสารได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และมีวัตถุประสงค์ในการรณรงค์ที่ชัดเจนทางการสื่อสารต้องสอดคล้องกับ ปัญหาและช่วยในการแก้ปัญหาได้

เทศบาลตำบลทับสะแกใช้สื่อในการรณรงค์ด้านการคัดแยกขยะมีการใช้สื่อบุคคล และสื่อกิจกรรมเพื่อสื่อสารในการรณรงค์ไปอย่างกลุ่มเป้าหมายสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องปัจจัยของการรณรงค์การสื่อสาร จูดีพร แก้ววิมล (2559) บทบาทการสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นเครื่องมือที่สามารถจูงใจ ได้สูงกว่าสื่อมวลชน โดยอาศัยสื่อบุคคลที่แวดล้อมกลุ่มผู้รับสารเป้าหมาย ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อชุมชนซึ่งแวดล้อมตัวผู้รับสาร เนื่องจากกลุ่มนี้มีผลต่อการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือสามารถรักษาพฤติกรรมต่างๆ ให้คงอยู่ได้และสื่อเฉพาะกิจ สามารถทำให้ผู้รับสารเป้าหมายได้รับทราบข่าวสารความรู้โดยตรง การรณรงค์ในการจัดการขยะเทศบาลตำบลทับสะแก สร้างความรู้ ความเข้าใจ และให้ชาวบ้านเกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายที่วางไว้ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติ ที่กล่าวว่า ผู้รับสารจะมีการเปลี่ยนแปลง เมื่อผู้รับสารได้รับสารก็จะทำให้เกิดความรู้เมื่อเกิดความรู้ขึ้นก็จะไปมีผลทำให้เกิดทัศนคติ และขั้นสุดท้าย คือให้ชาวบ้านเกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายที่วางไว้ การก่อให้เกิดการกระทำการพัฒนาเข้าไปสู่ชุมชนได้ ด้วยการอาศัยการสร้างความรู้ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533 อ้างถึงใน ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์, 2556)แต่อย่างไรก็ตาม เทศบาลตำบลทับสะแกยังไม่มีการสร้างความรู้อย่างต่อเนื่องทำให้ชาวบ้านในชุมชนยังมีทัศนคติในการคัดแยกขยะไม่ถูกต้อง และยังมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมค่อนข้างน้อย

2.2 แนวทางในการพัฒนาการสื่อสารเพื่อการรณรงค์การจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เทศบาลตำบลทับสะแกควรมีการวางแผนในการรณรงค์การคัดแยกขยะด้วยการใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น สื่อภาพยนตร์ สื่อแผ่นพับ สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเพิ่มความเข้าถึง ความถี่ที่ข้อมูลข่าวสารจะเข้าถึงประชาชนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการรณรงค์ที่อธิบายว่า การรณรงค์อาศัยสื่อประเภทต่างๆ ในลักษณะบูรณาการเป็นเครื่องมือในการส่งสารไปถึงกลุ่มผู้รับสารเป้าหมาย เพื่อมุ่งหวังให้เกิดทัศนคติ หรือพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการรณรงค์การผสมผสานสื่อหลากหลายประเภทด้วยกัน ทำให้สื่อแต่ละประเภททำหน้าที่ในการรณรงค์ในลักษณะบูรณาการและช่วยให้การรณรงค์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (พัชรี เขยจรรยา, 2534) กล่าวว่าการผสมผสานและบูรณาการสื่อหลายประเภทเข้าด้วยกัน เพื่อทำหน้าที่ในการสื่อสารให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสื่อสารที่แตกต่างกัน (จูดีพร แก้ววิมล, 2559)

การนำเสนอประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับชาวบ้านในชุมชนทั้ง 10 ชุมชน ต้องมีการสร้างประเด็นเนื้อหาที่ชัดเจน ซึ่งผู้ดำเนินการโครงการของเทศบาลตำบลทับสะแกต้องมีการวางแผนประเด็นการสื่อสารที่ชัดเจนที่ตามแนวคิดทฤษฎีการรณรงค์ การจัดการเนื้อหาและรูปแบบให้เข้าใจง่าย และไม่ต้องตีความ มากเกินไปซึ่งจะทำให้เกิดการเข้าใจในเนื้อหาที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และตรงตาม

เนื้อหาที่ ต้องการรณรงค์ไปสู่กลุ่มผู้รับสารอย่างมีประสิทธิภาพ จูงใจได้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม การรณรงค์ จึงเป็นการสร้างสื่อและข่าวสารให้ตรงเป้าหมาย ข่าวสารจึงจะได้รับความสนใจ ผู้นำชุมชนไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดความรู้ในการจัดการขยะ และไม่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการให้ความรู้กับชาวบ้าน ในชุมชนกลุ่มเป้าหมายในการรณรงค์การจัดการขยะ คือ ชาวบ้านในชุมชน จำนวน 10 ชุมชน ของเทศบาลตำบลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ หลังจากที่ได้มีการเข้าร่วมกิจกรรม และประชุมหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะ แต่มีการยอมรับที่จะเข้าร่วม โครงการแต่ไม่เกิดพฤติกรรมในการปฏิบัติตาม เนื่องจากประชาชนขาดความรู้เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม และไม่เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงข้อดีในการจัดการขยะที่นำไปสู่การประหยัดพลังงาน ประหยัดงบประมาณในการขนส่งขยะและจะไม่เกิดปัญหาที่ทิ้งหรือฝังกลบขยะของเทศบาลตำบลทับสะแกถ้ามีการจัดการขยะที่ยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศน์ในอนาคต

เทศบาลตำบลทับสะแกควรสร้างเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้ง หรือรัฐเข้าไปเป็นผู้ริเริ่ม กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตระหนักในปัญหา สร้างความตื่นตัวให้เกิดความสนใจ และผลักดันให้เกิดการรวมตัวของประชาชน เช่น โรงเรียน และเพิ่มหน่วยงานต่างๆ เพื่อขยายผล โดยให้มีแกนนำตัวแทนนักเรียน นักศึกษา หรือหน่วยงานต่างๆ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะ และนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติเป็นต้นแบบให้กับคนในชุมชน ซึ่งจากงานวิจัยของ ประอรพิชญ์ คัจฉาวัฒนา (2550) ที่กล่าวว่า การสร้างเครือข่ายงานประชาสัมพันธ์ให้กระจายไปยังทุกกลุ่ม เพื่อสร้างทัศนคติและ ความเข้าใจอันดี ตลอดจนเพื่อป้องกันความเข้าใจผิดที่เกิดขึ้นได้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลทัต หงส์ขยางกูร (2559) ที่กล่าวว่า กระบวนการสำคัญในการสร้างหรือเริ่มประสานเครือข่ายระบุผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการสร้างเครือข่าย เมื่อชุมชนมีความตระหนักต่อปัญหา หรือมีความต้องการที่จะรวมกลุ่มแล้ว ควรเริ่มด้วยการระบุบุคคล ชุมชน หน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์กับประเด็นที่กำลังขับเคลื่อน ด้วยคนที่ได้ประโยชน์ เสียประโยชน์ บุคคลหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงกับประเด็น นักวิชาการ และประชาชนทั่วไปหรือผู้ที่สนใจในการระบุดังกล่าวต้องผ่านการศึกษา พิจารณาอย่างลึกซึ้งถึงความสนใจ พฤติกรรม ความต้องการ ความรู้ จุดประสงค์การทำงาน อิทธิพล อำนาจหน้าที่ ที่มีจุดยืนต่อประเด็นที่ดำเนินการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้ในกลุ่มที่มีอิทธิพลสูง ความสนใจสูง และกลุ่มที่มีอิทธิพลต่าง สนใจสูง ซึ่งรายชื่อบุคคล กลุ่มคน องค์กรเหล่านี้ที่อยู่ในกลุ่มความสนใจสูงจะกลายมาเป็นผู้เล่นหลักและใช้เป็นกรอบในการพัฒนาความสัมพันธ์ไปสู่การเป็นแนวร่วมของเครือข่าย

การแสวงหาแกนนำที่ดีของกลุ่มที่จะเป็นเครือข่าย กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่สนใจที่ระบุได้ ถือเป็นกลุ่มผู้เล่นหลัก ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและมีอิทธิพลเพียงพอในการผลักดันการทำงานนำการเปลี่ยนแปลงและช่วยขยายเครือข่ายออกไปในแนวกว้าง อย่างไรก็ตาม ด้วยข้อจำกัดของงบประมาณและบุคลากร การหาผู้นำหลักหรือบุคคลที่เป็นผู้นำของกลุ่มผู้เล่นหลักจึงมีความสำคัญตัวอย่างผู้นำหลักในกลุ่มสื่อมวลชน ต้องเป็นบุคคลผู้เป็นที่เคารพนับถือของคนในกลุ่มสื่อมวลชน และมีอิทธิพลมากพอที่จะโน้มน้าวทิศทางของกลุ่มหรือวิชาชีพ ผู้นำเหล่านี้มักมีบทบาทสำคัญในการนำและผลักดันคนที่อยู่ในแวดวงของตน ให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจกันสนับสนุนเครือข่ายจนประสบความสำเร็จ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลุ่ม โดยใช้ผังเครือข่าย การก่อรูปเครือข่ายอาจเริ่มจากกลุ่มองค์กรที่มีอยู่ ที่มีการรวมตัวกันอยู่แล้วอย่างหลวมๆ ทำความรู้จัก ทำความเข้าใจเครือข่ายวิเคราะห์

ความสัมพันธ์ ศูนย์อำนาจ ประเด็นที่เป็นจุดตัด คานจัดการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มเหล่านี้ ความสัมพันธ์ที่มีอยู่ที่ควรเข้าไปแตะ หาผู้เล่นหลักในกลุ่ม หาบุคคลหรือกลุ่มที่อยู่เฉยๆ ที่ควรเข้ามาเกี่ยวข้อง รู้จักระบบที่กำลังจะเข้าไปและมองหาสิ่งที่จะนำไปขยายต่อ เครื่องมือที่จะช่วยให้เข้าใจเครือข่ายได้ดีขึ้น คือ ผังเครือข่าย ที่ช่วยให้เห็นถึงศักยภาพและทุนทางสังคมของเครือข่าย ซึ่งโครงการสามารถนำไปใช้ในการจัดวางระบบเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด วางแผนการเข้าหา และสร้างความร่วมมือที่ดีขึ้น รวมทั้งเข้าใจสัมพันธ์ภาพระหว่างชุมชนในพื้นที่ จากผู้นำในชุมชนเล็กๆ ไปสู่องค์กรอื่นในระดับประเทศ

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

4.1.1 งานวิจัยชิ้นนี้เป็นเสมือนการประเมินผลเบื้องต้นของโครงการที่เทศบาลตำบลทับสะแกสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปวางแผนการสื่อสาร การปรับปรุงการใช้สื่อในการรณรงค์การจัดการขยะให้มีความหลากหลายเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีช่วงวัยที่แตกต่างกัน เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

4.1.2 เทศบาลตำบลทับสะแกควรมีการวางแผนการสร้างเครือข่ายนอกจากกลุ่มผู้นำชุมชนที่เป็นทางการคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไปสู่กลุ่มเครือข่ายอื่นๆ เช่น นักเรียน ประชาชนชาวบ้าน รวมไปถึงองค์กรอื่นๆ

4.1.3 เทศบาลตำบลอื่นๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการรณรงค์ได้

4.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

4.2.1 งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่มีผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้บริหารและ
ผู้ปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลทับสะแก จึงทำให้ไม่ทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนในชุมชน
ฉะนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเพิ่มกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นประชาชนในชุมชน

4.2.2 การวิจัยครั้งต่อไปน่าจะมีการศึกษาในเชิงปริมาณด้านการประเมินผลการ
สื่อสารของโครงการในการจัดการขยะกับกลุ่มประชาชนในชุมชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนา
ศักยภาพของเด็กไทยด้านทักษะการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดตั้งขึ้น
ตาม พ.ร.บ ปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545.
- กรมควบคุมมลพิษ แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี พ.ศ. 2548 – 2551 กองแผนงานและประเมินผล 2548.
กรมควบคุมมลพิษ. (2544). *โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมหลักสูตร “การจัดการมลพิษ”*. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กิติมา สุรสนธิ. (2533) แคลปเปอร์ (Klapper, 1960) โครงการงานเรื่องการรับรู้เกี่ยวกับ มาตรฐาน
การท่องเที่ยวไทยในเขตปทุมวัน กรุงเทพฯ.
- กุลทัต หงส์ชยางกูร. (2560). การสร้างและการบริหารเครือข่าย เข้าถึงเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2556
จาก hsmi2.psu.ac.th/upload/forum/paper_1598_5f69ce9304e915f69ce.pdf.
- ชนันวี ชามทอง. (2550). *การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์
สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้
ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- จิตติพร แก้ววิมล. (2559). *การสื่อสารเพื่อการรณรงค์ในโครงการ “อย่าให้ใครว่าไทย*. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- จิตติรัตน์ บำรุงวงศ์. (2555). *การรับรู้ ข่าวสารประชาสัมพันธ์และภาพลักษณ์ของกรมทางหลวง
ชนบท*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ณัฐนรี ไชยภักดี. (2553). *ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการมีส่วน
ร่วมในโครงการ 7 สี ปันรักให้โลก ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*;
<https://dlink.me/STUNW>.
- ณัฐริตสา ทรัพย์คงเจริญ. (2557). *การเปิดรับข่าวสาร ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในเขตกรุงเทพมหานครใน โครงการปฏิบัติการคืนพื้นที่ผิวจราจรเพื่อประชาชน
นโยบาย 5 จริ่ง ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหา
บัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.

คารณี พานทอง และคนอื่นๆ. (2542). ทฤษฎีการจูงใจ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เต็มศักดิ์ คทวณิช. (2546). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น .

ทัศนีย์ ลักษณะอภิชนชัช, สุดจิต เจนนพกาญจน์,อภิรัฐ พุ่มกumar, จิตรา วีรบุรินทร์ และสุวิทย์ ไพทยวัฒน์. (2550). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง การพิทักษ์ ปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็ก และเยาวชนที่กระทำผิดตามอนุสัญญาและมาตรฐานระหว่างประเทศ.กรุงเทพฯ:

สำนักงานกิจการยุติธรรมกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม.

ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์. (2556). การใช้แบบจำลอง KAP กับการศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติการ ป้องกันการติดเชื้อ เอช ไอ วี / เอ็ดส์ ของคนประจำเรือไทย วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม).

ธีระพร อูวรรณ โณ. (2541). จิตวิทยาและสังคมวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว. นนทบุรี :

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สิริวรรณ ประสิทธิ์ศักดิ์. (2547). หลักทั่วไปของการเลือกความสำคัญของข่าวสารเข้าถึงเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2555 จาก <https://popeye55.blogspot.com/2016/01/2.html>.

บุญกร ชีวะธรรมานนท์. (2552). ความรู้และพฤติกรรมในการจัดการขยะในครัวเรือนของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปรม สตะเวทิน. (2546). การสื่อสารมวลชน:กระบวนการและทฤษฎี (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). Title: ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย Imprint: กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์ : Edition: (พิมพ์ครั้งที่ 2).

ปรัชญานันท์ เทียงจรรยา. (2559).เข้าถึงเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2556 จาก

http://hsmi2.psu.ac.th/upload/forum/paper_1598_5f69ce9304e915f69ce.pdf.

ประอรพิชญ์ คัจฉวัฒนา. (2550). ศึกษาบทบาทและกลยุทธ์งาน ประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยของรัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี : <https://dlink.me/FVSDc>.

พจน์ี เษจรรยา. (2534). แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์ □. (พิมพ์ □ ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ :ชมรมวิจัยและพัฒนานิเทศศาสตร์ □.

- พิชิต แก้วทอง. (2549). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันหนองควาย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- เสถียร เขยประทับ. (2542). ความรู้ □ ทัวไปเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองใน สหรัฐอเมริกา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ □ มหาวิทยาลัย.
- สมถวิล ผลสอาด. (2555). การรับรู้ ของประชาชนที่มีต่องานบริการด้านสาธารณสุขของเทศบาล ตำบลวังเย็น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา. (งานนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สุรพงษ์ □ โสชนะเสถียร. (2533). แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ ความรู้ □ ทักษะและพฤติกรรม เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2564 จาก [tp://www.novabizz.com/NovaAce/Attitude.htm](http://www.novabizz.com/NovaAce/Attitude.htm).
- สวัสดิ์ โนนสูง. (2543). ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : อักษรภาพิพัฒน์.
- สุภัททา ปิณฑะแพทย์. (2542). พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาตน. สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว : กรุงเทพฯ.
- สุธรรม รัตนโชติ. (2553). การศึกษา เรื่อง ศึกษาความเข้าใจสิทธิประโยชน์ประกันสังคมของ พนักงานคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เข้าถึงเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2556 จาก https://www.research-system.siam.edu/images/independent/RIGHTS_AND_BENEFITS_OF_S.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและปฏิบัติการ กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545. Edition. (พิมพ์ครั้งที่ 5).
- ศิริวรรณ อุดมเวชภัณฑ์. (2559). การเปิดรับข่าวสาร ส่วนประสมทางการตลาดบริการ และคุณภาพ การให้บริการ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ โรงพยาบาลเอกชนขนาดใหญ่ ในจังหวัดนนทบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- อรอำไพ ศรีวิชัย. (2555). การสร้างชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเวียงฝาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

- อมร โทท่า. (2555). การรับรู้ของบุคลากรต่อปัจจัยระบบการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร
กรณีศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
อิศเรศ คำแหง. (2553). การเปิดรับข่าวสาร ทศนคติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขต
กรุงเทพมหานครกับกิจกรรมในช่วงเทศกาล (ห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบราชสันตติวงศ์

△ มีสมาชิกเครือข่ายการทำงานหรือจิตอาสาเพื่อการสื่อสารณรงค์ในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ หรือไม่อย่างไร

△ มีการใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนการทำงานขององค์กรเพื่อการสื่อสารณรงค์ในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ หรือไม่อย่างไร

คำถามข้อที่ 2 แนวทางการพัฒนากระบวนการสื่อสารณรงค์ เป็นอย่างไร

1. แนวทางในการพัฒนากระบวนการสื่อสารณรงค์ในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแกจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอย่างไร

△ แนวทางในการพัฒนาผู้ส่งสารณรงค์ในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแกจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอย่างไร

△ แนวทางในการพัฒนาสารณรงค์ในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอย่างไร

△ แนวทางในการพัฒนาช่องทางสื่อสาร/สื่อรณรงค์ในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอย่างไร

△ แนวทางในการพัฒนาผู้รับสารณรงค์ในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอย่างไร

△ แนวทางในการพัฒนาผลการสื่อสารที่คาดหวังรณรงค์ในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอย่างไร

2. แนวทางในการพัฒนาการจัดการสื่อเป็นอย่างไร

△ แนวทางในการพัฒนาการจัดการสื่อสารณรงค์ในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นอย่างไร

△ แนวทางในการพัฒนาการจัดนวัตกรรมการสื่อสารณรงค์ในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอย่างไร

△ แนวทางในการพัฒนาการจัดการสื่อสารณรงค์ในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านเป็นหน่วยงานหลักเป็นอย่างไร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายสุนทร ลำเลิศ
วัน เดือน ปีเกิด	8 กรกฎาคม 2509
สถานที่เกิด	อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ประวัติการศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

